

На основу члана 150. ст. 1. и 3, члана 152. став 5, члана 153. став 4, члана 167, члана 239, члана 249. став 1. и члана 265. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС” бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15 и 66/15 – др. закон),

Директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

**ПРАВИЛНИК О СЕРТИФИКАЦИЈИ ВАЗДУХОПЛОВА И ДРУГИХ
ВАЗДУХОПЛОВНИХ ПРОИЗВОДА, ДЕЛОВА И УРЕЂАЈА И О ИЗДАВАЊУ
ДОЗВОЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВНО-ТЕХНИЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ
ОРГАНИЗАЦИЈАМА ЗА ПРОИЗВОДЊУ И ПРОЈЕКТОВАЊЕ**

Предмет Правилника

Члан 1.

Овим правилником прописују се услови под којима се издаје, мења, суспендује или ставља ван снаге дозвола за обављање ваздухопловно-техничке делатности организацијама за производњу и пројектовање, образац те дозволе, услови под којима се пројектују и производе ваздухопловни производи, делови, уређаји и опрема, услови под којима се утврђује тип ваздухопловног производа, услови под којима се издају, мењају, суспендују или стављају ван снаге потврда о пловидбености и потврда о провери пловидбености, образац потврде о пловидбености и потврде о провери пловидбености, ограничења која се уписују у потврду о пловидбености, као и услови под којима се издаје дозвола за лет.

Овим правилником ближе се прописује и спровођење провере организација за производњу и пројектовање, остваривање права и обавезе организација за производњу и пројектовање, као и садржина извештаја о провери.

Овај правилник се примењује на ваздухоплове и на њима уграђене производе, делове и уређаје и организације које су одговорне за пројектовање и производњу производа, делова и уређаја на које се примењује Уредба (ЕЗ) бр. 216/2008 од 20. фебруара 2008. године о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и оснивању Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја.

Преузимање Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 748/2012

Члан 2.

Услови под којима се издаје, мења, суспендује или ставља ван снаге дозвола за обављање ваздухопловно-техничке делатности организацијама за производњу и пројектовање, образац те дозволе, услови под којима се пројектују и производе ваздухопловни производи, делови, уређаји и опрема, услови под којима се утврђује тип ваздухопловног производа, услови под којима се издају, мењају, суспендују или стављају ван снаге потврда о пловидбености и потврда о провери пловидбености, образац потврде о пловидбености и потврде о провери пловидбености, ограничења која се уписују у потврду о пловидбености, као и услови под којима се издаје дозвола за лет садржани су у Прилогу, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, а којим се у домаће законодавство преузима Уредба Комисије (ЕУ) бр. 748/2012 од 3. августа 2012. године којом се утврђују правила за извршење за сертификацију ваздухоплова и са њима повезаних производа, делова и уређаја у области пловидбености и заштите животне средине, као и за одобравање организација за производњу и организација за пројектовање.

Уредба Комисије (ЕУ) бр. 748/2012 преузима се у пречишћеном тексту који је израдио Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије и који обухвата:

- Уредбу Комисије (ЕУ) бр. 748/2012 од 3. августа 2012. године;
- Уредбу Комисије (ЕУ) бр. 7/2013 од 8. јануара 2013. године;

- Уредбу Комисије (ЕУ) бр. 69/2014 од 27. јануара 2014. године;
- Уредбу Комисије (ЕУ) бр. 2015/1039 од 30. јуна 2015. године;
- Уредбу Комисије (ЕУ) бр. 2016/5 од 5. јануара 2016. године.

Прихватљиви начини усаглашавања (*Acceptable Means of Compliance (AMC)*) и Упутства (*Guidance Material (GM)*) за Део 21 (*Part-21*), који су објављени на интернет страницама Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја (*EASA*), примењују се као препоручена пракса.

Значење израза

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

1) *Агенција* је Европска агенција за безбедност ваздушног саобраћаја (*European Aviation Safety Agency, EASA*);

2) *Прихватљиви начини усаглашавања (AMC)* су препоручени стандарди које је усвојила Агенција, којима се обезбеђују начини усаглашавања са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 и правилима за извршење ове уредбе;

3) *сертификат* је одобрење, дозвола и други документ који се издаје као резултат сертификације;

4) *сертификација* означава све облике признавања да су производи, делови или уређаји, лица или организације усклађени с важећим захтевима, као и издавање одговарајућег сертификата којим се та усклађеност потврђује;

5) *сертификациони захтеви (CS)* су технички стандарди које је усвојила Агенција, у којима се наводе начини за доказивање усклађености са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 и правилима за њено извршење и које организација може да користи у сврху сертификације;

6) *Уредба бр. 216/2008* је Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008 од 20. фебруара 2008. године о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и оснивању Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја, којом се укидају Упутство Савета 91/670/ЕЕЗ, Уредба (ЕЗ) бр. 1592/2002 и Упутство 2004/36/ЕЗ. Ова уредба је у Републици Србији примењена Правилником о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и надлежностима Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС”, бр. 23/12 и 104/17);

7) *Уредба Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014* је Уредба Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 од 26. новембра 2014. године о континуираној пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању организација и особља који се баве овим пословима. Упућивање на ову уредбу у Прилогу 1. овог правилника, до њене примене у Републици Србији, сматраће се упућивањем на Уредбу Комисије (ЕЗ) бр. 2042/2003 од 20. новембра 2003. године о континуираној пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању организација и особља који се баве овим пословима, која је у Републици Србији примењена Правилником о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању ваздухопловно-техничких организација и особља које се баве овим пословима („Службени гласник РС“, бр. 32/11, 23/12, 27/12-исправка и 10/14);

8) *Уредба (ЕУ) бр. 1178/2011* је Уредба Комисије (ЕУ) бр. 1178/2011 од 3. новембра 2011. године која ближе прописује техничке захтеве и управне процедуре за летачко особље у складу са Уредбом Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008, која је у Републици Србији примењена Правилником о летачком особљу („Службени гласник РС“, бр. 33/13 и 61/15);

9) *Чикашка конвенција* је Конвенција о међународном цивилном ваздухопловству и Анекси уз Конвенцију, која је потписана у Чикагу 7. децембра 1944. године.

Појам „држава чланица” који се користи у Прилогу овог правилника тумачи се сагласно тачкама 2. и 3. Анекса II Мултилатералног споразума између Европске заједнице и њених држава чланица, Републике Албаније, Босне и Херцеговине, Републике Бугарске, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Исланд, Републике Црне Горе, Краљевине Норвешке, Румуније, Републике Србије и Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову (у складу са Резолуцијом Савета безбедности УН 1244 од 10. јуна 1999) о успостављању Заједничког европског ваздухопловног подручја.

Појам „надлежни орган” или „надлежни орган државе чланице” који се користи у Прилогу овог правилника тумачи се као Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије.

Остали изрази који се користе у овом правилнику имају значење које је наведено у члану 1. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 748/2012.

Прелазна одредба

Члан 4.

Уверења, дозволе и потврде са неограниченим роком важења, које је Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије издао или признао на основу Правилника о сертификацији ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја у области пловидбености и заштите животне средине и о издавању дозвола за обављање ваздухопловно-техничке делатности организацијама за производњу и пројектовање („Службени гласник РС”, број 2/11), остају на снази и након ступања на снагу овог правилника ако су испуњени захтеви за њихово издавање, док уверења, дозволе и потврде који су издати са ограниченим роком важења важе до истека рока који је у њима наведен.

Престанак важења другог прописа

Члан 5.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о сертификацији ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја у области пловидбености и заштите животне средине и о издавању дозвола за обављање ваздухопловно-техничке делатности организацијама за производњу и пројектовање („Службени гласник РС”, број 2/11).

Ступање на снагу

Члан 6.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број: 7/1-01-0027/2017-0001

У Београду, 14. децембра 2017. године

Директор

Мирјана Чизмаров

**Уредба Комисије (ЕУ) бр. 748/2012 од 3. августа 2012. године
којом се утврђују правила за извршење за сертификацију ваздухоплова и са њима
повезаних производа, делова и уређаја у области пловидбености и заштите
животне средине, као и за одобравање организација за пројектовање и
организација за производњу**

Област примене и дефиниције

Члан 1.

1. Овом уредбом се према члану 5. став 5. и члану 6. став 3. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008 утврђују заједнички технички захтеви и управни поступци за сертификацију производа, делова и уређаја у области пловидбености и заштите животне средине за:

а) издавање потврде о типу, ограничене потврде о типу, додатне потврде о типу и измене наведених потврда;

б) издавање потврде о пловидбености, ограничене потврде о пловидбености, дозволе за лет и уверења о спремности за употребу;

ц) издавање одобрења пројекта поправки;

д) доказивање испуњености захтева за заштиту животне средине;

е) издавање потврде о буци;

ф) обележавање производа, делова и уређаја;

г) сертификацију одређених делова и уређаја;

х) одобравање организација за пројектовање и организација за производњу;

и) издавање налога за пловидбеност.

2. Поједини изрази који се користе у овој уредби имају следеће значење:

а) „JAA” су Заједничке ваздухопловне власти;

б) „JAR” су захтеви Заједничких ваздухопловних власти;

ц) „Deo 21 (Part-21)” су захтеви и поступци за сертификацију ваздухоплова и са њима повезаних производа, делова и уређаја и одобравање организација за пројектовање и производњу, који су садржани у Анексу I ове уредбе;

д) „Deo M (Part-M)” су одговарајући захтеви за континуирану пловидбеност, усвојени у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008;

е) „главно место пословања (*principal place of business*)” је главно седиште или регистровано седиште организације у коме се обављају главни финансијски послови и оперативна контрола делатности које су наведене у овој уредби;

ф) „артикул (*article*)” је сваки део и уређај који се користи у цивилном ваздухоплову;

г) „ETSO (*European Technical Standard Order*)” је европски технички стандард. Европски технички стандард прописује минималне услове пловидбености артикала на које се односи, како би се обезбедила усклађеност са захтевима из ове уредбе. *ETSO* издаје Агенција;

х) „EPA (*European Part Approval*)” јесте Европско одобрење делова. Европско одобрење делова означава да је део произведен према одобреним пројектним подацима који не припадају имаоцу потврде о типу тог производа, изузев за *ETSO* артикле;

и) „ELA 1” су следећи европски лаки ваздухоплови са посадом:

(i) авион чија је максимална маса на полетању (*MTOM*) 1.200 kg или мања, који није класификован као сложени моторни ваздухоплов;

(ii) једрилица или моторна једрилица чија је *МТОМ* 1.200 kg или мања;
(iii) балон са максималном предвиђеном количином гаса за подизање или топлим ваздухом запремине до 3.400 m³, за балоне на топли ваздух, 1.050 m³ за балоне на гас и 300 m³ за везане балоне;

(iv) ваздушни брод који је пројектован за највише четири лица и максимално пројектованом количином гаса од 1.000 m³, односно запремином топлог ваздуха до 3.400 m³;

ј) „*ELA 2*” су следећи европски лаки ваздухоплови са посадом:

(i) авион чија је максимална маса на полетању (*МТОМ*) 2.000 kg или

мања, који није класификован као сложени моторни ваздухоплов;

(ii) једрилица или моторна једрилица чија је максимална маса на полетању (*МТОМ*) 2.000 kg или мања;

(iii) балон;

(iv) ваздушни брод на топли ваздух;

(v) ваздушни брод на гас који има следеће карактеристике:

- 3% максималне статичке тежине,
- неекторисани потисак (изузев обрнутог потиска),
- конвенционалну и једноставну конструкцију: структуре, команди и балонета,
- команде немају серво погон;

(vi) врло лаки хеликоптер (*rotorcraft*).

Сертификација производа, делова и уређаја

Члан 2.

1. Сертификати за производе, делове и уређаје издају се у складу са Анексом I (Део 21).

2. Изузетно од става 1. овог члана, на ваздухоплове, уграђени производ, део и уређај који нису регистровани у држави чланици не примењују се Одељак X и Одељак II Анекса I (Део 21). Поред тога, на њих се не примењује ни Одељак II Анекса I (Део 21), изузев ако је држава чланица прописала идентификационе ознаке ваздухоплова.

Наставак важења потврда о типу и са њима повезаних потврда о пловидбености

Члан 3.

1. На производе за које је пре 28. септембра 2003. године држава чланица издала потврду о типу или документ на основу којег може да се изда потврда о пловидбености, примењују се следеће одредбе:

а) Сматра се да производ има потврду о типу која је издата према овој уредби:

(i) ако је његова основа за сертификацију типа била:

– *ЈАА* основа за сертификацију типа – за производе који су сертификовани према поступцима *ЈАА*, као што је то наведено у њиховој *ЈАА* листи података, или

– за друге производе, основа за сертификацију типа која је наведена у листи података уз потврду о типу државе пројекта, ако је држава пројекта:

– држава чланица, изузев ако Агенција водећи, пре свега, рачуна о важећим сертификационим захтевима и оперативном искуству, утврди да наведена основа за сертификацију типа не омогућава ниво безбедности који се захтева Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 и овом уредбом, или

– држава с којом је држава чланица закључила билатерални споразум који се тиче пловидбености или други сличан аранжман према коме су ови производи сертификовани на основу

сертификационих захтева те државе пројекта, изузев ако Агенција утврди да наведени сертификациони захтеви или оперативно искуство или систем безбедности те државе пројекта не омогућавају ниво безбедности који се захтева Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 и овом уредбом.

Агенција обавља прву процену дејстава одредаба друге алинеје ове тачке да би за Комисију припремила мишљење, укључујући и могуће измене и допуне ове уредбе.

(ii) ако су на производ примењени одговарајући захтеви за заштиту животне средине из Анекса 16 Чикашке конвенције;

(iii) ако су примењени налози за пловидбеност државе пројекта.

б) Сматра се да је пројекат појединачног ваздухоплова који је био уписан у регистар ваздухоплова државе чланице пре 28. септембра 2003. године одобрен према овој уредби:

(i) ако је његов основни пројекат типа део потврде о типу из тачке а) овог става;

(ii) ако су одобрене све измене основног пројекта типа за које не одговара ималац потврде о типу; и

(iii) ако су испуњени сви налози за пловидбеност које је држава чланица, као држава регистрације, издала или прихватила пре 28. септембра 2003. године, укључујући све измене налога за пловидбеност државе пројекта с којима се, као држава регистрације, сложила држава чланица.

2. На производе за које је 28. септембра 2003. године био у току поступак сертификације типа при *ЈАА* или у држави чланици, примењује се следеће:

а) ако се поступак сертификације производа води у више држава чланица, као референца се користи пројекат који је највише напредовао;

б) не примењује се 21.А.15 ст. а), б) и ц) Анекса I (Део 21);

ц) изузетно од 21.А.17(А) Анекса I (Део 21), основа за сертификацију типа је она коју је одредио *ЈАА* или, по потреби, држава чланица на дан подношења захтева за издавање одобрења;

д) сматра се да је налазе о усклађености који су утврђени према поступцима *ЈАА* или државе чланице утврдила Агенција, ради усклађивања са 21.А.20 ст. а) и д) Анекса I (Део 21).

3. На производе који имају националну потврду о типу или њен еквивалент и за које поступак одобравања измене који води држава чланица још није завршен у време када потврда о типу мора да буде у складу са овом уредбом, примењује се следеће:

а) ако се поступак одобравања води у више држава чланица, као референца се користи пројекат који је највише напредовао;

б) не примењује се 21.А.93 Анекса I (Део 21);

ц) основа за сертификацију типа је она коју је одредио *ЈАА* или, по потреби, држава чланица на дан подношења захтева за одобрење измене;

д) сматра се да је налазе о усклађености који су утврђени према поступцима *ЈАА* или државе чланице утврдила Агенција, ради усклађивања с 21А.103 став а), тачка (2) и став б) Анекса I (Део 21).

4. За производе који имају националну потврду о типу или њен еквивалент и за које поступак одобравања пројекта већих поправки који води држава чланица још није окончан у време када потврда о типу мора да буде одређена према овој уредби, сматра се да је налазе који су утврђени према поступцима *ЈАА* или државе чланице утврдила Агенција, ради усклађивања с 21.А.433 став а) Анекса I (Део 21).

5. Потврда о пловидбености коју је издала држава чланица и којом се исказује усклађеност са потврдом о типу из става 1. овог члана се сматра усклађеном са овом уредбом.

Наставак важења додатне потврде о типу

Члан 4.

1. Додатна потврда о типу коју је издала држава чланица према поступцима *ЈАА* или одговарајућим националним поступцима и измене производа које су предложила лица која нису имаоци потврде о типу за производ, а које је држава чланица одобрила према одговарајућим националним поступцима, сматрају се издатим према овој уредби ако су важили 28. септембра 2003. године.

2. На додатну потврду о типу за коју је држава чланица 28. септембра 2003. године спроводила поступак сертификације према одговарајућим поступцима *ЈАА* за додатне потврде о типу, као и на већу измену производа коју су предложила лица која нису имаоци потврде о типу за производ, за коју је држава чланица 28. септембра 2003. године спроводила поступак сертификације према одговарајућим националним поступцима, примењује се следеће:

а) као референца се користи пројекат који је највише напредовао, ако поступак сертификације спроводи више држава чланица;

б) не примењује се 21.А.113 ст. а) и б) Анекса I (Део 21);

ц) одговарајућа основа за сертификацију типа је она коју је одредио *ЈАА* или, по потреби, држава чланица на дан подношења захтева за додатну потврду о типу или за одобрење веће измене;

д) сматра се да је налазе о усклађености који су утврђени према поступцима *ЈАА* или државе чланице утврдила Агенција, ради усклађивања са 21.А.115 став а) Анекса I (Део 21).

Члан 5.

Брисан је.

Наставак важења сертификата за делове и уређаје

Члан 6.

1. Сматра се да су одобрења за делове и уређаје које је издала држава чланица и која су важила 28. септембра 2003. године издати према овој уредби.

2. На делове и уређаје за које је држава чланица 28. септембра 2003. године спроводила поступак одобравања или овлашћивања примењује се следеће:

а) као референца се користи пројекат који је највише напредовао ако је поступак овлашћивања спроводило више држава чланица;

б) не примењује се 21.А.603 Анекса I (Део 21);

ц) одговарајући подаци који се захтевају у 21.А.605 Анекса I (Део 21) су они које одреди држава чланица на дан подношења захтева за одобравање или овлашћивање;

д) сматра се да је налазе о усклађености утврђене према поступцима одговарајуће државе чланице утврдила Агенција, ради усклађивања с 21.А.606 став б) Анекса I (Део 21).

Дозвола за лет

Члан 7.

Дозволе за лет и друге потврде о пловидбености које су државе чланице издале пре 28. марта 2007. године за ваздухоплове којима нису биле издате потврде о пловидбености или ограничене потврде о пловидбености према овој уредби, сматрају се издатим под условима који су одређени овом уредбом, изузев ако Агенција до 28. марта

2008. године установи да они не обезбеђују исти ниво безбедности који се захтева Уредбом бр. 216/2008 или овом уредбом.

Подаци за коришћење

Члан 7а

1. Ималац потврде о типу која је издата пре 17. фебруара 2014. године, који намерава да испоручи нови ваздухоплов оператеру из Европске уније 17. фебруара 2014. године или касније, мора да има потврду да испуњава услове из 21.А.21 став е) Анекса I (Део 21), изузев услова у погледу наставног плана за обуку овлашћеног особља за тип, као и података на основу којих се може извршити објективна оцена уређаја за симулирање лета.

Потврда се мора прибавити најкасније до 18. децембра 2015. године или пре него што оператер из Европске уније почне да користи ваздухоплов, што год од тога наступи касније. Подаци за коришћење могу бити ограничени на модел који се испоручује.

2. Подносилац захтева за издавање потврде о типу који је поднет пре 17. фебруара 2014. године, а на основу ког потврда о типу није издата пре 17. фебруара 2014. године, мора да прибави потврду да испуњава услове из 21.А.21 став е) Анекса I (Део 21), изузев услова у погледу наставног плана за обуку овлашћеног особља за тип и изворних података на основу којих се може извршити објективна квалификација уређаја за симулирање лета.

Потврда се мора прибавити најкасније до 18. децембра 2015. године или пре него што оператер из Европске уније почне да користи ваздухоплов, што год од тога наступи касније. Налазе које су надлежни органи утврдили у оквиру поступака Одбора за оцену оперативности, који су спроведени у оквиру одговорности ЈАА или Агенције пре ступања на снагу ове уредбе, Агенција прихвата без даље провере.

3. Извештај Одбора за оцену оперативности и главна листа минималне исправности опреме ваздухоплова који су издати у складу с поступцима ЈАА или Агенције пре ступања на снагу ове уредбе, сматрају се подацима за коришћење, одобреним у складу с 21.А.21 став е) Анекса I (Део 21) и део су одговарајуће потврде о типу. Пре 18. јуна 2014. године имаоци одговарајућих потврда о типу предлажу поделу података за коришћење на обавезне и необавезне.

4. Ималац потврде о типу која садржи податке за коришћење мора пре 18. децембра 2015. године да поднесе захтев за проширење обима посла организације за пројектовање или допуну алтернативних поступака за показивање оспособљености организације за пројектовање, који ће обухватити податке за коришћење.

Организације за пројектовање

Члан 8.

1. Организација која је одговорна за пројектовање производа, делова и уређаја или за њихове измене или поправке показује своју оспособљеност у складу са Анексом I (Део 21).

2. Изузетно од става 1. овог члана, организација чије је седиште у држави која није држава чланица може да покаже своју оспособљеност поседовањем сертификата који је та држава издала за производ, део и уређај за који се подноси захтев:

а) ако је та држава истовремено држава пројекта;

б) ако је Агенција утврдила да у систему те државе постоји независан ниво провере усклађености који је исти као што је прописано у овој уредби и који се спроводи путем еквивалентног система одобравања организације или непосредним учешћем надлежног органа те државе.

3. Дозволе које је држава чланица издала или признала организацијама које се баве пројектовањем према захтевима и поступцима *ЈАА* и који су важили пре 28. септембра 2003. године сматрају се усклађеним са овом уредбом.

Организације за производњу

Члан 9.

1. Организација која је одговорна за производњу производа, делова и уређаја показује своју оспособљеност у складу са одредбама Анекса I (Део 21).

2. Изузетно од става 1. овог члана, произвођач чије је седиште у држави која није држава чланица може да покаже оспособљеност поседовањем сертификата који је издала та држава за производ, део и уређај за који подноси захтев:

а) ако је та држава истовремено држава произвођача;

б) ако је Агенција утврдила да у систему те државе постоји независан ниво провере усклађености који је исти као што је прописано у овој уредби и који се спроводи путем еквивалентног система одобравања организације или непосредним учешћем надлежног органа те државе.

3. Дозволе које је држава чланица издала или признала организацијама које се баве производњом према захтевима и поступцима *ЈАА* и које су важиле пре 28. септембра 2003. године сматрају се усклађеним са овом уредбом.

Мере Агенције

Члан 10.

1. Агенција израђује прихватљиве начине усаглашавања (у даљем тексту: „*АМС*“) које надлежна тела, организације и особље могу да користе за доказивање усклађености са одредбама Анекса I (Део 21) ове уредбе.

2. *АМС*-овима које издаје Агенција не уводе се нови захтеви, нити се ублажавају захтеви из Анекса I (Део 21) ове уредбе.

3. Не доводећи у питање примену чл. 54. и 55. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008, ако се користе прихватљиви начини усаглашавања које је издала Агенција, сматра се да су без даљег доказивања испуњени одговарајући захтеви из Анекса I (Део 21) ове уредбе.

Стављање ван снаге

Члан 11.

Уредба (ЕЗ) бр. 1702/2003 ставља се ван снаге.

Упућивања на уредбу која је стављена ван снаге сматрају се упућивањима на ову уредбу и тумаче се у складу с упоредном табелом из Анекса III.

Ступање на снагу

Члан 12.

Ова уредба ступа на снагу двадесетог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Европске уније“.

Ова уредба је обавезујућа у целости и директно се примењује у свим државама чланицама.

АНЕКС I

ДЕО 21

Сертификација ваздухоплова и с њима повезаних производа, делова и уређаја, као и организација за пројектовање и производњу

Садржај

21.1 Опште

СЕКЦИЈА А - ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ

ОДЕЉАК А - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

- 21.A.1 Област примене
- 21.A.2 Поступање лица која нису подносиоци захтева за издавање сертификата или имаоци сертификата
- 21.A.3А Кварови, неисправности, оштећења
- 21.A.3Б Налози за пловидбеност
- 21.A.4 Усклађивање пројектовања и производње

ОДЕЉАК Б - ПОТВРДА О ТИПУ И ОГРАНИЧЕНА ПОТВРДА О ТИПУ

- 21.A.11 Област примене
- 21.A.13 Подобност
- 21.A.14 Показивање оспособљености
- 21.A.15 Захтев
- 21.A.16А Сертификациони захтеви
- 21.A.16Б Специјални услови
- 21.A.17А Основа за сертификацију типа
- 21.A.17Б Основа за сертификацију података за коришћење
- 21.A.18 Одређивање одговарајућих захтева за заштиту животне средине и сертификационих захтева
- 21.A.19 Измене због којих је потребна нова потврда о типу
- 21.A.20 Усклађеност са основом за сертификацију типа, основом за сертификацију података за коришћење и захтевима за заштиту животне средине
- 21.A.21 Издавање потврде о типу
- 21.A.23 Издавање ограничене потврде о типу
- 21.A.31 Пројекат типа
- 21.A.33 Прегледи и испитивања
- 21.A.35 Испитивања у лету
- 21.A.41 Потврда о типу
- 21.A.44 Обавезе имаоца
- 21.A.47 Преносивост
- 21.A.51 Рок важења и трајно важење
- 21.A.55 Чување евиденције
- 21.A.57 Приручници
- 21.A.61 Упутства за континуирану пловидбеност
- 21.A.62 Доступност података за коришћење

(ОДЕЉАК Ц - НЕ ПРИМЕЊУЈЕ СЕ)

ОДЕЉАК Д – ИЗМЕНЕ ПОТВРДЕ О ТИПУ И ОГРАНИЧЕНЕ ПОТВРДЕ О ТИПУ

- 21.A.90А Област примене
- 21.A.90Б Стандардне измене
- 21.A.91 Класификација измена пројекта типа

- 21.A.92 Подобност
- 21.A.93 Захтев
- 21.A.95 Мале измене
- 21.A.97 Велике измене
- 21.A.101 Одређивање сертификационих захтева и захтева за заштиту животне средине
- 21.A.103 Издавање одобрења
- 21.A.105 Чување евиденције
- 21.A.107 Упутства за континуирану пловидбеност
- 21.A.108 Доступност података за коришћење
- 21.A.109 Обавезе и *EPA* ознаке

ОДЕЉАК Е - ДОДАТНЕ ПОТВРДЕ О ТИПУ

- 21.A.111 Област примене
- 21.A.112А Подобност
- 21.A.112Б Показивање оспособљености
- 21.A.113 Захтев за додатну потврду о типу
- 21.A.114 Показивање усклађености
- 21.A.115 Издавање додатне потврде о типу
- 21.A.116 Преносивост
- 21.A.117 Измене дела производа за који важи додатна потврда о типу
- 21.A.118А Обавезе и *EPA* ознаке
- 21.A.118Б Рок важења и трајно важење
- 21.A.119 Приручници
- 21.A.120А Упутства за континуирану пловидбеност
- 21.A.120Б Доступност података за коришћење

ОДЕЉАК Ф - ПРОИЗВОДЊА БЕЗ ДОЗВОЛЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ

- 21.A.121 Област примене
- 21.A.122 Подобност
- 21.A.124 Захтев
- 21.A.125А Издавање писма о сагласности
- 21.A.125Б Налази
- 21.A.125Ц Рок важења и трајно важење
- 21.A.126 Систем контроле производње
- 21.A.127 Испитивања: ваздухоплов
- 21.A.128 Испитивања: мотори и елисе
- 21.A.129 Обавезе произвођача
- 21.A.130 Изјава о усклађености

ОДЕЉАК Г - ДОЗВОЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ

- 21.A.131 Област примене
- 21.A.133 Подобност
- 21.A.134 Захтев
- 21.A.135 Издавање дозволе за обављање делатности организације за производњу
- 21.A.139 Систем квалитета
- 21.A.143 Приручник
- 21.A.145 Захтеви за издавање дозволе за обављање делатности
- 21.A.147 Промене у одобреној организацији за производњу
- 21.A.148 Промена места
- 21.A.149 Преносивост
- 21.A.151 Услови из дозволе
- 21.A.153 Измена услова из дозволе
- 21.A.157 Провере
- 21.A.158 Налази

- 21.A.159 Рок важења и трајно важење
- 21.A.163 Права
- 21.A.165 Обавезе имаоца

ОДЕЉАК Х - ПОТВРДА О ПЛОВИДБЕНОСТИ И ОГРАНИЧЕНА ПОТВРДА О ПЛОВИДБЕНОСТИ

- 21.A.171 Област примене
- 21.A.172 Подобност
- 21.A.173 Подела
- 21.A.174 Захтев
- 21.A.175 Језик
- 21.A.177 Измене и допуне
- 21.A.179 Преносивост и поновно издавање у државама чланицама
- 21.A.180 Преглед
- 21.A.181 Рок важења и трајно важење
- 21.A.182 Означавање ваздухоплова

ОДЕЉАК И - ПОТВРДА О БУЦИ

- 21.A.201 Област примене
- 21.A.203 Подобност
- 21.A.204 Захтев
- 21.A.207 Измене и допуне
- 21.A.209 Преносивост и поновно издавање у државама чланицама
- 21.A.210 Преглед
- 21.A.211 Рок важења и трајно важење

ОДЕЉАК Ј - ДОЗВОЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ

- 21.A.231 Област примене
- 21.A.233 Подобност
- 21.A.234 Захтев
- 21.A.235 Издавање дозволе за обављање делатности организације за пројектовање
- 21.A.239 Систем обезбеђења пројеката
- 21.A.243 Подаци
- 21.A.245 Захтеви за издавање дозволе за обављање делатности
- 21.A.247 Промене у систему обезбеђења пројеката
- 21.A.249 Преносивост
- 21.A.251 Услови из дозволе
- 21.A.253 Измене услова из дозволе
- 21.A.257 Провере
- 21.A.258 Налази
- 21.A.259 Рок важења и трајно важење
- 21.A.263 Права
- 21.A.265 Обавезе имаоца

ОДЕЉАК К - ДЕЛОВИ И УРЕЂАЈИ

- 21.A.301 Област примене
- 21.A.303 Усклађеност с важећим захтевима
- 21.A.305 Одобравање делова и уређаја
- 21.A.307 Спремност делова и уређаја за уградњу

(ОДЕЉАК Л - НЕ ПРИМЕЊУЈЕ СЕ)

ОДЕЉАК М - ПОПРАВКЕ

- 21.A.431А Област примене
- 21.A.431Б Стандардне поправке

- 21.A.432A Подобност
- 21.A.432Б Показивање оспособљености
- 21.A.433 Пројекат поправке
- 21.A.435 Класификација поправки
- 21.A.437 Издавање одобрења пројекта поправки
- 21.A.439 Производња делова за поправку
- 21.A.441 Обављање поправке
- 21.A.443 Ограничења
- 21.A.445 Непоправљена оштећења
- 21.A.447 Чување евиденције
- 21.A.449 Упутства за континуирану пловидбеност
- 21.A.451 Обавезе и ознаке *EPA*

(ОДЕЉАК Н - НЕ ПРИМЕЊУЈЕ СЕ)

ОДЕЉАК О – ОВЛАШЋЕЊЕ ПРЕМА ЕВРОПСКОМ ТЕХНИЧКОМ СТАНДАРДУ

- 21.A.601 Област примене
- 21.A.602А Подобност
- 21.A.602Б Показивање оспособљености
- 21.A.603 Захтев
- 21.A.604 *ETSO* овлашћење за помоћни уређај за напајање (*APU*)
- 21.A.605 Захтеви у погледу података
- 21.A.606 Издавање *ETSO* овлашћења
- 21.A.607 Права имаоца *ETSO* овлашћења
- 21.A.608 Изјава о пројекту и перформансама (*DDP*)
- 21.A.609 Обавезе имаоца *ETSO* овлашћења
- 21.A.610 Одобравање одступања
- 21.A.611 Измене пројекта
- 21.A.613 Чување евиденције
- 21.A.615 Преглед који врши Агенција
- 21.A.619 Рок важења и трајно важење
- 21.A.621 Преносивост

ОДЕЉАК П - ДОЗВОЛА ЗА ЛЕТ

- 21.A.701 Област примене
- 21.A.703 Подобност
- 21.A.705 Надлежни орган
- 21.A.707 Захтев за издавање дозволе за лет
- 21.A.708 Услови лета
- 21.A.709 Захтев за одобравање услова лета
- 21.A.710 Одобравање услова лета
- 21.A.711 Издавање дозволе за лет
- 21.A.713 Промене
- 21.A.715 Језик
- 21.A.719 Преносивост
- 21.A.721 Преглед
- 21.A.723 Рок важења и трајно важење
- 21.A.725 Продужење важења дозволе за лет
- 21.A.727 Обавезе имаоца дозволе за лет
- 21.A.729 Чување евиденције

ОДЕЉАК Q - ОЗНАЧАВАЊЕ ПРОИЗВОДА, ДЕЛОВА И УРЕЂАЈА

- 21.A.801 Означавање производа
- 21.A.803 Поступање са идентификованим подацима
- 21.A.804 Означавање делова и уређаја

- 21.A.805 Означавање критичних делова
- 21.A.807 Означавање *ETSO* артикала

СЕКЦИЈА Б - ПОСТУПЦИ ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

ОДЕЉАК А - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

- 21.Б.5 Област примене
- 21.Б.20 Обавезе надлежног органа
- 21.Б.25 Захтеви у погледу организације надлежног органа
- 21.Б.30 Документовани поступци
- 21.Б.35 Промене у организацији и поступцима
- 21.Б.40 Решавање спорова
- 21.Б.45 Извештавање/координација
- 21.Б.55 Чување евиденције
- 21.Б.60 Налози за пловидбеност

ОДЕЉАК Б - ПОТВРДА О ТИПУ И ОГРАНИЧЕНА ПОТВРДА О ТИПУ

(ОДЕЉАК Ц - НЕ ПРИМЕЊУЈЕ СЕ)

ОДЕЉАК Д - ИЗМЕНЕ ПОТВРДЕ О ТИПУ И ОГРАНИЧЕНЕ ПОТВРДЕ О ТИПУ

- 21.Б.70 Одобрење измене потврде о типу

ОДЕЉАК Е - ДОДАТНА ПОТВРДА О ТИПУ

ОДЕЉАК Ф - ПРОИЗВОДЊА БЕЗ ДОЗВОЛЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ

- 21.Б.120 Испитивање
- 21.Б.125 Налази
- 21.Б.130 Издавање писма о сагласности
- 21.Б.135 Одржавање писма о сагласности
- 21.Б.140 Измена писма о сагласности
- 21.Б.145 Ограничење, суспензија и стављање ван снаге писма о сагласности
- 21.Б.150 Чување евиденције

ОДЕЉАК Г - ДОЗВОЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ

- 21.Б.220 Испитивање
- 21.Б.225 Налази
- 21.Б.230 Издавање сертификата
- 21.Б.235 Стални надзор
- 21.Б.240 Измене дозволе за обављање делатности организације за производњу
- 21.Б.245 Суспензија и стављање ван снаге дозволе за обављање делатности организације за производњу
- 21.Б.260 Чување евиденције

ОДЕЉАК Х - ПОТВРДА О ПЛОВИДБЕНОСТИ И ОГРАНИЧЕНА ПОТВРДА О ПЛОВИДБЕНОСТИ

- 21.Б.320 Испитивање
- 21.Б.325 Издавање потврде о пловидбености
- 21.Б.326 Потврда о пловидбености
- 21.Б.327 Ограничена потврда о пловидбености
- 21.Б.330 Суспензија и стављање ван снаге потврде о пловидбености и ограничене потврде о пловидбености
- 21.Б.345 Чување евиденције

ОДЕЉАК И - ПОТВРДЕ О БУЦИ

- 21.Б.420 Испитивање
- 21.Б.425 Издавање потврде о буци
- 21.Б.430 Суспензија и стављање ван снаге потврде о буци
- 21.Б.445 Чување евиденције

ОДЕЉАК Ј - ДОЗВОЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ

ОДЕЉАК К - ДЕЛОВИ И УРЕЂАЈИ

(ОДЕЉАК Л - НЕ ПРИМЕЊУЈЕ СЕ)

ОДЕЉАК М - ПОПРАВКЕ

(ОДЕЉАК Н - НЕ ПРИМЕЊУЈЕ СЕ)

ОДЕЉАК О - ЕВРОПСКИ ТЕХНИЧКИ СТАНДАРД

ОДЕЉАК П - ДОЗВОЛА ЗА ЛЕТ

- 21.Б.520 Испитивање
- 21.Б.525 Издавање дозволе за лет
- 21.Б.530 Стављање ван снаге дозволе за лет
- 21.Б.545 Чување евиденције

ОДЕЉАК Q - ОЗНАЧАВАЊЕ ПРОИЗВОДА, ДЕЛОВА И УРЕЂАЈА

ДОДАЦИ

- Додатак I – EASA образац 1 - Уверење о спремности за употребу;
- Додатак II – EASA образац 15a - Потврда о провери пловидбености;
- Додатак III – EASA образац 20a - Дозвола за лет;
- Додатак IV – EASA образац 20б - Дозвола за лет (коју издају одобрене организације);
- Додатак V – EASA образац 24 - Ограничена потврда о пловидбености;
- Додатак VI – EASA образац 25 - Потврда о пловидбености;
- Додатак VII – EASA образац 45 - Потврда о буци;
- Додатак VIII – EASA образац 52 - Изјава о усклађености ваздухоплова;
- Додатак IX – EASA образац 53 - Уверење о спремности за употребу ваздухоплова;
- Додатак X – EASA образац 55 - Дозвола за обављање делатности организације за производњу;
- Додатак XI – EASA образац 65 - Писмо о сагласности за производњу без дозволе за обављање делатности организације за производњу;
- Додатак XII - Категорије пробних летова и одговарајућа оспособљеност посаде која врши пробни лет

21.1 Опште

За потребе овог анекса I (Део 21), „надлежни орган” је:

- а) за организације које имају седиште у држави чланица, орган који одреди та држава чланица или Агенција, ако то захтева држава чланица; или
- б) Агенција, за организације које имају седиште у држави која није чланица.

СЕКЦИЈА А ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ

ОДЕЉАК А ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

21.А.1 Област примене

Ова секција садржи опште одредбе о правима и обавезама подносиоца захтева и имаоца сертификата који је издат или ће бити издат према овој секцији.

21.А.2 Поступање лица која нису подносиоци захтева за издавање сертификата или имаоци сертификата

Радње и обавезе подносиоца захтева или имаоца сертификата за производ, део или уређај по овој секцији може, у његово име, да предузме друго физичко или правно лице, ако подносилац захтева или ималац сертификата покаже да је закључио уговор с другим лицем којим се обезбеђује да се његове обавезе правилно испуњавају или да ће се правилно испуњавати.

21.А.3А Кварови, неисправности, оштећења

- а) Систем за прикупљање, испитивање и анализу података

Ималац потврде о типу, ограничене потврде о типу, додатне потврде о типу, *ETSO* овлашћења, одобрења пројекта великих поправки или другог одговарајућег одобрења за које се сматра да је издато према овој уредби, мора да има систем за прикупљање, испитивање и анализу извештаја и података који се односи на кварове, неисправности, оштећења или друге догађаје који проузрокују или могу да проузрокују негативне последице по континуирану пловидбеност производа, дела или уређаја обухваћених потврдом о типу, ограниченом потврдом о типу, додатном потврдом о типу, *ETSO* овлашћењем, одобрењем пројекта великих поправки или другим одговарајућим одобрењем за које се сматра да је издато према овој уредби. Подаци о овом систему доступни су свим познатим корисницима производа, делова или уређаја и, на њихов захтев, лицу које је на то овлашћено другим Спроведеним уредбама.

- б) Обавештавање Агенције

1. Ималац потврде о типу, ограничене потврде о типу, додатне потврде о типу, *ETSO* овлашћења, одобрења пројекта великих поправки или другог одговарајућег одобрења за које се сматра да је издато према овој уредби дужан је да обавести Агенцију о њему познатом отказу, грешци у раду, квару или сваком другом догађају који је у вези с производом, делом или уређајем који су обухваћени потврдом о типу, ограниченом потврдом о типу, додатном потврдом о типу, *ETSO* овлашћењем, одобрењем пројекта великих поправки или другим одговарајућим одобрењем за које се сматра да је издато према овој уредби, а који има или би могао да има за последицу стање опасно по безбедност.

2. Обавештења се подносе у облику и на начин који одреди Агенција, што је пре могуће, а најкасније 72 сата од утврђивања стања опасног по безбедност, осим ако изузетне околности то спречавају.

ц) Испитивање пријављених догађаја

1. Ако је догађај који је пријављен у складу са ставом б) или 21.A.129 став ф) тачка (2) или 21.A.165 став ф) тачка (2) резултат недостатка у пројекту или производњи, ималац потврде о типу, ограничене потврде о типу, додатне потврде о типу, *ETSO* овлашћења, одобрења пројекта великих поправки или другог одговарајућег одобрења за које се сматра да је издато према овој уредби, а по потреби и произвођач, дужни су да испитају разлог због којег је дошло до недостатка и да обавесте Агенцију о резултатима испитивања и корективним мерама које предузимају или које предлажу да се недостатак отклони.

2. Ако Агенција сматра да треба предузети мере за отклањање недостатка, ималац потврде о типу, ограничене потврде о типу, додатне потврде о типу, *ETSO* овлашћења, одобрења пројекта великих поправки или другог одговарајућег одобрења за које се сматра да је издато према овој уредби, а по потреби и произвођач, дужни су да поднесу Агенцији одговарајуће податке.

21.A.3Б Налози за пловидбеност

а) Налог за пловидбеност је документ који издаје или прихвата Агенција и којим се одређују мере које морају да се предузму на ваздухоплову да би се поново успоставио прихватљив ниво безбедности, ако докази указују да би у супротном ниво безбедности ваздухоплова био угрожен.

б) Агенција издаје налог за пловидбеност:

1. ако утврди да на ваздухоплову постоји стање опасно по безбедност које је последица недостатка на ваздухоплову или мотору, елиси, делу или уређају који је у њега уграђен; и

2. ако такво стање вероватно постоји или може да настане на неком другом ваздухоплову.

ц) Ако Агенција изда налог за пловидбеност да би се отклонило стање опасно по безбедност из става б) или ако захтева преглед, ималац потврде о типу, ограничене потврде о типу, додатне потврде о типу, *ETSO* овлашћења, одобрења пројекта великих поправки или другог одговарајућег одобрења за које се сматра да је издато према овој уредби, дужан је да:

1. предложи одговарајуће корективне мере или прегледе, или и једно и друго, и да детаље ових предлога поднесе Агенцији на одобрење;

2. пошто Агенција одобри предлоге из тачке 1, одговарајуће описне податке и упутства за примену учини доступним свим познатим корисницима или власницима производа, дела или уређаја, а на захтев, и сваком другом лицу које мора да испуни налог за пловидбеност.

д) Налог за пловидбеност мора да садржи:

1. опис стања опасног по безбедност;

2. идентификацију ваздухоплова на који се примењује;

3. мере које се захтевају;

4. рок за испуњење мера;

5. датум ступања на снагу.

21.A.4 Усклађивање пројектовања и производње

Ималац потврде о типу, ограничене потврде о типу, додатне потврде о типу, *ETSO* овлашћења, одобрења измене пројекта типа или одобрења пројекта поправки, по потреби, сарађује са организацијом за производњу да би омогућио:

а) одговарајућу усклађеност пројектовања и производње, као што се захтева у 21.A.122, 21.A.130 став б) тач. 3. и 4, 21.A.133 и 21.A.165 став ц) тач. 2. и 3;

б) одговарајућу подршку континуираној пловидбености производа, дела и уређаја.

ОДЕЉАК Б

ПОТВРДА О ТИПУ И ОГРАНИЧЕНА ПОТВРДА О ТИПУ

21.A.11 Област примене

Овим одељком се утврђује поступак за издавање потврде о типу за производе и ограничене потврде о типу за ваздухоплове и утврђују права и дужности подносилаца захтева за издавање тих сертификата и њихових ималаца.

21.A.13 Подобност

Свако физичко или правно лице које покаже или је у поступку показивања оспособљености у складу с 21.A.14, може да буде подносилац захтева за издавање потврде о типу или ограничене потврде о типу под условима из овог одељка.

21.A.14 Показивање оспособљености

а) Свака организација која подноси захтев за издавање потврде о типу или ограничене потврде о типу показује своју оспособљеност поседовањем дозволе за обављање делатности организације за пројектовање коју је издала Агенција према Одељку Ј.

б) Изузетно од става а), подносилац захтева може по алтернативном поступку за показивање оспособљености да захтева сагласност Агенције за примену поступака којима се одређују посебна пројектна пракса, ресурси и редослед активности потребних за усклађивање са Анексом I (Део 21), ако се ради о једном од следећих производа:

1. *ELA 2* ваздухоплову;
2. мотору или елиси који су уграђени на *ELA 2* ваздухоплов;
3. клипном мотору;
4. елиси са сталним или подесивим кораком.

ц) Изузетно од става а), подносилац захтева може Агенцији да докаже оспособљеност достављањем програма сертификације који се захтева према 21.A.20 став б), ако се ради о једном од следећих производа:

1. *ELA 1* ваздухоплову;
2. мотору или елиси који су уграђени на *ELA 1* ваздухоплов.

21.A.15 Захтев

а) Захтев за издавање потврде о типу и ограничене потврде о типу подноси се у облику и на начин који одреди Агенција.

б) Уз захтев за издавање потврде о типу или ограничене потврде о типу за ваздухоплове прилажу се аксонометријски цртеж ваздухоплова и претходни основни подаци са предложеним оперативним карактеристикама и ограничењима.

ц) Уз захтев за издавање потврде о типу за мотор или елису прилажу се склопни цртеж, опис, оперативне карактеристике и предложена оперативна ограничења мотора или елисе.

д) Захтев за издавање потврде о типу или ограничене потврде о типу за ваздухоплов обухвата, или му се, након што је поднет, прилаже и захтев за одобрење података за коришћење, који се, у зависности од случаја, састоје од:

1. минималног програма обуке пилота за стицање овлашћења за летење на типу, укључујући одређивање овлашћења за тип;

2. одређених података неопходних за објективну оцену симулатора за обуку пилота за летење на типу или привремених података, док се не одреде подаци неопходни за објективну оцену;

3. минималног програма обуке особља које одржава ваздухоплов за стицање овлашћења за тип, укључујући и одређивање овлашћења за тип;

4. одређивања типа или варијанте за кабинско особље и специфичних података који се односе на тип за кабинско особље;

5. главне листе минималне опреме и

6. других елемената тих података који се односе на тип.

21.A.16A Сертификациони захтеви

На основу члана 19. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008 Агенција издаје сертификационе захтеве, укључујући и сертификационе захтеве који се односе на податке за коришћење, као стандардно средство којим се показује усклађеност производа, делова и уређаја са основним захтевима из Анекса I, III и IV Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008. Ова правила морају бити довољно јасна и одређена да укажу подносиоцима захтева на услове за издавање, измену и допуну потврде о типу.

21.A.16B Специјални услови

а) Агенција прописује посебне, детаљне техничке захтеве за производ, назване специјалним условима, ако сертификациони захтеви не садрже примерене или одговарајуће стандарде безбедности за производ зато што:

1. производ има нова или неубичајена пројектна својства у односу на праксу пројектовања на којој су засновани важећи сертификациони захтеви; или

2. предвиђена намена производа није уобичајена; или

3. искуства са сличним производима који су у употреби или производима који имају слична пројектна својства показују да би могло да дође до угрожавања безбедности.

б) Специјални услови садрже стандарде безбедности које Агенција сматра потребним да се успостави ниво безбедности који је еквивалентан оном нивоу безбедности који се успоставља важећим сертификационим захтевима.

21.A.17A Основа за сертификацију типа

а) Основа за сертификацију типа која се примењује при издавању потврде о типу или ограничене потврде о типу састоји се од:

1. примењивих сертификационих захтева које је одредила Агенција и који важе на дан подношења захтева за издавање потврде о типу, изузев ако:

(i) Агенција друкчије одреди; или

(ii) подносилац захтева одлучи да се усклади са сертификационим захтевима за накнадно усвојене измене или се то захтева у складу са ст. ц) и д),

2. посебних услова који су прописани у 21A.16B став а).

б) Захтев за издавање потврде о типу за велике авионе и велике хеликоптере важи пет година, док захтев за издавање других потврда о типу важи три године, изузев ако подносилац захтева приликом његовог подношења покаже да је за његов производ потребан дужи период за пројектовање, развој и испитивање, а Агенција га одобри.

ц) Ако потврда о типу није издата или је очигледно да неће бити издата у року из става б), подносилац захтева може:

1. да поднесе нови захтев за издавање потврде о типу и да се придржава одредаба из става а) које важе за првобитни захтев; или

2. да затражи продужење првобитног рока и да се усклади са сертификационим захтевима који су важали на дан који он изабере, а који не може да претходи датуму издавања потврде о типу у року који је одређен за првобитни захтев сходно ставу б).

д) Ако подносилац захтева одлучи да се усклади са изменама сертификационих захтева које су ступиле на снагу после подношења захтева за издавање потврду о типу, дужан је да се усклади и са свим другим сертификационим захтевима које Агенција сматра непосредно повезаним.

21.A.17Б Основа за сертификацију података за коришћење

а) Агенција обавештава подносиоца захтева о основи за сертификацију података за коришћење која се састоји од:

1. примењивих сертификационих захтева који се односе на податке за коришћење, издатих у складу с 21.A.16А, који су на снази на дан подношења захтева или допуне захтева, изузев:

(i) ако Агенција прихвати друге начине доказивања усклађености с одговарајућим битним захтевима Анекса I, Анекса III и Анекса IV Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008 или

(ii) ако подносилац захтева изабере доказивање усклађености с изменама сертификационих захтева насталих после подношења или допуне захтева;

2. других посебних услова који су прописани у складу с 21.A.16Б став а).

б) Ако подносилац захтева изабере усклађеност с изменом сертификационих захтева који су били на снази после подношења захтева за издавање потврде о типу, подносилац захтева мора да испуни и друге сертификационе захтеве за које Агенција утврди да су непосредно повезани.

21.A.18 Одређивање одговарајућих захтева за заштиту животне средине и сертификационих захтева

а) Захтеви у погледу буке који се примењују приликом издавања потврде о типу ваздухоплова прописани су према Поглављу 1 Дела II Свеска I Анекса 16 Чикашке конвенције, и то:

1. за подзвучне млазне авионе примењују се одговарајући захтеви из Свеске I, Део II, Поглавља 2, 3, 4 и 14;

2. за авионе са елисом примењују се одговарајући захтеви из Свеске I, Део II, Поглавља 3, 4, 5, 6, 10 и 14;

3. за хеликоптере примењују се одговарајући захтеви из Свеске I, Део II, Поглавља 8. и 11; и

4. за надзвучне авионе примењују се одговарајући захтеви из Свеске I, Део II, Поглавље 12;

5. за тилт-роторе примењују се одговарајући захтеви из Свеске I, Део II, Поглавље 13.

б) Захтеви у погледу емисија који се примењују приликом издавања потврде о типу ваздухоплова и мотора прописани су у Анексу 16 Чикашке конвенције:

1. за спречавање намерног испуштања горива, у Свесци II, Део II, Поглавље 2;

2. за емисије турбомлазних и двострујних млазних мотора намењених за погон на подзвучним брзинама у Свесци II, Део III, Поглавље 2; и

3. за емисије турбомлазних и двострујних млазних мотора намењених за погон на надзвучним брзинама у Свесци II, Део III, Поглавље 3.

ц) На основу члана 19. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008 Агенција издаје сертификационе захтеве да би обезбедила прихватљиве начине за показивање усклађености са захтевима који се односе на буку и емисије, утврђеним у ст. а) и б).

21.A.19 Измене због којих је потребна нова потврда о типу

Свако физичко или правно лице које предложи измену производа мора да захтева нову потврду о типу, ако Агенција сматра да је измена пројекта, снаге, потиска или масе таква да је дошло до суштинске измене производа, па је неопходно потпуно испитивање усклађености са важећом основом за сертификацију типа.

21.A.20 Усклађеност са основом за сертификацију типа, основом за сертификацију података за коришћење и захтевима за заштиту животне средине

а) Подносилац захтева за издавање потврде о типу или ограничене потврде о типу мора да покаже усклађеност с важећом основом за сертификацију типа, примењивом основом за сертификацију података за коришћење и захтевима за заштиту животне средине и мора Агенцији да покаже начин на који је усклађеност постигнута.

б) Подносилац захтева доставља Агенцији програм сертификације у коме се детаљно наводе начини и средства којима се приказује усклађеност. Овај документ се према потреби ажурира током сертификације.

ц) Подносилац захтева уноси доказ о усклађености у документа о усклађености, у складу са програмом сертификације утврђеним у ставу б).

д) Подносилац захтева даје изјаву да је доказао усклађеност с важећим основама за сертификацију типа и захтевима за заштиту животне средине, у складу са програмом сертификације утврђеним у ставу б).

е) Ако подносилац захтева има одговарајућу дозволу за обављање делатности организације за пројектовање, изјава из става д) даје се према Одељку Ј.

21.A.21 Издавање потврде о типу

Агенција издаје потврду о типу за производ подносиоцу захтева који испуњава следеће услове:

а) покаже оспособљеност у складу с 21.A.14;

б) приложи изјаву наведену у 21.A.20 став д);

ц) покаже:

1. да је производ који треба да се сертифиције усклађен са важећом основом за сертификацију типа и захтевима за заштиту животне средине одређеним у складу с 21.A.17А и 21.A.18;

2. да су захтеви у погледу пловидбености који нису испуњени надокнађени на други начин који пружа исти ниво безбедности;

3. да производ нема особине или карактеристике због којих није безбедан за коришћење за које се захтева сертификација; и

4. да је подносилац захтева за издавање потврде о типу изричито изјавио да је спреман да се придржава прописаног у 21.A.44.

д) у случају потврде о типу ваздухоплова, да мотор или елиса, или обоје, ако су уграђени у ваздухоплов, имају потврду о типу која је издата или утврђена према овој уредби;

е) У случају потврде о типу ваздухоплова, мора се доказати да подаци за коришћење задовољавају примењиву основу за сертификацију која је одређена у складу с 21.A.17Б;

ф) Изузетно од тачке е), на захтев подносиоца захтева приложеног уз изјаву наведену у 21.A.20 став д), потврда о типу ваздухоплова може да се изда пре доказивања усклађености података за коришћење с примењивим сертификационим захтевима, ако подносилац захтева докаже да ће ускладити податке за коришћење са сертификационим захтевима пре него што се подаци за коришћење заиста морају користити.

21.A.23 Издавање ограничене потврде о типу

а) За ваздухоплов који не испуњава услове прописане у 21.A.21 став ц), Агенција може подносиоцу захтева да изда ограничену потврду о типу:

1. ако се усклади с одговарајућим сертификационим захтевима које је утврдила Агенција, а којима се обезбеђује одговарајући ниво безбедности у вези с предвиђеном наменом ваздухоплова, као и примењивим захтевима у погледу заштите животне средине;

2. ако изричито изјави да је спреман да испуни захтеве прописане у 21.A.44;

3. у случају ограничене потврде о типу ваздухоплова, ако је доказано да подаци за коришћење испуњавају примењиве сертификационе захтеве одређене у складу с 21.А.17Б.

б) Изузетно од става а) тачка 3. и на захтев подносиоца захтева приложеног уз изјаву из 21.А.20 став д), ограничена потврда о типу ваздухоплова може да се изда пре доказивања усклађености података за коришћење с примењивим сертификационим захтевима, ако подносилац захтева докаже да ће ускладити податке за коришћење са сертификационим захтевима пре него што се подаци за коришћење заиста морају користити.

ц) Мотор или елиса који су уграђени у ваздухоплов, или обоје:

1. морају да имају потврду о типу која је издата или утврђена у складу с овом уредбом или
2. морају да буду доказано усклађени с сертификационим захтевима неопходним за безбедно летење ваздухоплова.

21.А.31 Пројекат типа

а) Пројекат типа састоји се од:

1. планова и спецификација, као и списка тих планова и спецификација потребних за одређивање конфигурације и особина производа за који је доказано да је усклађен са важећим сертификационим захтевима и важећим захтевима за заштиту животне средине;
2. података о материјалима, поступцима и начинима производње и склапања производа који су потребни да би се обезбедила усклађеност производа;
3. одобрене секције о ограничењима пловидбености из упутстава за континуирану пловидбеност, у складу са важећим сертификационим захтевима;
4. свих других података који су потребни да би се поређењем утврдила пловидбеност, карактеристике буке, испуштање горива и емисија издувних гасова (према потреби) свих наредних производа истог типа.

б) Сваки пројекат типа мора бити одговарајуће означен.

21.А.33 Прегледи и испитивања

а) Подносилац захтева мора да обави све прегледе и испитивања потребне да покаже усклађеност са важећом основом за сертификацију типа и важећим захтевима за заштиту животне средине.

б) Пре сваког испитивања из става а) подносилац захтева мора да утврди:

1. за пробни узорак:
 - (i) да материјали и поступци одговарају предложеном пројекату типа,
 - (ii) да делови производа одговарају конструктивној документацији из предложеног пројекта типа,
 - (iii) да производни поступци, израда и склапање одговарају онима који су наведени у предложеном пројекту типа;
2. да сва опрема за испитивање и сви мерни уређаји који се користе за испитивање одговарају потребама испитивања и да имају одговарајући опсег мерења.

ц) Подносилац захтева мора да дозволи Агенцији да спроведе сва испитивања потребна да се провери усклађеност са ставом б).

д) Подносилац захтева мора да дозволи Агенцији да прегледа све извештаје, спроведе било који преглед и да изведе или да присуствује летним и земаљским испитивањима ради провере ваљаности изјаве о усклађености коју је подносилац захтева поднео у складу са 21.А.20 став д) и утврђивања да производ нема особине или карактеристике због којих није безбедан за коришћење за које се захтева сертификација.

е) За испитивања која спроводи или којима присуствује Агенција сходно ставу д):

1. подносилац захтева мора Агенцији да поднесе изјаву којом потврђује да је усклађен са ставом б); и

2. од тренутка када се докаже усклађеност са ставом б), до тренутка када се Агенцији предложи испитивање, на производу, делу или уређају не сме да се изврши било која измена у вези с испитивањем која би утицала на изјаву о усклађености.

21.A.35 Испитивања у лету

а) Испитивања у лету ради стицања потврде о типу се обављају под условима које одреди Агенција.

б) Подносилац захтева мора да обави сва испитивања у лету која Агенција сматра потребним:

1. да би се утврдила усклађеност с важећом основом за сертификацију типа и важећим захтевима за заштиту животне средине;

2. да би се за ваздухоплов који се сертифициује у складу са овим анексом (Део 21) утврдило да постоји оправдано уверење да су ваздухоплов, његови делови и уређаји поуздани и да ваљано функционишу, изузев за:

(i) једрилице и моторне једрилице;

(ii) балоне и ваздушне бродове дефинисане у *ELA 1* или *ELA 2*;

(iii) авионе чија је највећа дозвољена маса на полетању (*MTOM*) *2.722 kg* или мања.

ц) (Резервисано)

д) (Резервисано)

е) (Резервисано)

ф) Испитивања у лету из става б) тачка 2. обухватају:

1. за ваздухоплове са турбинским мотором који до сада није коришћен на ваздухоплову који има потврду о типу - најмање 300 сати рада, са свим моторима који су усклађени са потврдом о типу; и

2. за све остале ваздухоплове – најмање 150 сати рада.

21.A.41 Потврда о типу

Потврда о типу и ограничена потврда о типу садрже пројекат типа, оперативна ограничења, листу техничких података који се односе на пловидбеност и емисије, важећу основу за сертификацију типа и важеће захтеве за заштиту животне средине, с којима Агенција утврђује усклађеност, као и све друге услове или ограничења који су прописани за производ у примењивим сертификационим захтевима и захтевима за заштиту животне средине. Поред тога, потврда о типу и ограничена потврда о типу ваздухоплова, садрже и важећу основу за сертификацију података за коришћење, податке за коришћење и листу података о буци. Листа техничких података за мотор садржи евиденцију о усклађености у погледу емисије штетних гасова.

21.A.44 Обавезе имаоца

Ималац потврде о типу или ограничене потврде о типу мора:

а) да испуњава обавезе прописане у 21A.3A, 21A.3B, 21A.4, 21A.55, 21A.57, 21A.61 и 21.A.62 и да у ту сврху непрекидно буде усклађен са захтевима из тачке 21.A.14; и

б) да наведе ознаке према Одељку Q.

21.A.47 Преносивост

Потврда о типу или ограничена потврда о типу може да се пренесе само на физичко или правно лице које је способно да преузме обавезе из 21.A.44 и које је у ту сврху показало своју оспособљеност по мерилима прописаним у 21.A.14.

21.A.51 Рок важења и трајно важење

а) Потврда о типу и ограничена потврда о типу издају се на неодређено време. Оне важе под условом:

1. да ималац остане усклађен са Анексом I (Део 21);
2. да се ималац не одрекне потврде или да потврда не буде стављена ван снаге према важећим управним поступцима које одреди Агенција.

б) У случају одрицања или стављања ван снаге, потврда о типу и ограничена потврда о типу враћају се Агенцији.

21.A.55 Чување евиденције

Ималац потврде о типу или ограничене потврде о типу дужан је да чува све значајне пројектне податке, планове и извештаје са испитивања, укључујући документацију о прегледима испитиваног производа, тако да они буду на располагању Агенцији и да омогући податке потребне за обезбеђивање континуиране пловидбености, континуирано важење података за коришћење и усклађеност производа са важећим захтевима за заштиту животне средине.

21.A.57 Приручници

Ималац потврде о типу или ограничене потврде о типу израђује, чува и ажурира оригинале свих приручника који се захтевају важећим основама за сертификацију типа, важећим основама за сертификацију података за коришћење и захтевима за заштиту животне средине за производ и доставља Агенцији, на њен захтев, њихове копије.

21.A.61 Упутства за континуирану пловидбеност

а) Ималац потврде о типу или ограничене потврде о типу доставља сваком познатом власнику једног или више ваздухоплова, мотора или елисе, при испоруци или издавању прве потврде о пловидбености, шта наступи касније, најмање један комплет упутстава за континуирану пловидбеност који садржи описне податке и упутства за реализацију, припремљене према важећој основи за сертификацију типа, а после тога, на захтев, ова упутства чини доступним сваком лицу које мора да испуни било који услов који је у њима садржан. Неки приручници или делови упутстава за континуирану пловидбеност, који се односе на ремонт (обнову) или друге врсте великих радова одржавања, могу да постану доступни и касније, након што је производ пуштен у употребу, али морају да буду доступни пре него што било који производ достигне одговарајућу старосну границу или потребне сате/циклусе летења.

б) Поред наведеног, измене упутстава за континуирану пловидбеност стављају се на располагање свим познатим оператерима производа и, на захтев, свим лицима која морају да се ускладе с неким од наведених упутстава. Агенцији се подноси програм у коме се показује на који се начин дистрибуирају измене упутстава за континуирану пловидбеност.

21.A.62 Доступност података за коришћење

Ималац потврде о типу или ограничене потврде о типу ставља на располагање:

а) најмање један комплет података за коришћење, припремљених у складу с важећом основом за сертификацију, свим познатим ЕУ оператерима ваздухоплова пре него што те податке за коришћење морају да користе организације за обуку или ЕУ оператери и

б) све измене података за коришћење свим познатим ЕУ оператерима тог ваздухоплова и

ц) на захтев, одговарајуће податке наведене у ст. а) и б):

1. надлежном органу за проверу усклађености с једним или више елемената тог комплета података за коришћење и

2. сваком лицу које мора да се усклади с једним или више елемената овог комплета података за коришћење.

(ОДЕЉАК Ц - НЕ ПРИМЕЊУЈЕ СЕ)

ОДЕЉАК Д

ИЗМЕНЕ ПОТВРДЕ О ТИПУ И ОГРАНИЧЕНЕ ПОТВРДЕ О ТИПУ

21.А.90А Област примене

Овим одељком се утврђује поступак за одобравање измене потврде о типу, као и права и обавезе подносилаца захтева и ималаца тих потврда. У овом одељку су, такође, дефинисане и стандардне измене које не подлежу процесу одобравања према овом одељку. У овом одељку упућивање на „потврду о типу” односи се и на потврду о типу и на ограничену потврду о типу.

21.А.90Б Стандардне измене

а) Стандардне измене су измене пројекта типа:

1. које се односе на:

(i) авионе чија је максимална маса на полетању (*МТОМ*) 5.700 kg или мања;

(ii) хеликоптере чија је *МТОМ* 3.175 kg или мања;

(iii) једрилице, моторне једрилице, балоне и ваздушне бродове, као што је дефинисано у *ELA 1* или *ELA 2*,

2. које су у складу са пројектним подацима обухваћеним сертификационим захтевима које издаје Агенција и које садрже прихватљиве методе, технике и праксу за извођење и идентификацију стандардних измена, укључујући са њима повезана упутства за континуирану пловидбеност; и

3. које нису у супротности са подацима ималаца потврде о типу.

б) Одредбе садржане у 21.А.91 до 21.А.109 не примењују се на стандардне измене.

21.А.91 Класификација измена пројекта типа

Измене пројекта типа могу бити мале и велике. Мала измена је измена која нема знатан утицај на масу, положај тежишта, издржљивост структуре, поузданост, оперативне карактеристике, буку, испуштање горива, емисије издувних гасова, податке за коришћење или друга својства која утичу на пловидбеност производа. Не доводећи у питање одредбе 21.А.19, све друге измене јесу велике измене по овом одељку. Велике и мале измене одобравају се у складу са 21.А.95 или 21.А.97, у зависности о којима је реч, и одговарајуће се идентификују.

21.А.92 Подобност

а) Само ималац потврде о типу може да захтева одобрење велике измене пројекта типа по овом одељку. Сви други подносиоци захтева за велику измену пројекта типа подnose захтев према Одељку Е.

б) Свако физичко или правно лице може да захтева одобрење мале измене пројекта типа по овом одељку.

21.A.93 Захтев

Захтев за одобрење измене пројекта типа подноси се у облику и на начин који одреди Агенција и садржи:

а) опис измене:

1. свих делова пројекта типа и одобрених приручника на које измена утиче;
2. сертификационе захтеве и захтеве за заштиту животне средине са којима пројектована измена мора да буде усклађена, у складу са 21.A.101;

б) испитивања која су потребна за показивање усклађености измењеног производа са важећим сертификационим захтевима и захтевима за заштиту животне средине;

ц) ако измена утиче на податке за коришћење, захтев обухвата или му се, након што је поднет, прилажу и неопходне измене података за коришћење.

21.A.95 Мале измене

Мале измене пројекта типа класификује и одобрава:

а) Агенција; или

б) одобрена организација за пројектовање, према поступку који је одобрила Агенција.

21.A.97 Велике измене

а) Подносилац захтева за одобрење велике измене дужан је да:

1. Агенцији поднесе податке којима се допуњује пројекат типа и потребне доказе;
2. покаже да је измењени производ у складу са важећим сертификационим захтевима и захтевима за заштиту животне средине прописаним у 21.A.101;
3. испуни захтеве из 21.A.20 ст. б), ц) и д); и
4. ако има одговарајућу дозволу за обављање делатности организације за пројектовање, да изјаву из 21.A.20 став д) према Одељку Ј;
5. испуни захтеве из 21.A.33 и, по потреби, из 21.A.35.

б) Одобрење велике измене у потврди о типу је ограничено на оне специфичне конфигурације у потврди о типу на које се измена односи.

21.A.101 Одређивање сертификационих захтева и захтева за заштиту животне средине

а) Подносилац захтева за измену потврде о типу мора да покаже да је измењени производ усклађен са одговарајућим сертификационим захтевима који важе на дан подношења захтева за измену, изузев ако је подносилац захтева изабрао усклађивање са накнадно измењеним сертификационим захтевима или се то захтева у ст. е) и ф), као и важећим захтевима за заштиту животне средине прописаним у 21.A.18.

б) Изузетно од става а), подносилац захтева може да докаже да је измењени производ усклађен са претходном изменом сертификационих захтева наведеним у ставу а), а који су донети по издавању потврде о типу, као и другим сертификационим захтевима које Агенција сматра непосредно повезаним. Подносилац захтева може да покаже усклађеност с претходном изменом сертификационог захтева у случају:

1. измене коју Агенција не сматра значајном. При одлучивању о томе да ли је нека измена значајна, Агенција разматра измену у смислу свих претходних значајних измена пројекта и повезаних измена важећих сертификационих захтева који су обухваћени потврдом о типу производа. Измене које испуњавају једно од следећих мерила аутоматски се сматрају значајним:

(i) општа конфигурација или принципи конструкције нису задржани,

(ii) претпоставке које су коришћене за сертификацију производа више не важе;

2. области, система, дела или уређаја на које, по мишљењу Агенције, измена не утиче;

3. области, система, дела или уређаја на који измена утиче, а чија усклађеност са сертификационим захтевима из става а), по мишљењу Агенције, не би допринела нивоу безбедности измењеног производа или не би имала смисла.

ц) Подносилац захтева за измену на ваздухоплову (изузев хеликоптера) чија је маса 2.722 kg (6 000 lb) или мања, или хеликоптера чији погон није турбински, чија је маса 1.361 kg (3 000 lb) или мања, може да покаже да је измењени производ усклађен са основом за сертификацију типа на коју се потврда о типу позива. Ако Агенција сматра да је измена значајна у одређеној области, може да одреди усклађивање са изменом основе за сертификацију типа на коју се позива потврда о типу и која важи на дан подношења захтева, као и са свим сертификационим захтевима које Агенција сматра непосредно повезаним, изузев ако Агенција сматра да усклађивање са овом изменом или сертификационим захтевима не би утицало на ниво безбедности измењеног производа или не би имало смисла.

д) Ако Агенција сматра да сертификациони захтев који важи на дан подношења захтева за измену не омогућава одговарајуће стандарде у вези с предложеном изменом, подносилац захтева мора да испуни специјалне услове и њихове измене у складу с 21.А.16Б да би се остварио онај ниво безбедности који одговара нивоу установљеном сертификационим захтевима који важе на дан подношења захтева за измену.

е) Захтев за измену потврде о типу за велике авионе и велике хеликоптере важи пет година, а захтев за измену осталих потврда о типу важи три године. Ако измена није одобрена или је јасно да неће бити одобрена у овом року, подносилац захтева може:

1. да поднесе нови захтев за измену потврде о типу и да се придржава одредаба из става а) које важе за првобитни захтев; или

2. да затражи продужење првобитног захтева и да се усклади са одредбама из става а) према датуму који он одабере, а који не може да претходи датуму одобрења измене, у року који је, у складу са овим ставом, одређен за првобитни захтев за измену.

ф) Ако подносилац захтева одабере усклађивање са сертификационом захтевима или са изменом сертификационих захтева који су донети после подношења захтева за измену типа, подносилац захтева мора да изврши усклађивање и са сваким другим сертификационом захтевом за који Агенција сматра да је директно повезан.

г) Ако захтев за измену потврде о типу за ваздухоплов обухвата податке за коришћење или је допуњен након првобитног подношења тако да обухвати податке за коришћење, основа за сертификацију података за коришћење се одређује у складу са ст. а), б), ц), д) и ф).

21.А.103 Издавање одобрења

а) Подносиоцу захтева Агенција одобрава велику измену пројекта типа:

1. ако приложи изјаву прописану у 21.А.20 став д); и

2. ако се покаже:

(i) да је измењени производ усклађен са важећим сертификационим захтевима и важећим захтевима за заштиту животне средине у складу с 21.А.101,

(ii) да су сви неиспуњени захтеви у погледу пловидбености надокнађени на други начин који пружа исти ниво безбедности, и

(iii) да производ нема особине и карактеристике због којих није безбедан за коришћење за које се захтева одобрење.

3. Ако измена утиче на податке за коришћење неопходно је да се докаже да су измене ових података у складу са основом за сертификацију података о оперативној усклађености, одређеном у складу са 21.А.101 став г).

4. Изузетно од тачке 3, на захтев подносиоца који је дао изјаву предвиђену у 21.А.20 став д), велика измена потврде о пловидбености може да се одобри пре него што се докаже усклађеност са

основом за сертификацију података за коришћење, под условом да подносилац докаже усклађеност пре него што подаци за коришћење почну да се користе.

б) Мала измена пројекта типа одобрава се у складу са 21.А.95, ако се покаже да је измењени производ усклађен са важећим сертификационим захтевима који су наведени у 21.А.101.

21.А.105 Чување евиденције

Подносилац захтева дужан је да за сваку измену чува све значајне пројектне податке, планове и извештаје са испитивања, укључујући документацију о прегледима испитиваног измењеног производа, тако да они буду на располагању Агенцији, као и да омогући податке потребне за обезбеђивање континуиране пловидбености, важење података за коришћење и усклађеност измењеног производа са важећим захтевима за заштиту животне средине.

21.А.107 Упутства за континуирану пловидбеност

а) Ималац одобрења мале измене пројекта типа доставља сваком познатом власнику једног или више ваздухоплова, мотора или елисе на које се мала измена односи, при испоруци или издавању прве потврде о пловидбености тог ваздухоплова, шта наступи касније, најмање један комплет повезаних варијанти (ако постоје) упутстава за континуирану пловидбеност производа на коме се врши мала измена, припремљених према важећој основи за сертификацију типа, а после тога, на захтев, наведене варијанте упутстава чини доступним сваком лицу које мора да испуни било који услов који је у њима наведен.

б) Поред наведеног, измене ових варијанти упутстава за континуирану пловидбеност стављају се на располагање свим познатим оператерима производа на коме је извршена мала измена и, на захтев, и свим лицима која морају да се ускладе с тим упутставима.

21.А.108 Доступност података за коришћење

Ако измена утиче на податке за коришћење, ималац одобрења мале измене ставља на располагање:

а) најмање један комплет измена података за коришћење припремљених у складу с важећом основом за сертификацију података за коришћење, свим познатим ЕУ оператерима измењеног ваздухоплова пре него што те податке за коришћење морају да користе организације за обуку или ЕУ оператери;

б) сваку наредну измену већ измењених података за коришћење свим познатим ЕУ оператерима измењеног ваздухоплова;

ц) на захтев, одговарајуће делове измена из ст. а) и б):

1. надлежном органу за проверу усклађености с једним или више елемената измењених података за коришћење;

2. сваком лицу које мора да се усклади са једним или више елемената овог комплета података за коришћење.

21.А.109 Обавезе и ЕРА ознаке

Ималац одобрења мале измене пројекта типа мора да:

а) преузме обавезе прописане у 21.А.4, 21.А.105, 21.А.107 и 21.А.108;

б) наведе ознаке, укључујући и ознаку ЕРА (Европско одобрење делова (*European Part Approval*)), у складу са 21.А.804 став а).

ОДЕЉАК Е

ДОДАТНЕ ПОТВРДЕ О ТИПУ

21.A.111 Област примене

Овим одељком се утврђује поступак за одобравање великих измена потврде о типу, а према поступцима за издавање додатне потврде о типу, и утврђују се права и обавезе подносилаца захтева и ималаца ових потврда.

21.A.112А Подобност

Свако физичко или правно лице (организација) које покаже или је у поступку показивања оспособљености у складу са 21.A.112Б, може да буде подносилац захтева за издавање додатне потврде о типу, под условима који су предвиђени у овом одељку.

21.A.112Б Показивање оспособљености

а) Организација која подноси захтев за издавање додатне потврде о типу показује своју оспособљеност поседовањем дозволе за обављање делатности организације за пројектовање коју је издала Агенција према Одељку Ј.

б) Изузетно од става а), као алтернативни поступак за показивање оспособљености, подносилац захтева може да тражи сагласност Агенције за примену поступака којима се одређују посебна пројектна пракса, ресурси и редослед активности потребних за усклађивање са овим одељком.

ц) Изузетно од ст. а) и б), подносилац захтева може да одабере доказивање оспособљености на основу програма сертификације који је одобрила Агенција, у којем се детаљно наводе начини за доказивање усклађености за додатну потврду о типу за ваздухоплов, мотор и елису који су одређени у 21.A.14 став ц).

21.A.113 Захтев за додатну потврду о типу

а) Захтев за додатну потврду о типу подноси се у облику и на начин који одреди Агенција.

б) Захтев за додатну потврду о типу садржи описе, идентификацију и измене података за коришћење који су предвиђени у 21.A.93. Поред тога, захтев садржи и доказ да су подаци на којима се ове идентификације заснивају одговарајући, било на основу сопствених ресурса подносиоца захтева, било по договору са имаоцем потврде о типу.

21.A.114 Показивање усклађености

Подносилац захтева за издавање додатне потврде о типу мора да буде усклађен са прописаним у 21.A.97.

21.A.115 Издавање додатне потврде о типу

Подносиоцу захтева Агенција издаје додатну потврду о типу:

а) ако приложи изјаву из 21.A.20 став д); и

б) ако се покаже:

1. да је измењени производ усклађен са важећим сертификационим захтевима и важећим захтевима за заштиту животне средине у складу са 21.A.101,

2. да су сви неиспуњени захтеви у погледу пловидбености надокнађени на други начин који пружа исти ниво безбедности, и

3. да производ нема особине и карактеристике због којих није безбедан за коришћење за које се захтева одобрење.

ц) ако покаже своју оспособљеност у складу са 21.А.112Б;

д) у случају да је, у складу са 21.А.113 став б), закључио уговор с имаоцем потврде о типу:

1. ако је ималац потврде о типу изјавио да нема техничких примедби на податке поднете у складу са 21.А.93; и

2. ако се ималац потврде о типу сагласио да сарађује са имаоцем додатне потврде о типу како би се испуниле све обавезе у погледу континуиране пловидбености измењеног производа усклађивањем са одредбама 21.А.44 и 21.А.118А.

21.А.116 Преносивост

Додатна потврда о типу може да се пренесе само на физичко и правно лице које је способно да преузме обавезе предвиђене у 21.А.118А и које је у ту сврху показало своју оспособљеност по мерилима утврђеним у 21.А.112Б, изузев у случају *ELA 1* ваздухоплова за које је то лице тражило сагласност Агенције за коришћење процедура којима се одређују његове активности за преузимање ових обавеза.

21.А.117 Измене дела производа за који важи додатна потврда о типу

а) Мале измене дела производа за који важи додатна потврда о типу класификују се и одобравају према Одељку Д.

б) Свака велика измена дела производа за који важи додатна потврда о типу одобрава се као одвојена додатна потврда о типу, према овом одељку.

ц) Изузетно од става б), велика измена оног дела производа за који важи додатна потврда о типу, коју предложи сам ималац додатне потврде о типу, може да се одобри као измена постојеће додатне потврде о типу.

21.А.118А Обавезе и ЕРА ознаке

Ималац додатне потврде о типу мора да:

а) преузме обавезе:

1. прописане у 21.А.3А, 21.А.3Б, 21.А.4, 21.А.105, 21.А.119, 21.А.120А и 21А.120Б;

2. које произлазе из сарадње са имаоцем потврде о типу у складу са 21.А.115 став д) тачка 2; и да у те сврхе настави да испуњава захтеве из 21А.112Б;

б) наведе ознаке, укључујући и ознаку ЕРА, у складу са 21.А.804 став а).

21.А.118Б Рок важења и трајно важење

а) Додатна потврда о типу издаје се на неодређено време. Она важи под условом:

1. да ималац остане усклађен са Анексом I (Део 21); и

2. да се ималац не одрекне од потврде или да потврда не буде стављена ван снаге према важећим управним поступцима које одреди Агенција.

б) У случају одрицања или стављања ван снаге, додатна потврда о типу враћа се Агенцији.

21.А.119 Приручници

Ималац додатне потврде о типу израђује, чува и ажурира оригинале измена приручника који се захтевају важећом основом за сертификацију типа, одговарајућом основом сертификације података за коришћење и захтевима за заштиту животне средине за производ и који обухватају неопходне измене уведене додатном потврдом о типу, а Агенцији, на њен захтев, омогућава њихове копије.

21.A.120A Упутства за континуирану пловидбеност

а) Ималац додатне потврде о типу за ваздухоплов, мотор или елису доставља сваком познатом власнику једног или више ваздухоплова, мотора или елисе чија су својства наведена у додатној потврди о типу, при испоруци или при издавању прве потврде о пловидбености за предметни ваздухоплов, шта наступи касније, најмање један комплет повезаних варијанти упутстава за континуирану пловидбеност припремљених према важећој основи за сертификацију типа, а после тога, на захтев, измене упутстава чини доступним сваком лицу које мора да испуни било који услов који је у њима садржан. Неки приручници или делови измена упутства за континуирану пловидбеност, који се односе на ремонт (обнову) или друге врсте великих радова одржавања, могу да постану доступни и касније, након што је производ пуштен у употребу, али морају да буду доступни пре него што било који производ достигне одговарајућу старосну границу или потребне сате/циклусе летења.

б) Поред наведеног, измене ових варијанти упутстава за континуирану пловидбеност стављају се на располагање свим познатим оператерима производа на које се односи додатна потврда о типу и, на захтев, свим лицима која морају да се ускладе с неким од тих упутстава. Агенцији се подноси програм у коме се показује на који се начин дистрибуирају измене ових варијанти упутстава за континуирану пловидбеност.

21.A.120B Доступност података за коришћење

Ако измена утиче на податке за коришћење, ималац додатне потврде о типу ставља на располагање:

а) најмање један комплет измена података за коришћење, припремљених у складу са основом за сертификацију података за коришћење, свим познатим ЕУ оператерима измењеног ваздухоплова, пре него што те податке за коришћење морају да користе организације за обуку или ЕУ оператери;

б) сваку наредну измену већ измењених података за коришћење, свим познатим ЕУ оператерима измењеног ваздухоплова;

ц) на захтев, одговарајуће делове измена из ст. а) и б):

1. надлежном органу за проверу усклађености с једним или више елемената измењених података за коришћење;

2. сваком лицу које мора да се усклади с једним или више елемената овог комплета измењених података за коришћење.

ОДЕЉАК Ф ПРОИЗВОДЊА БЕЗ ДОЗВОЛЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ

21.A.121 Област примене

а) Овим одељком се утврђује поступак по коме се показује усклађеност са важећим пројектним подацима за производ, део и уређај који треба да буде произведен без дозволе за обављање делатности организације за производњу према Одељку Г.

б) Овим одељком се утврђују и правила којима се уређују обавезе произвођача производа, делова или уређаја који се производе у складу са овим одељком.

21.A.122 Подобност

Свако физичко или правно лице може да поднесе захтев за показивање усклађености појединачних производа, делова или уређаја са овим одељком:

а) ако има одобрење или је поднело захтев за издавање одобрења пројекта тих производа, делова или уређаја; или

б) ако је обезбедило одговарајућу координацију производње и пројектовања закључењем одговарајућег уговора са подносиоцем захтева или имаоцем одобрења овог пројекта.

21.A.124 Захтев

а) Сваки захтев за сагласност за показивање усклађености појединачног производа, дела или уређаја сходно овом одељку подноси се надлежном органу, у облику и на начин који одреди надлежни орган.

б) Захтев садржи:

1. доказе који, по потреби, показују:

(i) да издавање дозволе за обављање делатности организације за производњу према Одељку Г није сврсисходно; или

(ii) да су сертификација или одобравање производа, дела или уређаја по овом одељку потребни док се не изда дозвола за обављање делатности организације за производњу према Одељку Г;

2. кратак преглед података из 21.A.125А став б).

21.A.125А Издавање писма о сагласности

Подносиоцу захтева надлежни орган издаје писмо о сагласности (*letter of agreement*) којим исказује да се слаже са показивањем усклађености појединачних производа, делова и уређаја по овом одељку ако:

а) има систем контроле производње који омогућава да сваки производ, део или уређај буде усклађен са важећим пројектним подацима и спреман за безбедно коришћење;

б) има приручник који садржи:

1. опис система контроле производње из тачке а);

2. опис начина за утврђивање система контроле производње;

3. опис испитивања прописаних у 21.A.127 и 21.A.128 и имена лица овлашћених за потписивање изјаве о усклађености, у складу са 21.A.130 став а);

ц) покаже да је способен да омогући помоћ у складу са 21.A.3А и 21.A.129 став д).

21.A.125Б Налази

а) Ако објективан доказ покаже да ималац писма о сагласности није усклађен са примењивим захтевима из овог анекса (Део 21), налази се класификују на следећи начин:

1. налаз нивоа 1 јесте свака неусклађеност са овим анексом која може да доведе до неконтролисаног одступања од важећих пројектних података и да утиче на безбедност ваздухоплова;

2. налаз нивоа 2 јесте свака неусклађеност са овим анексом која није класификована као налаз нивоа 1.

б) Налаз нивоа 3 јесте свака околност која, према објективним доказима, представља могући проблем који може да доведе до неусклађености из става а).

ц) По пријему обавештења о налазима у складу са 21.B.125:

1. за налаз нивоа 1, ималац писма о сагласности предузима корективне мере које надлежни орган сматра одговарајућим, у року од 21 радног дана од дана пријема писане потврде о налазу;

2. за налаз нивоа 2, рок за корективне мере одређује надлежни орган у зависности од природе налаза, а који не може да буде дужи од три месеца. Изузетно, у зависности од природе налаза, надлежни орган може да продужи овај рок, ако постоји задовољавајући план корективних мера са којим се сложио;

3. за налаз нивоа 3 ималац писма о сагласности не мора да предузме хитне корективне мере.

д) У случају налаза нивоа 1 или нивоа 2, надлежни орган може делимично или потпуно да ограничи писмо о сагласности, да га суспендује или да га стави ван снаге у складу са 21.B.145. Ималац

писма о сагласности дужан је да благовремено потврди пријем обавештења о ограничењу, суспензији или стављању ван снаге писма о сагласности.

21.A.125Ц Рок важења и трајно важење

а) Писмо о сагласности издаје се са ограниченим роком важења који не може да буде дужи од годину дана. Оно важи, изузев:

1. ако ималац писма о сагласности не успе да докаже усклађеност са важећим захтевима из овог одељка; или
2. ако докази показују да ималац писма о сагласности не може да одржи одговарајућу контролу производње производа, делова или уређаја према споразуму; или
3. ако произвођач више није усклађен са захтевима из 21.A.122; или
4. ако се ималац одрекне писма о сагласности, оно буде стављено ван снаге према тачки 21Б.145 или протекне рок његовог важења.

б) У случају одрицања, стављања ван снаге или протекла рока важења, писмо о сагласности враћа се надлежном органу.

21.A.126 Систем контроле производње

а) Систем контроле производње прописан у 21.A.125А став а) обезбеђује инструменте којима се утврђује:

1. да ли улазни материјал и купљени делови или делови подуговарача који се користе у готовом производу одговарају важећим пројектним подацима;
2. да ли су улазни материјал и купљени делови или делови подуговарача правилно означени;
3. да ли су поступци, производне технике и методе склапања, који утичу на квалитет и безбедност готових производа, изведени према спецификацијама које је прихватио надлежни орган;
4. да ли су измене у пројекту, укључујући замене материјала, одобрене према Одељку Д или Одељку Е и проверене пре уградње у готов производ.

б) Систем контроле производње из 21.A.125А став а) мора бити такав да, такође, омогућава:

1. да се усклађеност делова и поступака с важећим пројектним подацима проверава у оном делу производње у коме могу тачно да се утврде чињенице;
2. да материјали који се лако оштећују или кваре буду прикладно ускладиштени и заштићени;
3. да актуелни пројектни планови буду лако доступни запосленима у производњи и контроли и да се, по потреби, користе;
4. да одбачени материјали и делови буду одвојени и означени тако да се спречи њихова уградња у готов производ;
5. да се материјал и делови који су задржани због одступања од пројектних података или спецификација, а који су подобни за уградњу у готов производ, подвргавају одобреном поступку провере техничке и производне усклађености. Они за које се у овом поступку утврди да су употребљиви, означавају се и поново проверавају ако је потребна њихова прерада или поправка. Материјали и делови који у овом поступку буду одбачени, означавају се и одбацују тако да се онемогући њихова уградња у готов производ;
6. да документацију која настане у систему контроле производње произвођач, ако је могуће, означава тако да она може да се повеже с готовим производом или с делом и да је чува ради давања података потребних за обезбеђивање континуиране пловидбености производа.

21.A.127 Испитивања: ваздухоплов

а) Сваки произвођач ваздухоплова који је произведен према овом одељку је дужан да успостави одобрени поступак испитивања на земљи и у лету, као и контролне обрасце према којима испитује сваки произведени ваздухоплов да би утврдио усклађеност са 21.A.125А став а).

б) Сваки поступак производног испитивања обухвата најмање следеће:

1. проверу квалитета руковања;
2. проверу перформанси у лету (коришћењем стандардних инструмената ваздухоплова);
3. проверу правилног функционисања целокупне опреме и свих система ваздухоплова;
4. утврђивање да ли су инструменти правилно означени и да ли су после пробних летова у ваздухоплову постављени сви натписи и унесени сви захтевани приручници;
5. проверу оперативних карактеристика ваздухоплова на земљи;
6. проверу других елемената ваздухоплова који се испитује.

21.A.128 Испитивања: мотори и елисе

Произвођач мотора и елисе који су произведени према овом одељку мора да обави прихватљиву функционалну проверу сваког мотора или елисе променљивог корака, на начин одређен у документацији имаоца потврде о типу, да би утврдио да ли правилно раде при свим операцијама које су предвиђене потврдом о типу и тако процени важне аспекте усклађености са 21.A.125A став а).

21.A.129 Обавезе произвођача

Произвођач производа, дела или уређаја који су произведени према овом одељку је дужан:

- а) да омогући надлежном органу проверу сваког производа, дела или уређаја;
- б) да чува у производним просторијама техничке податке и планове потребне за процену да ли је производ усклађен с важећим пројектним подацима;
- ц) да одржава систем контроле производње који омогућава да сваки производ буде усклађен са важећим пројектним подацима и спреман да се безбедно користи;
- д) да омогући помоћ имаоцу потврде о типу, ограничене потврде о типу и одобрења пројекта у свим радњама повезаним с континуираном пловидбеношћу производа, делова или уређаја које је произвео;
- е) да уведе и одржава интерни систем извештавања о догађајима у интересу безбедности, да би се омогућило прикупљање и процена извештаја о догађајима ради откривања негативних трендова или отклањања недостатака и издвајања догађаја који треба да се пријаве. Овај систем обухвата процену важних података у вези с догађајима и објављивање повезаних обавештења;
- ф) 1. да извести имаоца потврде о типу, ограничене потврде о типу и одобрења пројекта о стављању у промет производа, делова или уређаја за које је накнадно утврђено могуће одступање од важећих пројектних података и да са имаоцима потврде о типу, ограничене потврде о типу и одобрења пројекта спроведе испитивања да би се открила одступања која могу да изазову стање опасно по безбедност;
2. да извести Агенцију и надлежни орган државе чланице о одступањима која могу да изазову стање опасно по безбедност, а које је утврђено у складу са подтачком 1. Ови извештаји израђују се у облику и на начин које одреди Агенција сходно 21.A.3A став б) тачка 2. или које прихвати надлежни орган државе чланице;
3. у случају да је произвођач добављач друге организације за производњу, да обавести ту организацију о испоруци производа, делова или уређаја за које је накнадно утврђено могуће одступање од важећих пројектних података.

21.A.130 Изјава о усклађености

а) Произвођач производа, дела или уређаја који су произведени према овом одељку издаје изјаву о усклађености (*Statement of conformity*) на EASA обрасцу 52 (видети Додатак VIII) за цео ваздухоплов, или на EASA обрасцу 1 (видети Додатак I) за друге производе, делове или уређаје. Ову изјаву потписује овлашћено лице које је на одговорном положају у производној организацији.

б) Изјава о усклађености садржи:

1. за производ, део или уређај – изјаву да је производ, део или уређај усклађен са одобреним пројектним подацима и да је спреман да се безбедно користи;
2. за ваздухоплов – изјаву да је спроведен поступак испитивања ваздухоплова на земљи и у лету у складу са 21.A.127 став а); и

3. за мотор или елису променљивог корака – изјаву да је произвођач спровео завршно функционално испитивање рада мотора или елисе у складу са 21.А.128; и

4. додатно, за мотор - изјаву да је произведени мотор усклађен са примењивим захтевима у погледу емисије који важе на дан производње мотора.

ц) Произвођач оваквог производа, дела или уређаја подноси изјаву о усклађености надлежном органу на оверу:

1. при првој промени својине на производу, делу или уређају; или
2. при подношењу првог захтева за издавање потврде о пловидбености ваздухоплова; или
3. при подношењу првог захтева за издавање документа о спремности за употребу мотора, елисе, дела или уређаја.

д) Надлежни орган потписом оверава изјаву о усклађености ако је провером утврдио да су производ, део или уређај усклађени с важећим пројектним подацима и да су спремни да се безбедно користе.

ОДЕЉАК Г

ДОЗВОЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ

21.А.131 Област примене

Овај одељак садржи:

а) поступак за издавање дозволе за обављање делатности организације за производњу организацији која покаже да су њени производи, делови и уређаји усклађени с важећим пројектним подацима;

б) правила којима се уређују права и обавезе подносиоца захтева за издавање дозвола и имаоца тих дозвола.

21.А.133 Подобност

Свако физичко или правно лице (организација) може да поднесе захтев за издавање дозволе у складу са овим одељком. Подносилац захтева мора:

а) да покаже да захтевани обим радова из дозвола према овом одељку, одговара показаној усклађености са одређеним пројектом; и

б) да има одобрење или да је поднео захтев за издавање одобрења тог пројекта; или

ц) да обезбеди одговарајућу координацију производње и пројектовања закључењем одговарајућег уговора са подносиоцем захтева или имаоцем одобрења тог пројекта.

21.А.134 Захтев

Захтев за издавање дозволе за обављање делатности организације за производњу подноси се надлежном органу, у облику и на начин који одреди надлежни орган и садржи кратак преглед података прописаних у 21.А.143 и услове за издавање дозволе прописане у 21.А.151.

21.А.135 Издавање дозволе за обављање делатности организације за производњу

Надлежни орган издаје дозволу за обављање делатности организацији за производњу која покаже да је усклађена са примењивим захтевима из овог одељка.

21.А.139 Систем квалитета

а) Организација за производњу мора да покаже да је увела систем квалитета и да је способна да га одржава. Систем квалитета мора да буде документован. Он омогућава да сваки производ, део или

уређај који произведе организација или њени партнери или које набави од спољних добављача или подуговарача буде усклађен с важећим пројектним подацима и спреман да се безбедно користи, да би организација могла да оствари права из 21.А.163.

б) Систем квалитета садржи:

1. у мери која одговара обиму дозволе, контролне поступке за:

- (i) издавање, одобравање или измену докумената,
- (ii) проверу и контролу процене добављача и подуговарача,
- (iii) проверу да ли улазни производи, делови, материјали и опрема, укључујући нове или коришћене елементе, одговарају важећим пројектним подацима,
- (iv) означавање и праћење,
- (v) производне поступке,
- (vi) прегледе и провере, укључујући пробне летове у току производње,
- (vii) калибрацију алата, монтажних алата и опреме за испитивање,
- (viii) контролу неусклађених елемената,
- (ix) усклађивање пловидбености с подносиоцем захтева за одобравање пројекта или са имаоцем тог одобрења,
- (x) чување и одржавање евиденције,
- (xi) оспособљеност и квалификације запослених,
- (xii) издавање докумената о спремности за употребу,
- (xiii) руковање, складиштење и паковање,
- (xiv) интерну проверу квалитета и последичне корективне мере,
- (xv) рад у условима за које је дозвола издата на местима која не спадају у одобрене објекте,
- (xvi) радове који се изводе после производње, а пре испоруке, да би се одржала спремност ваздухоплова да се безбедно користи,
- (xvii) издавање дозволе за лет и одобравање повезаних услова лета.

Контролни поступци морају да садрже посебне одредбе за све критичне делове;

2. независну функцију контроле праћења усклађености са документованим поступцима система контроле квалитета и њихове примерености. Праћење обухвата систем повратних информација лицу или групи лица из 21.А.145 став ц) тачка 2. и одговорном руководиоцу из 21.А.145 став ц) тачка 1. да би се, ако је потребно, омогућило предузимање корективних мера.

21.А.143 Приручник

а) Организација подноси надлежном органу приручник организације за производњу, који садржи следеће податке:

1. изјаву коју је потписао одговорни руководилац организације (*accountable manager*) којом се потврђује да ће се стално поступати према приручнику организације за производњу и свим повезаним приручницима који одређују усклађеност одобрене организације са овим одељком;

2. имена и радна места руководиоца које је надлежни орган прихватио у складу са 21.А.145 став ц) тачка 2;

3. дужности и одговорности руководиоца из 21.А.145 став ц) тачка 2. и питања која они могу непосредно, у име организације, да разматрају с надлежним органом;

4. организациону шему која показује повезани ланац одговорности руководиоца, у складу са 21.А.145 став ц) тач. 1. и 2;

5. листу овлашћеног особља из 21.А.145 став д);

6. општи опис људских ресурса;

7. општи опис објеката који се налазе на свакој адреси наведеној у дозволи за обављање делатности организације за производњу;

8. општи опис обима радова организације за производњу значајних за услове из дозволе;

9. поступак обавештавања надлежног органа о променама у организацији;

10. поступак за измену приручника организације;

11. опис система квалитета и поступака у складу са 21.А.139 став б) тачка 1;

12. листу спољних организација из 21.А.139 став а);

13. ако се врше пробни летови, приручник за пробне летове којим се утврђује политика и поступци организације у односу на пробне летове, који садржи:

(i) опис поступака за пробне летове, укључујући и поступак организације за добијање дозволе за лет;

(ii) политику избора посаде, коју чине: састав, стручност, летачко искуство и ограничења времена летења, у складу с Додатком XII Анекса I (Део 21), ако је примењиво;

(iii) поступке за лица које нису чланови посаде, а учествују у пробном лету, као и за оспособљавање за пробне летове, према потреби;

(iv) политику управљања ризиком и безбедношћу и одговарајућу методологију;

(v) поступке за утврђивање инструмената и опреме који ће се налазити у ваздухоплову;

(vi) попис докумената које треба израдити за пробни лет.

б) Приручник организације за производњу мења се по потреби да би опис организације био ажуран, а копија сваке његове измене доставља се надлежном органу.

21.A.145 Захтеви за издавање дозволе за обављање делатности

Организација за производњу мора, на основу података из тачке 21.A.143, да покаже:

а) да су у погледу општих захтева за одобравање објекти, услови за рад, опрема и алати, поступци и с тим повезани материјали, број и стручност запослених, као и општа организација, одговарајући за испуњавање обавеза прописаних у 21.A.165;

б) да у погледу свих потребних података о пловидбености, буци, испуштању горива и емисији издувних гасова:

1. организација за производњу добија ове податке од Агенције и имаоца или подносиоца захтева за издавање потврде о типу, ограничене потврде о типу или одобрења пројекта, како би проверила усклађеност са важећим пројектним подацима;

2. организација за производњу уводи поступак којим омогућава да се подаци о пловидбености, буци, испуштању горива и емисији издувних гасова укључе у податке о производњи;

3. обезбеђује ажурност података и њихову доступност особљу којем су они потребни за испуњавање њихових обавеза;

ц) у вези с руководством и особљем:

1. организација за производњу именује одговорног руководиоца (*accountable manager*) који је одговоран надлежном органу да се целокупна производња одвија према захтеваним стандардима и да организација за производњу, у свако доба, буде усклађена с подацима и поступцима који су наведени у приручнику из 21.A.143;

2. организација за производњу именује једно или више лица која обезбеђују усклађеност организације са захтевима из овог анекса (Део 21) и одређује обим њихових овлашћења. Ова лица непосредно су подређена одговорном руководиоцу из тачке 1. Именована лица морају да покажу одговарајуће знање, образовање и искуство потребно за испуњавање њихових обавеза;

3. особљу на свим нивоима дају се одговарајућа овлашћења како би могло да испуни своје обавезе и како би организација за производњу била потпуно и делотворно усклађена са захтевима везаним за пловидбеност, буку, испуштање горива и емисију издувних гасова;

д) у погледу овлашћеног особља које је организација за производњу овластила да потписује документе који се издају у складу са 21.A.163 и у оквиру обима и услова одобрења:

1. да овлашћено особље има знање, образовање (укључујући друге послове у организацији) и искуство потребно за испуњавање својих обавеза;

2. да организација за производњу води евиденцију о овлашћеном особљу која садржи податке о обиму њиховог овлашћења;

3. да овлашћено особље поседује документ који садржи обим његовог овлашћења.

21.A.147 Промене у одобреној организацији за производњу

а) После издавања дозволе за обављање делатности организацији за производњу, надлежни орган мора да одобри све промене у тој организацији које се односе на њену усклађеност или на пловидбеност и елементе повезане са буком, испуштањем горива и емисијом издувних гасова

производа, дела или уређаја, а нарочито на промене у систему квалитета. Захтев за одобрење подноси се надлежном органу у писаном облику, а организација мора, пре увођења промене, да покаже да је и даље усклађена са овим одељком.

б) Надлежни орган одређује услове под којима организација за производњу која је одобрена по овом одељку послује у току ових промена, изузев ако надлежни орган одлучи да суспендује њену дозволу.

21.А.148 Промена места

Промена места објеката за производњу одобрене организације за производњу представља значајну промену, па се на њу примењују одредбе 21.А.147.

21.А.149 Преносивост

Изузев у случају промене својине која представља значајну промену у складу са 21.А.147, дозвола за обављање делатности организације за производњу није преносива.

21.А.151 Услови из дозволе

Услови из дозволе одређују обим радова, као и производе или врсте делова и уређаја, или и једно и друго, у погледу којих је ималац дозволе овлашћен да остварује права из 21.А.163.

Ови услови се издају као део дозволе за обављање делатности организације за производњу.

21.А.153 Измена услова из дозволе

Сваку измену услова из дозволе мора да одобри надлежни орган. Захтев за измену услова из дозволе подноси се у облику и на начин који одреди надлежни орган. Подносилац захтева мора да испуни одговарајуће захтеве из овог одељка.

21.А.157 Провере

Организација за производњу је дужна да надлежном органу омогући да спроводи потребне провере, укључујући провере партнера или подуговарача, ради утврђивања усклађености и сталне усклађености са одговарајућим захтевима из овог одељка.

21.А.158 Налази

а) Ако објективан доказ покаже да одобрена организација за производњу није усклађена са примењивим захтевима из овог анекса (Део 21), налази се класификују на следећи начин:

1. налаз нивоа 1 јесте свака неусклађеност са овим анексом (Део 21) која може да доведе до неконтролисаног одступања од важећих пројектних података и да утиче на безбедност ваздухоплова;
2. налаз нивоа 2 јесте свака неусклађеност са овим анексом (Део 21) која није класификована као налаз нивоа 1.

б) Налаз нивоа 3 јесте свака околност која, према објективним доказима, представља могући проблем који може да доведе до неусклађености из става а).

ц) По пријему обавештења о налазима у складу са 21.Б.225,

1. за налаз нивоа 1, ималац дозволе за обављање делатности организације за производњу предузима корективне мере које надлежни орган сматра одговарајућим, у року од 21 радног дана од дана пријема писане потврде о налазу;

2. за налаз нивоа 2, рок за корективне мере одређује надлежни орган у зависности од природе налаза, а који не може бити дужи од три месеца. Изузетно, у зависности од природе налаза, надлежни

орган може да продужи овај рок ако постоји задовољавајући план корективних мера са којим се сложио;

3. за налаз нивоа 3, ималац дозволе за обављање делатности организације за производњу не мора да предузме хитне корективне мере.

д) У случају налаза нивоа 1 или нивоа 2, надлежни орган може делимично или потпуно да ограничи дозволу за обављање делатности организације за производњу, да је суспендује или да је стави ван снаге у складу са 21.Б.245. Ималац дозволе је дужан да благовремено потврди пријем обавештења о ограничењу, суспензији или стављању ван снаге дозволе за обављање делатности организације за производњу.

21.А.159 Рок важења и трајно важење

а) Дозвола за обављање делатности организације за производњу издаје се на неодређено време. Она важи, изузев:

1. ако организација за производњу не успе да докаже усклађеност са одговарајућим захтевима из овог одељка; или

2. ако ималац дозволе или његов партнер или подуговарач онемогуће надлежни орган да спроводи провере у складу са 21.А.157; или

3. ако докази показују да организација за производњу не може да одржи задовољавајућу контролу производње производа, делова или уређаја према дозволи; или

4. ако организација за производњу више не испуњава захтеве из 21.А.133; или

5. ако се ималац дозволе одрекне дозволе или она буде стављена ван снаге у складу са 21.Б.245.

б) У случају одрицања или стављања ван снаге, дозвола се враћа надлежном органу.

21.А.163 Права

Према условима из дозволе која је издата на основу 21.А.135, ималац дозволе за обављање делатности организације за производњу може:

а) да обавља производне активности према овом анексу (Део 21);

б) да за цели ваздухоплов, а после предочавања изјаве о усклађености (EASA образац 52) на основу 21.А.174, прибави потврду о пловидбености ваздухоплова и потврду о буци без додатног доказивања;

ц) да за друге производе, делове или уређаје издаје уверење о спремности за употребу (EASA образац 1) без додатног доказивања;

д) да одржава нови ваздухоплов који је произвео и да издаје уверење о спремности за употребу (EASA образац 53) у вези с тим одржавањем;

е) да према поступку с којим се сложио надлежни орган издаје дозволу за лет у складу са 21.А.711 став ц), укључујући и одобравање услова лета у складу са 21.А.710 став б) - за ваздухоплов који је произвео и ако на основу дозволе за обављање делатности надзире конфигурацију ваздухоплова и потврђује усклађеност са одобреним пројектним условима за лет.

21.А.165 Обавезе имаоца

Ималац дозволе за обављање делатности организације за производњу је дужан:

а) да омогући да се, као основни радни документи, користе приручник организације за производњу који је поднесен у складу са 21.А.143 и документи на које он упућује;

б) да одржава организацију за производњу у складу са подацима и поступцима који су одобрени у дозволи за обављање делатности организације за производњу;

ц) 1. да утврди да ли је сваки произведени ваздухоплов усклађен с пројектом типа и спреман за безбедно коришћење, пре него што надлежном органу поднесе изјаву о усклађености; или

2. да утврди да су други производи, делови или уређаји завршени, да су у складу с одобреним пројектним подацима и да су спремни за безбедно коришћење, пре издавања EASA обрасца 1 којим се потврђује усклађеност с одобреним пројектним подацима и да су безбедни за употребу;

3. поред тога, у случају мотора, да утврди да произведени мотор испуњава захтеве у погледу емисија који су на снази у време његове производње;

4. да утврди да су други производи, делови или уређаји у складу с примењивим подацима пре издавања EASA обрасца 1 као потврде о усклађености;

д) да евидентира све појединости о изведеним радовима;

е) да уведе и одржава интерни систем извештавања о догађајима у интересу безбедности, да би се омогућило прикупљање и процена извештаја о догађајима, ради откривања негативних трендова или отклањања недостатака и издвајања догађаја који треба да се пријаве. Овај систем обухвата процену важних података у вези с догађајима и објављивање повезаних обавештења;

ф) 1. да извести имаоца потврде о типу или имаоца одобрења пројекта о свим случајевима кад је организација за производњу ставила у промет производе, делове или уређаје за које је накнадно утврђено могуће одступање од важећих пројектних података и да са имаоцима потврде о типу и одобрења пројекта спроведе испитивања да би се открила одступања која могу да изазову стање опасно по безбедност;

2. да извести Агенцију и надлежни орган државе чланице о одступањима која могу да изазову стање опасно по безбедност према подставу 1. Ови извештаји израђују се у облику и на начин који одреди Агенција у складу са 21.A.3A став б) тачка 2. или који прихвати надлежни орган државе чланице;

3. ако је ималац дозволе за обављање делатности организације за производњу добављач друге организације за производњу, да обавештава и ту другу организацију о производима, деловима или уређајима које јој је испоручио, а за које је накнадно утврђено могуће одступање од важећих пројектних података;

г) да пружи помоћ имаоцу потврде о типу или имаоцу одобрења пројекта приликом свих радњи везаних за континуирану пловидбеност производа, делова или уређаја које је произвео;

х) да уведе систем архивирања који обухвата захтеве наложене његовим партнерима, добављачима и подуговарачима и да чува податке који се користе за показивање усклађености производа, делова и уређаја. Ови подаци доступни су надлежном органу и чувају се како би се обезбедиле информације потребне за обезбеђивање континуиране пловидбености производа, делова или уређаја;

и) ако према условима из дозволе издаје уверење о спремности за употребу, да утврди пре издавања уверења да је произведени ваздухоплов одговарајуће одржаван и да је спреман да се безбедно користи;

ј) где је то примерено, у складу са правима из 21.A.163 став е), да одреди услове под којима се може издати дозвола за лет;

к) где је то примерено, у складу са правима из 21.A.163 став е), да се пре издавања дозволе за лет ваздухоплова усклади са захтевима из 21.A.711 ст. ц) и е).

ОДЕЉАК X

ПОТВРДА О ПЛОВИДБЕНОСТИ И ОГРАНИЧЕНА ПОТВРДА О ПЛОВИДБЕНОСТИ

21.A.171 Област примене

Овим одељком се утврђује поступак за издавање потврде о пловидбености.

21.A.172 Подобност

Свако физичко или правно лице на чије име је ваздухоплов регистрован или треба да буде регистрован у држави чланици (држава чланица у чији је регистар ваздухоплов уписан) или његов заступник, може да захтева потврду о пловидбености за тај ваздухоплов према овом одељку.

21.A.173 Подела

Потврде о пловидбености деле се на:

а) потврде о пловидбености које се издају за ваздухоплове који су усклађени са потврдом о типу издатом према овом анексу (Део 21);

б) ограничене потврде о пловидбености које се издају за ваздухоплове:

1. који су усклађени са ограниченом потврдом о типу издатом према овом анексу; или

2. за које је пред Агенцијом доказано да су усклађени с посебним спецификацијама пловидбености које гарантују одговарајућу безбедност.

21.A.174 Захтев

а) Захтев за издавање потврде о пловидбености из 21.A.172. подноси се у облику и на начин који одреди надлежни орган државе чланице у чији се регистар ваздухоплов уписује.

б) Захтев за издавање потврде о пловидбености или ограничене потврде о пловидбености садржи:

1. врсту потврде о пловидбености која се захтева;

2. за нови ваздухоплов:

(i) изјаву о усклађености:

- издату у складу са 21.A.163 став б), или

- издату у складу са 21.A.130 коју је оверио надлежни орган, или

- за увезени ваздухоплов, изјаву коју је потписао орган надлежан за извоз да је ваздухоплов усклађен с пројектом који је одобрила Агенција;

(ii) извештај о маси и положају тежишта с распоредом оптерећења,

(iii) летачки приручник (*flight manual*), ако га захтевају важећи сертификациони захтеви за појединачни ваздухоплов;

3. за коришћени ваздухоплов:

(i) који потиче из државе чланице – потврду о провери пловидбености издату у складу са Делом М (*Part M*);

(ii) који потиче из државе која није држава чланица:

– изјаву надлежног органа државе у којој је ваздухоплов регистрован или је био регистрован о стању пловидбености ваздухоплова у тренутку преношења,

– извештај о маси и положају тежишта с распоредом оптерећења,

– летачки приручник, ако га захтева сертификациони захтев за тај ваздухоплов,

– претходну евиденцију помоћу које се утврђују стандарди производње, промена и одржавања ваздухоплова, као и сва ограничења повезана са ограниченом потврдом о пловидбености у складу са 21.B.327 став ц),

– препоруке за издавање потврде о пловидбености, ограничене потврде о пловидбености или потврде о провери пловидбености после прегледа пловидбености према Делу М.

ц) Ако друкчије није договорено, изјаве из става б) тачка 2. подтачка (i) и става б) тачка 3. подтачка (ii) дају се најкасније 60 дана пре представљања ваздухоплова надлежном органу државе чланице у чији се регистар ваздухоплов уписује.

21.A.175 Језик

Приручници, натписи, спискови (листе), ознаке инструмената и друга неопходна обавештења која се захтевају према важећим сертификационим захтевима исписују се на једном или више службених језика Европске уније који су прихватљиви надлежном органу државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан.

21.A.177 Измене и допуне

Потврду о пловидбености може да измени и допуни само надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан.

21.A.179 Преносивост и поновно издавање у државама чланицама

а) У случају промене права својине на ваздухоплову:

1. ако ваздухоплов остаје у истом регистру, потврда о пловидбености или ограничена потврда о пловидбености, усклађена само са ограниченом потврдом о типу, преноси се заједно с ваздухопловом;

2. ако се ваздухоплов региструје у другој држави чланици, потврда о пловидбености или ограничена потврда о пловидбености која је усклађена само са ограниченом потврдом о типу, издаје се:

(i) после подношења претходне потврде о пловидбености и важеће потврде о провери пловидбености издате према Делу М,

(ii) по испуњењу захтева прописаних у 21.A.175.

б) Ако се промени право својине на ваздухоплову, а издата је ограничена потврда о пловидбености која није усклађена са ограниченом потврдом о типу, потврда о пловидбености се преноси заједно са ваздухопловом под условом да он и даље остаје у истом регистру, или се потврда о пловидбености издаје само уз формалну сагласност надлежног органа државе чланице у чији се регистар ваздухоплов преноси.

21.A.180 Преглед

На захтев надлежног органа државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан, ималац потврде о пловидбености омогућава, ради прегледа, приступ ваздухоплову за који је издата потврда о пловидбености.

21.A.181 Рок важења и трајно важење

а) Потврда о пловидбености издаје се на неодређено време. Она важи под условом:

1. да је усклађена с важећим пројектом типа и захтевима за континуирану пловидбеност;

2. да ваздухоплов остаје у истом регистру;

3. да потврда о типу или ограничена потврда о типу на основу које је она издата није претходно стављена ван снаге у складу са 21.A.51;

4. да се ималац није одрекао потврде или да потврда није стављена ван снаге у складу са 21.B.330.

б) После одрицања или стављања ван снаге, потврда се враћа надлежном органу државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан.

21.A.182 Означавање ваздухоплова

Подносилац захтева за издавање потврде о пловидбености по овом одељку мора да покаже да је његов ваздухоплов означен према Одељку Q.

ОДЕЉАК И ПОТВРДА О БУЦИ

21.A.201 Област примене

Овим одељком утврђује се поступак за издавање потврде о буци.

21.A.203 Подобност

Свако физичко или правно лице на чије име је ваздухоплов регистрован или треба да буде регистрован у држави чланици (држава чланица у чији је регистар ваздухоплов уписан) или његов заступник, може да захтева потврду о буци за тај ваздухоплов према овом одељку.

21.A.204 Захтев

а) Захтев за издавање потврде о буци из 21.A.203 подноси се у облику и на начин који одреди надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан.

б) Захтев садржи:

1. за нови ваздухоплов:

(i) изјаву о усклађености:

- издату у складу са 21.A.163 став б), или

- издату у складу са 21.A.130, коју је оверио надлежни орган, или

- за увезени ваздухоплов, изјаву коју је потписао орган надлежан за извоз да је ваздухоплов усклађен с пројектом који је одобрила Агенција,

(ii) податке о буци утврђене према важећим захтевима за буку;

2. за коришћени ваздухоплов:

(i) податке о буци утврђене према важећим захтевима за буку, и

(ii) претходну евиденцију помоћу које се утврђују стандарди производње, промена и одржавања ваздухоплова.

ц) Ако друкчије није договорено, изјаве из става б) тачка 1. дају се најкасније 60 дана пре представљања ваздухоплова надлежном органу државе чланице у чији се регистар ваздухоплов уписује.

21.A.207 Измене и допуне

Потврду о буци може да измени и допуни само надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан.

21.A.209 Преносивост и поновно издавање у државама чланицама

У случају промене права својине на ваздухоплову:

а) ако ваздухоплов остаје у истом регистру, потврда о буци преноси се заједно са ваздухопловом;

б) ако се ваздухоплов региструје у другој држави чланици, потврда о буци издаје се после подношења претходне потврде о буци.

21.A.210 Преглед

На захтев надлежног органа државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан или на захтев Агенције, ималац потврде о буци омогућава, ради прегледа, приступ ваздухоплову за који је издата потврда о буци.

21.A.211 Рок важења и трајно важење

а) Потврда о буци издаје се на неодређено време. Она важи под условом:

1. да је усклађена с важећим пројектом типа и захтевима за заштиту животне средине и континуирану пловидбеност;

2. да ваздухоплов остаје у истом регистру;

3. да потврда о типу или ограничена потврда о типу на основу које је она издата није претходно стављена ван снаге у складу са 21.A.51;

4. да се ималац није одрекао потврде или да потврда није стављена ван снаге у складу са 21.Б.430.

б) После одрицања или стављања ван снаге, потврда се враћа надлежном органу државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан.

ОДЕЉАК Ј

ДОЗВОЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ

21.А.231 Област примене

Овим одељком утврђују се поступак за издавање дозволе за обављање делатности организација за пројектовање, као и права и обавезе подносилаца захтева и ималаца дозволе.

21.А.233 Подобност

Свако физичко или правно лице (организација) може да тражи издавање дозволе према овом одељку:

- а) у складу са 21.А.14, 21.А.112Б, 21.А.432Б или 21.А.602Б; или
- б) за одобравање пројекта малих измена или малих поправки, ако се то захтева ради остваривања права из 21.А.263.

21.А.234 Захтев

Захтев за издавање дозволе за обављање делатности организације за пројектовање подноси се у облику и на начин који одреди Агенција и садржи кратак преглед података који су прописани у 21.А.243 и услове из дозволе прописане у 21.А.251.

21.А.235 Издавање дозволе за обављање делатности организације за пројектовање

Дозволу за обављање делатности организације за пројектовање Агенција издаје организацији која покаже да је усклађена са примењивим захтевима из овог одељка.

21.А.239 Систем обезбеђења пројектата

а) Организација за пројектовање мора да покаже да је увела и да је у стању да одржава систем обезбеђења пројектата којим се контролишу и надзиру пројекти и измене пројектата производа, делова и уређаја који су обухваћени захтевом. Систем обезбеђења пројектата омогућава организацији:

1. да су пројекти производа, делова и уређаја и измене пројектата усклађени с важећим основама за сертификацију типа, примењивом основом за сертификацију података за коришћење и захтевима за заштиту животне средине; и

2. да правилно испуњава своје одговорности које произлазе из:

(i) одговарајућих одредаба овог анекса,

(ii) условима из дозволе, издатим у складу са 21.А.251;

3. да независно прати усклађеност са документованим поступцима система и њихову примереност. Праћење обухвата систем повратних информација лицу или групи лица која су одговорна за предузимање корективних мера.

б) Систем обезбеђења пројектата подразумева независност провере показивања усклађености на основу које организација подноси Агенцији изјаве о усклађености и с њима повезане документе.

ц) Организација за пројектовање одређује начин на који се унутар система обезбеђења пројеката процењује прихватљивост делова или уређаја које су пројектовали партнери или подуговарачи, као и извршених задатака према методима одређеним у писаним процедурама.

21.A.243 Подаци

а) Организација за пројектовање доставља Агенцији приручник у коме непосредно или упућивањем на документацију описује организацију, одговарајуће поступке и производе или измене производа које треба пројектовати. Ако је потребан пробни лет, доставља се приручник за пробне летове којим се утврђује политика и поступци организације у односу на пробне летове. Приручник за пробне летове садржи:

(i) опис поступака за пробне летове, укључујући и поступак организације за добијање дозволе за лет;

(ii) политику избора посаде, коју чине: састав, стручност, летачко искуство и ограничења времена летења, у складу с Додатком XII Анекса I (Део 21), ако је примењиво;

(iii) поступке за лица које нису чланови посаде, а учествују у пробном лету, као и за оспособљавање за пробне летове, према потреби;

(iv) политику управљања ризиком и безбедношћу и одговарајућу методологију;

(v) поступке за утврђивање инструмената и опреме који ће се налазити у ваздухоплову;

(vi) попис докумената које треба израдити за пробни лет.

б) Ако су неке делове, уређаје или измене производа пројектовале партнерске организације или подуговарачи, приручник садржи изјаву о томе на који начин организација за пројектовање обезбеђује усклађеност свих делова и уређаја која је предвиђена у 21.A.239 став б) и садржи, непосредно или путем упућивања, описе и податке о пројектним активностима и организацији партнера или подуговарача, у мери која је потребна за давање ове изјаве.

ц) Приручник се, по потреби, мења да би опис организације био тачан, а копије сваке његове измене прослеђују се Агенцији.

д) Организација за пројектовање даје изјаву о оспособљености и искуству руководећег особља и других лица одговорних за доношење одлука које утичу на пловидбеност и заштиту животне средине.

21.A.245 Захтеви за издавање дозволе за обављање делатности

Организација за пројектовање мора, на основу података поднесених према 21.A.243 да, поред усклађености са одредбама наведеним у 21.A.239, покаже:

а) да у свим техничким одељењима има довољан број особља са одговарајућим искуством, које има овлашћења потребна за испуњавање додељених одговорности и да све то, као и простор, инфраструктура и опрема, омогућава особљу да у погледу производа постигне циљеве у вези с пловидбеношћу, подацима за коришћење, као и заштитом животне средине;

б) да између одељења и унутар одељења постоји потпуна и делотворна усклађеност у погледу питања која се односе на пловидбеност, податке за коришћење, као и заштиту животне средине.

21.A.247 Промене у систему обезбеђења пројеката

После издавања дозволе за обављање делатности организацији за пројектовање, Агенција одобрава сваку промену у систему обезбеђења пројекта која је значајна за показивање усклађености или за пловидбеност, оперативну подобност и заштиту животне средине у вези с производом. Захтев за одобрење подноси се Агенцији у писаном облику, а организација за пројектовање мора, на основу предложених измена приручника и пре увођења промене, да покаже Агенцији да ће и после увођења промене бити усклађена са овим одељком.

21.A.249 Преносивост

Изузев у случају промене својине која представља значајну промену у складу са 21.A.247, дозвола за обављање делатности организације за пројектовање није преносива.

21.A.251 Услови из дозволе

Услови из дозволе одређују врсте пројектовања, категорије производа, делова и уређаја и функције и дужности које се односе на пловидбеност, податке за коришћење, карактеристике буке, испуштање горива и емисије издувних гасова производа. Ако дозвола за обављање делатности организације за пројектовање обухвата сертификацију типа или *ETSO* овлашћење за помоћни уређај за напајање, услови из дозволе садрже и списак производа или помоћних уређаја за напајање. Ови услови се издају као део дозволе за обављање делатности организације за пројектовање.

21.A.253 Измене услова из дозволе

Сваку измену услова из дозволе мора да одобри Агенција. Захтев за измену услова из дозволе подноси се у облику и на начин који одреди Агенција. Организација за пројектовање мора да испуни одговарајуће захтеве из овог одељка.

21.A.257 Провере

а) Организација за пројектовање успоставља инструменте који Агенцији омогућавају да спроведе све потребне провере, укључујући провере партнера и подуговарача, ради утврђивања и одржавања усклађености са одговарајућим захтевима из овог одељка.

б) Организација за пројектовање омогућава Агенцији да прегледа све извештаје, да спроведе било коју проверу, да изведе пробни лет или проверу на земљи или да им присуствује ради провере важења изјава о усклађености које је подносилац захтева поднео сходно 21.A.239 став б).

21.A.258 Налази

а) Ако објективан доказ покаже да ималац дозволе за обављање делатности организације за пројектовање није усклађен са примењивим захтевима из овог анекса, налази се класификују на следећи начин:

1. налаз нивоа 1 јесте свака неусклађеност са овим анексом (Део 21) која може да доведе до неконтролисаног одступања од примењивих захтева и да утиче на безбедност ваздухоплова;

2. налаз нивоа 2 јесте свака неусклађеност са овим анексом (Део 21) која није класификована као налаз нивоа 1.

б) Налаз нивоа 3 јесте свака околност која, према објективним доказима, представља могући проблем који може да доведе до неусклађености из става а).

ц) По пријему обавештења о налазима према важећим управним поступцима које одреди Агенција:

1. за налаз нивоа 1, ималац дозволе за обављање делатности организације за пројектовање предузима корективне мере које Агенција сматра одговарајућим, у року од 21 радног дана од дана пријема писане потврде о налазу;

2. за налаз нивоа 2, рок за корективне мере који одобрава Агенција зависи од природе налаза и не може бити дужи од три месеца. Изузетно, у зависности од природе налаза, Агенција може да продужи овај рок ако постоји задовољавајући план корективних мера са којим се сложила;

3. за налаз нивоа 3, ималац дозволе за обављање делатности организације за пројектовање не мора да предузме хитне корективне мере.

д) У случају налаза нивоа 1 или нивоа 2, Агенција може, према важећим управним поступцима које она одреди, делимично или потпуно да суспендује или стави ван снаге дозволу за обављање делатности организације за пројектовање. Ималац дозволе је дужан да благовремено потврди пријем обавештења о суспензији или стављању дозволе ван снаге.

21.A.259 Рок важења и трајно важење

а) Дозвола за обављање делатности организације за пројектовање издаје се на неодређено време. Она важи, изузев:

1. ако организација за пројектовање не успе да докаже усклађеност са одговарајућим захтевима овог одељка; или
2. ако ималац дозволе или његов партнер или подуговарач онемогуће Агенцију да спроводи провере предвиђене у 21.A.257; или
3. ако докази показују да систем обезбеђења пројектата не може да одржи задовољавајућу контролу и надзор пројектата производа или њихових измена према одобрењу; или
4. ако се ималац одреке дозволе или она буде стављена ван снаге према важећим управним поступцима које одреди Агенција.

б) У случају одрицања или стављања ван снаге, дозвола се враћа Агенцији.

21.A.263 Права

а) Ималац дозволе за обављање делатности организације за пројектовање има право да се бави пројектовањем према овом анексу, у оквиру обима дозволе.

б) У складу са 21.A.257 став б), Агенција прихвата, без даље провере, следећа документа о усклађености које подносилац захтева приложи ради стицања:

1. одобрења услова лета који се захтевају за прибављање дозволе за лет; или
2. потврде о типу или одобрења за велике измене пројектата типа; или
3. додатне потврде о типу; или
4. *ETSO* овлашћења у складу са 21.A.602Б став б) тачка 1; или
5. одобрења пројектата већих поправки.

ц) Ималац дозволе за обављање делатности организације за пројектовање, у оквиру услова из дозволе и сходно примереним поступцима система обезбеђења пројектата, има право:

1. да класификује измене пројектата типа и поправке на велике и мале;
2. да одобри мале измене пројектата типа и мале поправке;
3. да издаје податке или упутства који садрже следећу изјаву: „Техничка садржина овог документа одобрена је на основу *DOA* бр. *EASA.21J. [XXXX]*.”;
4. да одобрава мање измене приручника за управљање ваздухопловом и његове додатке и издаје ове измене које садрже следећу изјаву: „Измена бр. [YY] у приручнику за управљање ваздухопловом (*AFM*) (или додатку) бр. [ZZ] одобрена је на основу *DOA* бр. *EASA.21J.[XXXX]*.”;
5. да одобрава пројекте великих поправки производа или помоћних уређаја за напајање (*APU*) за које има потврду о типу или додатну потврду о типу или *ETSO* овлашћење;
6. да одобрава услове за издавање дозвола за лет у складу са 21.A.710 став а) тачка 2, изузев за дозволе за лет које се издају у сврхе предвиђене у 21.A.701 став а) тачка 15;
7. да издаје дозволу за лет према тачки 21.A.711 став б) за ваздухоплов који је сам пројектовао или изменио, или за који је у складу са 21.A.263 став ц) тачка 6. одобрио услове под којима може да се изда дозвола за лет и ако организација за пројектовање, на основу дозволе за обављање делатности организације за пројектовање, сама надзире конфигурацију ваздухоплова и потврђује усклађеност с пројектним условима који су одобрени за лет.

21.A.265 Обавезе имаоца

Ималац дозволе за обављање делатности организације за пројектовање је дужан:

- а) да одржава приручник у складу са системом обезбеђења пројеката;
- б) да омогући да се овај приручник користи као основни радни документ у организацији;
- ц) да покаже да су пројекти производа или њихове измене или поправке у складу са важећим захтевима и да немају ниједну особину која није безбедна;
- д) да достави Агенцији изјаве и с њима повезану документацију којом се потврђује усклађеност са ставом ц), изузев ако се ради о мањим изменама или поправкама одобреним у оквиру права одређених у 21.А.263;
- е) да Агенцији проследи податке или упутства поводом мера које се захтевају на основу 21.А.3Б;
- ф) ако је то примерено, у складу са правима из 21.А.263 став ц) тачка 6, да одреди услове под којима се издаје дозвола за лет;
- г) ако је то примерено, у складу са правима из 21.А.263 став ц) тачка 7, да пре издавања дозволе за лет ваздухоплова успостави усклађеност са 21.А.711 ст. б) и е).

ОДЕЉАК К ДЕЛОВИ И УРЕЂАЈИ

21.А.301 Област примене

Овим одељком уређује се поступак за одобравање делова и уређаја.

21.А.303 Усклађеност с важећим захтевима

Усклађеност делова и уређаја који се уграђују у производе који имају потврду о типу показује се:

- а) заједно с поступцима по којима се издаје потврда о типу из Одељака Б, Д или Е за производ у који се уграђују; или
- б) по потреби, према поступцима за *ETSO* овлашћења из Одељка О; или
- ц) за стандардне делове, према званично признатим стандардима.

21.А.305 Одобравање делова и уређаја

Ако се према прописима Уније или мерама Агенције изричито тражи одобрење дела или уређаја, део или уређај морају да буду усклађени са важећим *ETSO* или другим спецификацијама које у појединачном случају Агенција призна као еквивалентне.

21.А.307 Спремност делова и уређаја за уградњу

Део или уређај може да се угради у производ који има потврду о типу ако је спреман за безбедно коришћење, као и:

а) ако је праћен уверењем о спремности за употребу (*EASA* образац 1), којим се показује да је елемент произведен према одобреним пројектним подацима и да је означен у складу са Одељком Q; или

б) ако је стандардни део; или

ц) у случају *ELA 1* или *ELA 2* ваздухоплова, ако се ради о делу или уређају:

1. који нема ограничени век трајања, није део примарне структуре и ако није део команди лета;
2. који је произведен у складу са одговарајућим пројектом;
3. који је означен у складу са Одељком Q;
4. који је идентификован за уградњу у одређени ваздухоплов;
5. који ће бити уграђен у ваздухоплов за који је власник проверио усклађеност са условима из тач. 1 - 4. и преузео одговорност за усклађеност.

(ОДЕЉАК Л - НЕ ПРИМЕЊУЈЕ СЕ)

ОДЕЉАК М ПОПРАВКЕ

21.A.431A Област примене

а) Овим одељком се утврђују поступци за одобравање пројекта поправки, као и права и обавезе подносилаца захтева и ималаца ових одобрења.

б) Овај одељак дефинише стандардне поправке које не подлежу одобравању према овом одељку.

ц) Поправка је уклањање оштећења и/или враћање производа, делова или уређаја у стање пловидбености пошто их је произвођач први пут пустио у употребу.

д) Уклањање оштећења заменом делова или уређаја, а да пројектовање није потребно, сматра се одржавањем и не подлеже одобрењу према овом анексу (Део 21).

е) Поправка *ETSO* артикла, изузев помоћног уређаја за напајање (*APU*), сматра се као измена *ETSO* пројекта и подлеже поступку прописаном у 21.A.611.

21.A.431B Стандардне поправке

а) Стандардне поправке су:

1. поправке у вези с:

(i) авионима чија је максимална маса на полетању (*МТОМ*) 5.700 kg или мања;

(ii) хеликоптерима чија је *МТОМ* 3.175 kg или мања;

(iii) једрилицама и моторним једрилицама, балонима и ваздушним бродовима, као што је дефинисано у *ELA 1* или *ELA 2*.

2. поправке које су у складу с пројектним подацима из сертификационих захтева које издаје Агенција, а који садрже прихватљиве методе, технике и праксе за извођење и идентификовање стандардних поправки, укључујући с њима повезана упутства за континуирану пловидбеност; и

3. поправке које нису у супротности са подацима имаоца пројекта типа.

б) Одредбе садржане у 21.A.432A - 21.A.451 не примењују се на стандардне поправке.

21.A.432A Подобност

а) Свако физичко или правно лице које покаже или је у поступку показивања оспособљености на основу 21.A.432Б, може да буде подносилац захтева за издавање одобрења пројекта веће поправки под условима из овог одељка.

б) Свако физичко или правно лице може да поднесе захтев за издавање одобрења пројекта мале поправки.

21.A.432Б Показивање оспособљености

а) Подносилац захтева за одобрење пројекта великих поправки показује своју оспособљеност поседовањем дозволе за обављање делатности организације за пројектовање коју је издала Агенција према Одељку Ј.

б) Изузетно од става а), подносилац захтева може по алтернативном поступку за показивање оспособљености да захтева сагласност Агенције за примену поступака којима се одређују посебна пројектна пракса, ресурси и редослед активности потребних за усклађивање са овим одељком.

ц) Изузетно од ст. а) и б), подносилац захтева може да захтева сагласност Агенције за одобрење програма сертификације којим се утврђују одређене пројектне праксе, средства и редослед активности који су неопходни ради усклађивања са овим анексом (Део 21) за поправку производа који је дефинисан у 21.А.14 став ц).

21.А.433 Пројекат поправке

а) Подносилац захтева за одобрење пројекта поправки је дужан:

1. да покаже усклађеност са основом за сертификацију типа и захтевима за заштиту животне средине на које упућују потврда о типу или додатна потврда о типу или *ETSO* овлашћење за *APU*, или који важе на дан подношења захтева (за одобрење пројекта поправки), уз све измене оних сертификационих захтева или специјалних услова које Агенција сматра потребним за успостављање нивоа безбедности који је једнак нивоу безбедности из основа за сертификацију типа на које упућују потврда о типу или додатна потврда о типу;

2. да поднесе Агенцији све потребне податке, на њен захтев;

3. да изјави да постоји усклађеност са сертификационим захтевима и захтевима за заштиту животне средине из става а) тачка 1.

б) Ако подносилац захтева није ималац потврде о типу или додатне потврде о типу или *ETSO* овлашћења за *APU*, он може да се усклади са захтевима из става а) коришћењем сопствених ресурса или у договору са имаоцем потврде о типу или додатне потврде о типу или *ETSO* овлашћења за *APU*.

21.А.435 Класификација поправки

а) Поправка може бити велика или мала. Класификација се врши према мерилима предвиђеним у 21.А.91 за измену пројекта типа.

б) Класификацију поправки на велике и мале, према ставу а) врши:

1. Агенција; или

2. било која одговарајуће одобрена организација за пројектовање, према поступку с којим се сагласила Агенција.

21.А.437 Издавање одобрења пројекта поправки

Пошто се изјави и покаже да је пројекат поправки усклађен са важећим сертификационим захтевима и захтевима за заштиту животне средине прописаним у 21.А.433 став а) тачка 1, одобрава га:

а) Агенција; или

б) одговарајуће одобрена организација која има потврду о типу или додатну потврду о типу или *ETSO* овлашћење за *APU*, према поступку са којим се сагласи Агенција; или

ц) за мале поправке - одговарајуће одобрена организација за пројектовање, према поступку са којим се сагласи Агенција.

21.А.439 Производња делова за поправку

Делови и уређаји који се користе за поправку производе се према производним подацима који се заснивају на свим неопходним пројектним подацима које одреди ималац одобрења пројекта поправки:

а) према Одељку Ф; или

б) у одговарајуће одобреној организацији према Одељку Г; или

ц) у одговарајуће одобреној организацији за одржавање.

21.A.441 Обављање поправке

а) Поправка се обавља у складу са Делом М или Делом 145 или, у случају одобрене организације за производњу, по Одељку Г, у складу са 21.А.163 став д).

б) Организација за пројектовање предаје организацији која врши поправку сва потребна упутства.

21.A.443 Ограничења

Пројекат поправке може да се одобри уз ограничења, у ком случају одобрење пројекта поправки садржи сва потребна упутства и ограничења. Ималац одобрења пројекта поправки преноси ова упутства и ограничења оператеру, према поступку с којим се сагласи Агенција.

21.A.445 Непоправљена оштећења

а) Ако се оштећени производ, део или уређај не поправи, а није обухваћен претходно одобреним подацима, последице које оштећење има на његову пловидбеност може да процени само:

1. Агенција; или
2. одговарајуће одобрена организација за пројектовање, према поступку с којим се сагласи Агенција.

Сва потребна ограничења обрађују се према поступцима прописаним у 21.А.443.

б) Ако организација која процењује оштећење према ставу а) није ни Агенција, ни ималац потврде о типу, додатне потврде о типу или *ETSO* овлашћења за *APU*, она мора да покаже основаност података на којима заснива процену оштећења, коришћењем сопствених ресурса или у договору са имаоцем потврде о типу, додатне потврде о типу, *ETSO* овлашћења за *APU* или, по потреби, са произвођачем.

21.A.447 Чување евиденције

Све значајне пројектне податке у вези с поправком, планове, извештаје о испитивању, упутства, евентуална ограничења која могу да се издају у складу са 21.А.443, доказе о класификацији и доказе о одобрењу пројекта:

- а) ималац одобрења пројекта поправке мора да стави на располагање Агенцији;
- б) ималац одобрења пројекта поправке чува да би омогућио податке потребне за обезбеђење континуиране пловидбености поправљених производа, делова и уређаја.

21.A.449 Упутства за континуирану пловидбеност

а) Ималац одобрења пројекта поправки доставља сваком оператеру ваздухоплова у који је уграђена поправка најмање један комплет ових измењених упутстава за континуирану пловидбеност производа који су последица пројекта поправки, укључујући описне податке и упутства за реализацију, припремљених према важећим захтевима. Пре него што се заврши измена ових упутстава, поправљени производ, део или уређај може да се пусти у употребу само на одређено време и уз сагласност Агенције. Измене упутстава доступне су и другим лицима која морају да испуне све услове из измењених упутстава, на захтев тих лица. Неки приручници или делови измењених упутстава за континуирану пловидбеност који се односе на ремонт (обнову) или друге облике великих радова одржавања могу да се ставе на располагање и касније, пошто се производ пусти у употребу, али морају да буду доступни пре него што било који производ достигне одговарајућу старост или сате/циклусе лета.

б) Ако је ажуриране податке о овим изменама упутстава за континуирану пловидбеност ималац одобрења пројекта поправке издао пошто је поправка први пут одобрена, ови нови подаци достављају

се сваком кориснику и свим другим лицима која морају да испуне било који услов из ових измењених упутстава, на њихов захтев. Агенцији се подноси програм у коме се приказује како се расподељују ажуриране измене упутстава за континуирану пловидбеност.

21.A.451 Обавезе и ознаке EPA

а) Сваки ималац одобрења пројекта веће поправке је дужан да:

1. преузме обавезе:

(i) наведене у 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.439, 21.A.441, 21.A.443, 21.A.447 и 21.A.449,

(ii) које проистичу из сарадње са имаоцем потврде о типу или додатне потврде о типу, или и с једним и с другим, у складу са 21.A.433 став б),

2. наведе ознаке, укључујући ознаку *EPA* (*European Part Approval*), у складу са 21.A.804 став а).

б) Изузев за имаоце потврде о типу или имаоце овлашћења за *APU* на које се примењују одредбе садржане у 21.A.44, ималац одобрења пројекта мале поправке мора да:

1. преузме обавезе прописане у 21.A.4, 21.A.447 и 21.A.449;

2. наведе ознаке, укључујући ознаку *EPA*, у складу са 21.A.804 став а).

(ОДЕЉАК Н – НЕ ПРИМЕЊУЈЕ СЕ)

ОДЕЉАК О ОВЛАШЋЕЊЕ ПРЕМА ЕВРОПСКОМ ТЕХНИЧКОМ СТАНДАРДУ

21.A.601 Област примене

а) Овим одељком се утврђује поступак за издавање *ETSO* овлашћења, као и права и обавезе подносиоца захтева за стицање овог овлашћења или имаоца овлашћења.

21.A.602А Подобност

Свако физичко или правно лице које производи или се припрема да производи *ETSO* артикал и које покаже или је у поступку доказивања своје оспособљености на основу 21.A.602Б може да захтева издавање *ETSO* овлашћења.

21.A.602Б Показивање оспособљености

Подносилац захтева за *ETSO* овлашћење показује своју оспособљеност:

а) за производњу – поседовањем дозволе за обављање делатности организације за производњу издате према Одељку Г или усклађивањем с поступцима из Одељка Ф;

б) за пројекат:

1. за помоћни уређај за напајање – поседовањем дозволе за обављање делатности организације за пројектовање коју је издала Агенција према Одељку Ј;

2. за остале артикле – применом поступака којима се одређују посебна пројектна пракса, ресурси и редослед активности потребних за усклађивање са овим анексом (Део 21).

21.A.603 Захтев

а) Захтев за *ETSO* овлашћење подноси се у облику и на начин који одреди Агенција и садржи кратак преглед података који се захтевају на основу 21.A.605.

б) Ако је предвиђен низ мањих измена, подносилац захтева, на основу 21.A.611 наводи у захтеву број основног модела артикла и бројеве саставних делова и оставља празну заграду иза броја, да би

назначио да ће се у празан простор повремено уписивати различита слова или бројеви (или њихове комбинације).

21.A.604 ETSO овлашћење за помоћни уређај за напајање (APU)

У вези с *ETSO* овлашћењем за помоћни уређај за напајање:

а) изузетно од прописаног у 21.A.603, 21.A.606 став ц), 21.A.610 и 21.A.615, примењују се одредбе 21.A.15, 21.A.16Б, 21.A.17А, 21.A.17Б, 21.A.20, 21.A.21, 21.A.31, 21.A.33, 21.A.44, с том разликом што се, сходно тачки 21.A.606, уместо потврде о типу издаје *ETSO* овлашћење;

б) изузетно од прописаног у 21.A.611, на одобрење измене пројекта примењују се Одељак Д или Одељак Е овог анекса. Ако се примењује Одељак Е, издаје се одвојено *ETSO* овлашћење уместо додатне потврде о типу.

ц) Одељак М се примењује на одобрење пројекта поправке.

21.A.605 Захтеви у погледу података

Подносилац захтева доставља Агенцији следеће документе:

а) изјаву о усклађености којом показује да је испунио захтеве из овог одељка;

б) изјаву о пројекту и перформансама (*DDP*);

ц) примерак техничких података које захтева примењиви *ETSO*;

д) приручник организације (или упућивање на приручник) прописан у 21.A.143, ради прибављања одговарајуће дозволе за обављање делатности организације за производњу према Одељку Г или приручник (или упућивање на приручник) прописан у 21.A.125А став б), ради производње без дозволе за обављање делатности организације за производњу према Одељку Ф;

е) за *APU*, приручник (или упућивање на приручник) прописан у 21.A.243, ради прибављања одговарајуће дозволе за обављање делатности организације за пројектовање према Одељку Ј;

ф) за остале артикле, поступке прописане у 21.A.602Б став б) тачка 2.

21.A.606 Издавање ETSO овлашћења

Агенција издаје *ETSO* овлашћење подносиоцу захтева који:

а) покаже оспособљеност у складу са 21.A.602Б; и

б) покаже да артикал испуњава техничке услове примењивог *ETSO* овлашћења и приложи одговарајућу изјаву о усклађености;

ц) изричито изјави да је спреман да се усклади са 21.A.609.

21.A.607 Права имаоца ETSO овлашћења

Ималац *ETSO* овлашћења има право да производи артикал и означава га одговарајућом *ETSO* ознаком.

21.A.608 Изјава о пројекту и перформансама (DDP)

а) *DDP* садржи најмање:

1. податке садржане у 21.A.31 ст. а) и б) који идентификују артикал, његов пројекат и стандард испитивања;

2. процењене перформансе артикла, по потреби, непосредно или позивањем на друге додатне документе;

3. изјаву о усклађености која показује да је артикал усклађен са одговарајућим *ETSO*;

4. упућивање на одговарајуће извештаје о испитивању;

5. упућивање на одговарајуће приручнике о одржавању, ремонту (обнови) и поправкама;

6. ниво усклађености, ако *ETSO* допушта различите нивое усклађености;

7. списак одступања одобрених у складу са 21.A.610.

б) Ималац *ETSO* овлашћења или његов овлашћени заступник потврђују *DDP* датумом и потписом.

21.A.609 Обавезе имаоца *ETSO* овлашћења

Ималац *ETSO* овлашћења по овом одељку дужан је да:

а) произведе сваки артикал сагласно Одељку Г или Одељку Ф, тако да омогући да сви произведени артикли буду усклађени с њиховим пројектним подацима и безбедни за уградњу;

б) за сваки модел сваког артикла за који је издато *ETSO* овлашћење припреми и одржава ажурну евиденцију потпуних техничких података и документације у складу са 21.A.613;

ц) припреми, одржава и ажурира оригинале свих приручника које важеће спецификације пловидбености захтевају за предметни артикал;

д) стави на располагање корисницима артикла и Агенцији, на њихов захтев, приручнике о одржавању, ремонту (обнови) и поправкама потребне за коришћење и одржавање артикла, и измене ових приручника;

е) сваки артикал означи у складу са 21.A.807;

ф) буде усклађен са 21.A.3А, 21.A.3Б и 21.A.4;

г) настави да испуњава захтеве из 21.A.602Б.

21.A.610 Одобравање одступања

а) Произвођач који захтева одобравање одступање од било којих *ETSO* стандарда повезаних са перформансама мора да покаже да се одступање од ових стандарда надокнађује елементима или својствима пројекта који обезбеђују исти ниво безбедности.

б) Захтев за одобравање одступања, са повезаним подацима, подноси се Агенцији.

21.A.611 Измене пројекта

а) Ималац *ETSO* овлашћења може да изврши мале измене пројекта (свака измена која није велика измена) без додатног овлашћења Агенције. У том случају, измењени артикал задржава оригинални број модела (број дела се мења или допуњује за идентификацију малих измена), а ималац доставља Агенцији све измењене податке који су потребни за усклађивање са 21.A.603 став б).

б) Свака измена пројекта коју изврши ималац *ETSO* овлашћења, која је довољно обимна да захтева потпуну проверу ради утврђивања усклађености са *ETSO*, сматра се великом изменом. Пре овакве измене, ималац додељује артиклу нову ознаку типа или модела и захтева ново овлашћење у складу са 21.A.603.

ц) Услове за одобрење измене пројекта према Одељку О не испуњава ниједно физичко или правно лице, осим имаоца *ETSO* овлашћења који је поднео изјаву о усклађености тог артикла, изузев ако лице које тражи одобрење на основу 21.A.603 захтева ново *ETSO* овлашћење.

21.A.613 Чување евиденције

Поред захтева који су повезани с вођењем евиденције у оквиру система квалитета, сви пројектни подаци, планови и извештаји о испитивањима, укључујући документацију о прегледима испитиваног артикла, морају да буду на располагању Агенцији и чувају се ради давања података који су потребни за обезбеђење континуиране пловидбености артикала и производа са потврдом о типу, у који је тај артикал уграђен.

21.A.615 Прегледи које врши Агенција

Сваки подносилац захтева или ималац *ETSO* овлашћења за артикал дужан је да Агенцији, на њен захтев, омогући да:

- а) присуствује свим испитивањима;
- б) прегледа документацију са техничким подацима о артиклу.

21.A.619 Рок важења и трајно важење

- а) *ETSO* овлашћење издаје се на неодређено време. Оно важи, изузев:
 - 1. ако више нису испуњени услови под којима је *ETSO* овлашћење издато; или
 - 2. ако ималац више не испуњава обавезе прописане у 21.A.609; или
 - 3. ако се докаже да артикал изазива неприхватљив ризик током употребе; или
 - 4. ако се ималац одрекне овлашћења или оно буде стављено ван снаге према важећим управним поступцима које одреди Агенција.
- б) После одрицања или стављања ван снаге, сертификат се враћа Агенцији.

21.A.621 Преносивост

Изузев услед промене права својине која се сматра значајном променом, па захтева усклађивање са 21.A.147, односно 21.A.247, *ETSO* овлашћење издато на основу овог анекса (Део 21) није преносиво.

ОДЕЉАК П ДОЗВОЛА ЗА ЛЕТ

21.A.701 Област примене

а) Дозвола за лет се издаје према овом одељку за ваздухоплове који не испуњавају или за које још није показано да испуњавају важеће захтеве за пловидбеност, али су способни да под одређеним условима безбедно лете у сврху:

1. развоја;
2. показивања усклађености с прописима или сертификационим захтевима;
3. обуке особља организација за пројектовање или производњу;
4. провере у лету новопроизведеног ваздухоплова коју врши произвођач;
5. лета ваздухоплова чија је производња у току између производних објеката;
6. прихватања ваздухоплова од стране странке;
7. испоруке или извоза ваздухоплова;
8. прихватања од стране надлежног органа;
9. испитивања тржишта, укључујући обуку посаде странке;
10. изложбе и аеро митинга;
11. лета до места његовог одржавања или прегледа пловидбености или места складиштења;
12. лета ваздухоплова с масом већом од његове максимално сертифициване масе на полетању, за летове који су дужи од уобичајених прелета преко воде или копна где није доступна одговарајућа инфраструктура за слетање или одговарајуће гориво;
13. постизања рекорда, такмичења у ваздуху и сличних такмичења;
14. лета ваздухоплова који испуњава важеће захтеве за пловидбеност, пре утврђивања да ли испуњава захтеве за заштиту животне средине;
15. некомерцијалног летења појединим некомплексним ваздухопловима или типовима ваздухоплова за које није примерена потврда о пловидбености или ограничена потврда о пловидбености.

б) Овим одељком уређује се поступак за издавање дозволе за лет и одобравање повезаних услова лета и одређују права и обавезе подносилаца захтева и ималаца дозвола за лет и одобрења услова лета.

21.A.703 Подобност

а) Свако физичко или правно лице може да захтева дозволу за лет, изузев ако се дозвола за лет захтева на основу 21.A.701 став а) тачка 15, у ком случају захтев може да поднесе само власник.

б) Свако физичко и правно лице може да захтева одобравање услова лета.

21.A.705 Надлежни орган

Изузетно од 21.1, за потребе овог одељка „надлежни орган” је:

а) орган кога именује држава чланица у чији је регистар ваздухоплов уписан;

б) за ваздухоплов који није регистрован – орган кога именује држава чланица која је прописала идентификационе ознаке.

21.A.707 Захтев за издавање дозволе за лет

а) У складу са 21.A.703 и ако подносилац захтева нема право да издаје дозволе за лет, захтев за издавање дозволе за лет подноси се надлежном органу у облику и на начин који одреди тај орган.

б) Захтев за издавање дозволе за лет садржи:

1. сврху лета, у складу са 21.A.701;
2. одступања ваздухоплова од важећих услова за пловидбеност;
3. услове лета који су одобрени у складу са 21.A.710.

ц) Ако услови лета нису одобрени у време подношења захтева за издавање дозволе за лет, захтев за одобравање услова лета подноси се у складу са 21.A.709.

21.A.708 Услови лета

Услови лета обухватају:

а) конфигурацију за коју се захтева дозвола за лет;

б) све услове или ограничења који су неопходни да се ваздухоплов безбедно користи, укључујући:

1. услове или ограничења рута/ваздушног простора који се захтевају за лет;
2. услове и ограничења која се односе на посаду која управља ваздухопловом, уз услове и ограничења дефинисана у Додатку XII овог Анекса I (Део 21);
3. ограничења која се односе на превоз лица која нису летачка посада ваздухоплова;
4. оперативна ограничења, посебне поступке или техничке услове који треба да се испуне;
5. посебне програме провере у лету (ако је потребно);
6. посебне аранжмане о континуираној пловидбености, укључујући упутства за одржавање и режим по коме се она примењују;

ц) доказ да је ваздухоплов у стању да безбедно лети сходно условима и ограничењима из става б);

д) метод који је коришћен за проверу конфигурације ваздухоплова, да би се остало у границама утврђених услова.

21.A.709 Захтев за одобравање услова лета

а) У складу са 21.A.707 став ц) и ако подносиоцу захтева није дато право да одобрава услове лета, захтев за одобравање услова лета подноси се:

1. Агенцији, ако је одобравање услова лета повезано с безбедношћу пројекта, у облику и на начин који Агенција одреди; или

2. надлежном органу, ако одобравање услова лета није повезано с безбедношћу пројекта, у облику и на начин на који тај орган одреди.

- б) Захтев за одобравање услова лета садржи:
1. предложене услове лета;
 2. документацију на којој се предложени услови лета заснивају;
 3. изјаву да је ваздухоплов способан да безбедно лети према условима или ограничењима прописаним у 21.А.708 став б).

21.А.710 Одобравање услова лета

- а) Ако је одобравање услова лета повезано с безбедношћу пројекта, услове лета одобрава:
1. Агенција; или
 2. одговарајуће одобрена организација за пројектовање, на основу 21.А.263 став ц) тачка 6.

б) Ако одобравање услова лета није повезано с безбедношћу пројекта, услове лета одобрава надлежни орган или одговарајуће одобрена организација која издаје и дозволу за лет.

ц) Пре одобравања услова лета Агенција, надлежни орган или одобрена организација треба да се увере да је ваздухоплов способан да безбедно лети под одређеним условима и ограничењима. Агенција или надлежни орган могу у те сврхе да захтевају од подносиоца захтева да предузме све потребне провере или испитивања.

21.А.711 Издавање дозволе за лет

а) Надлежни орган може да изда дозволу за лет (*EASA* образац 20а, видети Додатак III) под условима који су одређени у 21.Б.525.

б) Одговарајуће одобрена организација за пројектовање може да изда дозволу за лет (*EASA* образац 20б, видети Додатак IV) у складу са 21.А.263 став ц) тачка 7, ако су услови лета који су предвиђени у 21.А.708 одобрени на основу 21.А.710.

ц) Одговарајуће одобрена организација за производњу може да изда дозволу за лет (*EASA* образац 20б, видети Додатак IV) према правима одређеним у 21.А.163 став е), ако су услови лета који су предвиђени у 21.А.708 одобрени на основу 21.А.710.

д) Одговарајуће одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености може да изда дозволу за лет (*EASA* образац 20б, видети Додатак IV) сходно М.А.711 Анекса I (Део М) Уредбе (ЕЗ) бр. 2042/2003, ако су услови лета који су предвиђени у 21.А.708 одобрени на основу 21.А.710.

е) У дозволи за лет наводи се сврха, услови и ограничења лета одобрени на основу 21.А.710.

ф) Ако су дозволе издате на основу ст. б), ц) или д), копија дозволе за лет и повезаних услова лета подноси се надлежном органу што пре, а најкасније у року од три дана.

г) Ако се докаже да неки услов из 21.А.723 став а) није био испуњен у погледу дозволе за лет коју је организација издала на основу ст. б), ц) или д), она одмах ставља ван снаге дозволу за лет и о томе одмах обавештава надлежни орган.

21.А.713 Промене

а) Свака промена која учини неважећим услове лета или повезане доказе који су утврђени за дозволу за лет одобрава се у складу са 21.А.710. Кад је то примерено, захтев се подноси на основу 21.А.709.

б) Ако промена утиче на садржину дозволе за лет, издаје се нова дозвола за лет у складу са 21.А.711.

21.A.715 Језик

Приручници, натписи, спискови (листе), ознаке инструмената и други подаци који се захтевају према важећим сертификационим захтевима исписују се на једном или више службених језика Европске уније који су прихватљиви надлежном органу.

21.A.719 Преносивост

а) Дозвола за лет није преносива.

б) Изузетно од става а), дозвола за лет која је издата у сврхе одређене у 21.A.701 став а) тачка 15, при промени права својине на ваздухоплову преноси се заједно са ваздухопловом под условом да ваздухоплов остаје у истом регистру или се издаје само уз сагласност надлежног органа државе чланице у чији регистар се ваздухоплов уписује.

21.A.721 Прегледи

Ималац или подносилац захтева за издавање дозволе за лет дужан је да надлежном органу, на његов захтев, омогући приступ ваздухоплову ради прегледа.

21.A.723 Рок важења и трајно важење

а) Дозвола за лет се издаје најдуже на 12 месеци и остаје да важи под условом:

1. да је усклађена са условима и ограничењима прописаним у 21.A.711 став е) који се односе на дозволу за лет;
2. да се ималац није одрекао дозволе или да она није стављена ван снаге;
3. да ваздухоплов остане у истом регистру.

б) Изузетно од става а), дозвола за лет која је издата у сврхе предвиђене у 21.A.701 став а) тачка 15. може да се изда на неодређено време.

ц) После одрицања или стављања ван снаге, дозвола за лет враћа се надлежном органу.

21.A.725 Продужење важења дозволе за лет

Продужење важења дозволе за лет разматра се као измена, у складу са 21.A.713.

21.A.727 Обавезе имаоца дозволе за лет

Ималац дозволе за лет обезбеђује да у сваком тренутку буду испуњени и одржавани сви услови и ограничења који се односе на дозволу за лет.

21.A.729 Чување евиденције

а) Ималац одобрења услова лета држи и ставља на располагање Агенцији и надлежном органу сва документа која су настала у сврху одређивања и показивања основаности услова лета и чува их да би омогућио податке потребне за обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова.

б) Одговарајуће одобрена организација чува и ставља на располагање Агенцији и надлежном органу сва документа повезана са издавањем дозволе за лет у складу са правима одобрене организације, укључујући евиденцију о прегледима и документа којима се поткрепљује одобравање услова лета и сама дозвола за лет, и чува их да би омогућила податке потребне за обезбеђење континуиране пловидбености ваздухоплова.

ОДЕЉАК Q ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПРОИЗВОДА, ДЕЛОВА И УРЕЂАЈА

21.A.801 Идентификација производа

а) Идентификација производа обухвата следеће податке:

1. назив произвођача;
2. ознаку производа;
3. серијски број произвођача;
4. друге податке које Агенција сматра потребним.

б) Свако физичко или правно лице које производи ваздухоплов или мотор према Одељку Г или Одељку Ф, мора да означи ваздухоплов или мотор ватросталном плочицом која садржи податке из става а), записане радирунгом, урезивањем, гравирањем или неким другим одобреним методом ватросталног означавања. Идентификациона плочица причвршћује се тако да буде лако доступна и читљива и да не може да се избрише или одстрани при редовној употреби, нити да се изгуби или уништи у удесу.

ц) Свако физичко или правно лице које производи елису, крак или главчину елисе према Одељку Г или Одељку Ф, мора да их означи плочицом стављеном на некритичну површину, која садржи податке из става а) записане радирунгом, урезивањем, гравирањем или неким другим одобреним методом ватросталног означавања и која не може да се избрише или одстрани при редовној употреби, нити да се изгуби или уништи у удесу.

д) На балон са посадом, идентификациона плочица која је прописана у ставу б) причвршћује се на куполу балона и, ако је то практично, на место на коме је читљива за лице које управља балоном кад је балон надуван. Поред тога, корпа, оквир за терет и грејач трајно и читљиво означавају се називом произвођача, бројем дела или еквивалентом и серијским бројем или еквивалентом.

21.A.803 Поступање са идентификационим подацима

а) Нико не сме без одобрења Агенције да одстрани, промени или постави идентификационе податке из 21.A.801 став а) ни на један ваздухоплов, мотор, елису, крак или главчину елисе или податке наведене у 21.A.807 став а) на *APU*.

б) Нико не сме без одобрења Агенције да одстрани или угради ниједну идентификациону плочицу наведену у тачки 21.A.801 или у тачки 21.A.807 за *APU*.

ц) Изузетно од ст. а) и б), свако физичко или правно лице које ради на одржавању према важећим правилима за извршење може да, сагласно методама, техникама и пракси које одреди Агенција:

1. уклони, промени или постави идентификационе податке предвиђене у 21.A.801 став а) на сваки ваздухоплов, мотор, елису, крак или главчину елисе или податке предвиђене у 21.A.807 став а) на *APU*; или

2. уклони идентификациону плочицу наведену у 21.A.801 или у 21.A.807 за *APU*, ако је то потребно у току одржавања.

д) Нико не сме да угради идентификациону плочицу која је уклоњена на основу става ц) тачка 2. ни на један ваздухоплов, мотор, елису, крак или главчину елисе, изузев на оне с којих је плочица била уклоњена.

21.A.804 Идентификација делова и уређаја

а) Сваки део или уређај се трајно и читљиво означавају:

1. називом, робним знаком или симболом који идентификује произвођача, на начин одређен у важећим пројектним подацима; и
2. бројем дела, као што је то одређено у важећим пројектним подацима; и
3. ознаком *EPA* – за делове и уређаје произведене сагласно одобреним пројектним подацима који не припадају имаоцу потврде о типу за предметни производ, изузев за *ETSO* артикле.

б) Изузетно од става а), ако се Агенција сложи да је део или уређај превише мали или да је његово означавање подацима из става а) непрактично из других разлога, уверење о спремности за употребу које се прилаже делу или уређају или њиховој амбалажи садржи податке који нису могли да буду означени на самом делу.

21.A.805 Идентификација критичних делова

Поред захтева прописаних у 21.A.804, сваки произвођач дела који се уграђује у производ који има потврду о типу и који је идентификован као критични део, мора трајно и читљиво да означи тај део бројем дела и серијским бројем.

21.A.807 Идентификација *ETSO* артикала

а) Сваки ималац *ETSO* овлашћења према Одељку О мора трајно и читљиво да означи сваки артикал следећим подацима:

1. називом и адресом произвођача;
2. називом, типом и бројем дела или ознаком модела артикла;
3. серијским бројем или датумом производње артикла, или и једним и другим;
4. важећим *ETSO* бројем.

б) Изузетно од става а), ако се Агенција сложи да је део превише мали или да је његово означавање подацима из става а) непрактично из других разлога, уверење о спремности за употребу које се прилаже делу или његовој амбалажи садржи податке који нису могли да буду означени на самом делу.

ц) Свако ко производи *APU* према Одељку Г или Одељку Ф, мора да га означи ватросталном плочицом која садржи податке из става а) записане радирунгом, урезивањем, гравирањем или неким другим одобреним методом ватросталног означавања. Идентификациона плочица причвршћује се тако да буде лако доступна и читљива и да не може да се избрише или одстрани при редовном коришћењу, нити да се изгуби или уништи у удесу.

СЕКЦИЈА Б ПОСТУПЦИ ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

ОДЕЉАК А ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

21.B.5 Област примене

а) Ова секција садржи поступке које спроводи надлежни орган државе чланице приликом обављања послова и одговорности везаних за издавање, одржавање, измене или допуне, суспензију и стављање ван снаге сертификата, одобрења и овлашћења из овог анекса (Део 21).

б) У складу са чланом 19. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008, Агенција издаје сертификационе захтеве и смернице да би помогла државама чланицама у примени ове секције.

21.Б.20 Обавезе надлежног органа

Надлежни орган државе чланице одговоран је за примену одељака Ф, Г, Х, И и П Секције А само на оне подносиоце захтева или имаоце чије је седиште на њеној територији.

21.Б.25 Захтеви у погледу организације надлежног органа

а) Опште:

Држава чланица именује надлежни орган који има одговорност за примену одељака Ф, Г, Х, И и П Секције А и документоване поступке, организациону структуру и особље.

б) Ресурси:

1. Број особља мора бити довољан за обављање додељених послова.

2. Надлежни орган државе чланице именује једног или више руководилаца који су одговорни за остваривање одговарајућих послова надлежног органа, укључујући и сарадњу са Агенцијом и другим надлежним органима ако је потребно.

ц) Оспособљеност и обука:

Особље треба да буде одговарајуће оспособљено и да поседује довољно знање, искуство и обуку за испуњавање послова који су му додељени.

21Б.30 Документовани поступци

а) Надлежни орган државе чланице уводи документоване поступке којима описује своју организацију, средства и методе за испуњавање захтева из овог анекса (Део 21). Поступци се ажурирају и користе као основни радни документи у свим областима рада надлежног органа.

б) Копије поступака и њихових промена доступни су Агенцији.

21.Б.35 Промене у организацији и поступцима

а) Надлежни орган државе чланице обавештава Агенцију о свакој значајној промени у организацији и документованим поступцима.

б) Надлежни орган државе чланице благовремено усклађује своје документоване поступке са изменама прописа како би омогућио њихову ефикасну примену.

21.Б.40 Решавање спорова

а) Надлежни орган државе чланице у оквиру својих документованих поступака уређује и поступак решавања спорова.

б) Ако између надлежних органа држава чланица настане спор који не може да се реши, руководиоци наведени у 21.Б.25 став б) тачка 2. дужни су да спорно питање изнесу пред Агенцију како би посредовала у његовом решавању.

21.Б.45 Извештавање/координација

а) Надлежни орган државе чланице обезбеђује, по потреби, координацију са тимовима за издавање сертификата, проверу, одобравање и овлашћивање унутар тог органа, као и тимовима других држава чланица и Агенције, ради ефикасне размене података који су значајни за безбедност производа, делова и уређаја.

б) Надлежни орган државе чланице обавештава Агенцију о свим проблемима у примени Анекса I (Део21).

21.Б.55 Чување евиденције

Надлежни орган државе чланице води и одржава приступ одговарајућим евиденцијама које се односе на сертификате, одобрења и овлашћења које је издао према националним прописима, а за које је надлежност пренета на Агенцију, све док те евиденције не буду предате Агенцији.

21.Б.60 Налози за пловидбеност

Налог за пловидбеност који надлежни орган државе чланице прими од надлежног органа државе која није држава чланица доставља се Агенцији ради даљег прослеђивања према члану 20. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008.

ОДЕЉАК Б ПОТВРДА О ТИПУ И ОГРАНИЧЕНА ПОТВРДА О ТИПУ

Примењују се управни поступци које одређује Агенција.

(ОДЕЉАК Ц – НЕ ПРИМЕЊУЈЕ СЕ)

ОДЕЉАК Д ИЗМЕНЕ ПОТВРДЕ О ТИПУ И ОГРАНИЧЕНЕ ПОТВРДЕ О ТИПУ

21.Б.70 Одобрење измене потврде о типу

Одобрење измене података за коришћење је саставни део одобрења измене потврде о типу. Међутим, Агенција примењује посебан поступак класификације и одобравања за спровођење измене података за коришћење.

ОДЕЉАК Е ДОДАТНА ПОТВРДА О ТИПУ

Примењују се управни поступци које одређује Агенција.

ОДЕЉАК Ф ПРОИЗВОДЊА БЕЗ ДОЗВОЛЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ

21.Б.120 Испитивање

а) Ради обављања одређених послова у вези с писмом о сагласности, надлежни орган за сваког подносиоца захтева или имаоца писма о сагласности именује групу за испитивање, која се састоји од

вође који руководи групом и, ако је потребно, једног или више чланова. Вођа групе извештава руководиоца који је одговоран за ове послове у складу са 21.Б.25 став б) тачка 2.

б) Надлежни орган спроводи детаљно испитивање подносиоца захтева или имаоца писма о сагласности, да би могао да оправда препоруке за издавање, одржавање, измену или допуну, суспензију или стављање ван снаге писма о сагласности.

ц) Надлежни орган мора да има процедуре за испитивање подносиоца захтева или имаоца писма о сагласности, као део својих документованих поступака, које садрже:

1. процену примљених захтева;
2. именовање групе за испитивање;
3. планирање и припрему испитивања;
4. процену документације (приручника, поступака итд.);
5. проверу (одит) и преглед;
6. праћење корективних мера;
7. препоруке за издавање, измене или допуне, суспензију или стављање ван снаге писма о сагласности.

21.Б.125 Налази

а) Ако надлежни орган у току провере (одита) или на други начин прибави објективне доказе да ималац писма о сагласности није усклађен са примењивим захтевима из Секције А овог дела, налази се класификују на основу 21.А.125Б став а).

б) Надлежни орган предузима следеће мере:

1. за налаз нивоа 1, одмах ограничава, суспендује или ставља ван снаге писмо о сагласности, делимично или потпуно, у зависности од размера налаза, све док организација успешно не спроведе корективне мере;

2. за налаз нивоа 2, одређује рок за корективне мере који одговара природи налаза и који није дужи од три месеца. У неким околностима, на крају овог рока, у зависности од природе налаза, надлежни орган може да продужи тромесечни рок ако постоји задовољавајући план корективних мера.

ц) Надлежни орган суспендује писмо о сагласности, делимично или потпуно, ако не буде поштован рок који је одредио.

21.Б.130 Издавање писма о сагласности

а) Ако се увери да произвођач испуњава важеће захтеве из Одељка Ф, Секција А, надлежни орган издаје, без непотребног одлагања, писмо о сагласности на приказану усклађеност појединачних производа, делова или уређаја (*EASA* образац 65, видети Додатак XI).

б) Писмо о сагласности садржи обим сагласности, датум престанка важења и, ако постоје, одговарајућа ограничења у вези са овлашћењем.

ц) Писмо о сагласности издаје се најдуже на годину дана.

21.Б.135 Одржавање писма о сагласности

Надлежни орган одржава писмо о сагласности све док:

а) произвођач правилно користи *EASA* образац 52 (видети Додатак VIII) као изјаву о усклађености целог ваздухоплова и *EASA* образац 1 (видети Додатак I) као изјаву о усклађености за друге делове, уређаје и производе који нису цели ваздухоплови; и

б) испитивање које надлежни орган државе чланице врши пре оверавања *EASA* обрасца 52 (видети Додатак VIII) или *EASA* обрасца 1 (видети Додатак I) према тачки 21.А.130ц), не открије

неусклађеност са захтевима или поступцима из приручника произвођача или са усклађеношћу са предметним производима, деловима или уређајима. Испитивањем се проверава најмање следеће:

1. да ли сагласност обухвата производ, део или уређај који се оверава и да ли је важећа;
 2. да ли произвођач користи приручник прописан у 21.А.125А став б) и његове измене наведене у писму о сагласности као основни радни документ. У супротном, испитивање се не наставља, а уверење о спремности за употребу се не оверава;
 3. да ли се производња одвија према условима из писма о сагласности и на задовољавајући начин;
 4. да ли се провере и испитивања (укључујући и испитивања у лету, ако је примерено) према 21.А.130 став б) тачка 2. и/или став б) тачка 3, изводе према условима из писма о сагласности и на задовољавајући начин;
 5. да ли је надлежни орган описан или назначен у писму о сагласности, спровео преглед и да ли су налази прихватљиви;
 6. да ли је изјава о усклађености у складу са 21.А.130 и да ли подаци које она садржи спречавају њену оверу; и
- ц) не истекне рок на који је писмо о сагласности издато.

21.Б.140 Измена писма о сагласности

а) Надлежни орган у потребном обиму испитује, у складу са 21.Б.120, сваку измену писма о сагласности.

б) Ако се надлежни орган увери да су захтеви из Одељка Ф, Секција А и даље испуњени, измениће на одговарајући начин писмо о сагласности.

21.Б.145 Ограничење, суспензија и стављање ван снаге писма о сагласности

а) Ималац писма о сагласности се писаним путем обавештава о ограничењу, суспензији или стављању ван снаге писма о сагласности. Надлежни орган наводи разлоге за ограничење, суспензију или стављање ван снаге и поучава имаоца писма о сагласности о праву на жалбу.

б) Ако се писмо о сагласности суспендује, његово важење се поново успоставља тек после поновног усклађивања са Одељком Ф, Секција А.

21.Б.150 Чување евиденције

а) Надлежни орган успоставља систем вођења евиденције који омогућава одговарајући увид у поступак издавања, одржавања, измена или допуна, суспензије и стављања ван снаге сваког писма о сагласности.

б) Евиденција садржи:

1. документе које је приложио подносилац захтева или ималац писма о сагласности;
2. документе који су настали током испитивања или прегледа, у којима су наведене активности и коначни резултати елемената утврђених у 21.Б.120;
3. писмо о сагласности и његове измене и допуне;
4. записнике са састанака са произвођачем.

ц) Евиденција се чува најмање шест година по престанку важења писма о сагласности.

д) Надлежни орган чува евиденцију о свим изјавама о усклађености (*EASA* образац 52, видети Додатак VIII) и уверењима о спремности за употребу (*EASA* образац 1, видети Додатак I), које је оверио.

ОДЕЉАК Г

ДОЗВОЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ

21.Б.220 Испитивање

а) За спровођење потребних послова у вези с дозволом за обављање делатности организације за производњу, надлежни орган именује за сваког подносиоца захтева или имаоца дозволе за обављање делатности организације за производњу одговарајући тим, који се састоји од вође који руководи тимом и, по потреби, једног или више чланова тима. Вођа тима извештава руководиоца који је одговоран за ове послове у складу са 21Б.25 став б) тачка 2.

б) Надлежни орган спроводи довољно детаљно испитивање подносиоца захтева или имаоца дозволе за обављање делатности организације за производњу, како би се оправдале препоруке за издавање, одржавање, измену или допуну, суспензију или стављање ван снаге дозволе.

ц) Као део својих документованих поступака, надлежни орган припрема поступак по коме се испитује дозвола за обављање делатности организације за производњу, и који обухвата најмање следеће:

1. процену примљених захтева;
2. именовање тима за испитивање организације за производњу;
3. планирање и припрему испитивања;
4. процену документације (приручника организације за производњу, поступака итд.);
5. проверу (одит);
6. праћење корективних мера;
7. препоруке за издавање, измену или допуну, суспензију или стављање ван снаге дозволе за обављање делатности организације за производњу;
8. стални надзор.

21.Б.225 Налази

а) Ако надлежни орган у току провере (одита) или на други начин прибави објективне доказе да ималац дозволе за обављање делатности организације за производњу није усклађен са примењивим захтевима из Секције А, налази се класификују у складу са 21.А.158 став а).

б) Надлежни орган предузима следеће мере:

1. за налаз нивоа 1, одмах ограничава, суспендује или ставља ван снаге дозволу за обављање делатности организације за производњу, делимично или потпуно, у зависности од размера налаза, све док организација успешно не спроведе корективне мере;
2. за налаз нивоа 2, одређује рок за корективне мере који одговара природи налаза и који није дужи од три месеца. У неким околностима, на крају овог рока, у зависности од природе налаза, надлежни орган може да продужи тромесечни рок ако постоји задовољавајући план корективних мера;

ц) Надлежни орган суспендује дозволу, делимично или потпуно, ако не буде поштован рок који је одредио.

21.Б.230 Издавање дозволе

а) Ако се увери да организација за производњу испуњава важеће захтеве из Одељка Г, Секција А, надлежни орган издаје, без непотребног одлагања, дозволу за обављање делатности организације за производњу (EASA образац 55, видети Додатак X).

б) Референтни број уписује се у EASA образац 55 на начин који је одредила Агенција.

21.Б.235 Стални надзор

а) Да би се оправдало одржавање дозволе за обављање делатности организације за производњу, надлежни орган спроводи стални надзор којим проверава:

1. да ли је систем квалитета имаоца дозволе усклађен са Одељком Г, Секција А;
2. да ли организација имаоца дозволе послује у складу са приручником организације за производњу;
3. делотворност поступака из приручника организације за производњу;
4. стандарде производа, делова или уређаја, применом метода узорка.

б) Стални надзор спроводи се у складу са 21Б.220.

ц) Посредством плана сталног надзора надлежни орган обезбеђује да се дозвола за обављање делатности организације за производњу комплетно провери у периоду од 24 месеца у погледу усклађености са овим анексом (Део 21). Стални надзор у наведеном периоду може да се састоји од више провера. Број провера зависи од сложености организације, броја локација на којима се одвија производња и критичности производње. Ималац дозволе за обављање делатности организације за производњу подвргава се активностима сталног надзора надлежног органа најмање једном годишње.

21.Б.240 Измене дозволе за обављање делатности организације за производњу

а) Надлежни орган путем сталног надзора прати све мање измене.

б) Надлежни орган, по потреби, испитује на основу 21.Б.220 сваку значајну измену дозволе за обављање делатности организације за производњу или захтев имаоца дозволе за промену обима и услова из дозволе.

ц) Ако се надлежни орган увери да су захтеви из Одељка Г Секције А и даље испуњени, измениће на одговарајући начин дозволу за обављање делатности организације за производњу.

21.Б.245 Суспензија и стављање ван снаге дозволе за обављање делатности организације за производњу

а) За налаз нивоа 1 и налаз нивоа 2 надлежни орган, делимично или потпуно, ограничава, суспендује или ставља ван снаге дозволу за обављање делатности организације за производњу, на следећи начин:

1. за налаз нивоа 1, одмах ограничава или суспендује дозволу за обављање делатности организације за производњу. Ако ималац дозволе не испуни захтеве из 21.А.158 став ц) тачка 1, дозвола за обављање делатности ставља се ван снаге;

2. за налаз нивоа 2, одлучује о ограничењу одобреног обима радова на основу привремене суспензије дозволе или дела дозволе. Ако ималац дозволе за обављање делатности организације за производњу не испуни захтеве прописане у 21.А.158 став ц) тачка 2, дозвола за обављање делатности организације за производњу ставља се ван снаге.

б) Ималац дозволе за обављање делатности организације за производњу се писаним путем обавештава о ограничењу, суспензији или стављању ван снаге дозволе. Надлежни орган наводи разлоге за суспензију или стављање ван снаге и поучава имаоца дозволе о праву на жалбу.

ц) Ако се дозвола за обављање делатности организације за производњу суспендује, њено важење се поново успоставља тек после поновног усклађивања са Одељком Г, Секција А.

21.Б.260 Чување евиденције

а) Надлежни орган успоставља систем вођења евиденције који омогућава одговарајући увид у поступак издавања, одржавања, измена или допуна, суспензије и стављања ван снаге сваке дозволе за обављање делатности организације за производњу.

б) Евиденција садржи најмање следеће:

1. документе које је приложио подносилац захтева или ималац дозволе за обављање делатности организације за производњу;
2. документе који су настали током испитивања, у којима су наведене активности и коначни резултати о елементима прописаним у 21.Б.220, укључујући налазе утврђене на основу 21.Б.225;
3. програм сталног надзора, укључујући и евиденцију о спроведеним проверама;
4. дозволу за обављање делатности организације за производњу, укључујући њене измене и допуне;
5. записнике са састанака са имаоцем дозволе за обављање делатности организације за производњу.

ц) Евиденција се чува најмање шест година.

ОДЕЉАК X

ПОТВРДА О ПЛОВИДБЕНОСТИ И ОГРАНИЧЕНА ПОТВРДА О ПЛОВИДБЕНОСТИ

21.Б.320 Испитивање

а) Надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан спроводи довољно детаљно испитивање подносиоца захтева или имаоца потврде о пловидбености, како би се оправдало издавање, одржавање, измена или допуна, суспензија или стављање ван снаге сертификата или дозволе.

б) Надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан примењује поступке за процењивање, који обухватају најмање следеће:

1. процену подобности подносиоца захтева;
2. процену подобности захтева;
3. класификацију потврде о пловидбености;
4. процену документације приложене уз захтев;
5. преглед ваздухоплова;
6. одређивање потребних услова, рестрикција или ограничења у потврди о пловидбености.

21.Б.325 Издавање потврде о пловидбености

а) Ако се увери да су испуњени захтеви из тачке 21.Б.326 и важећи захтеви из Одељка X, Секција А овог анекса (Део 21), надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан издаје или мења, без непотребног одлагања, потврду о пловидбености (*EASA* образац 25, видети Додатак VI).

б) Ако се увери да су испуњени захтеви прописани у 21.Б.327 и важећи захтеви из Одељка X, Секција А овог анекса (Део 21), надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан издаје или мења, без непотребног одлагања, ограничену потврду о пловидбености (*EASA* образац 24, видети Додатак V).

ц) Поред одговарајуће потврде о пловидбености из става а) или става б), надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан издаје и потврду о провери пловидбености, за нови или

коришћени ваздухоплов који потиче из државе која није држава чланица (EASA образац 15а, видети Додатак II).

21.Б.326 Потврда о пловидбености

Надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан издаје потврду о пловидбености:

а) за нови ваздухоплов:

1. после подношења документације која се захтева на основу 21.А.174 став б) тачка 2;

2. ако се надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан увери да је ваздухоплов усклађен са одобреним пројектом и да је спреман да се безбедно користи. У том циљу, надлежни орган може да изврши преглед ваздухоплова;

б) за коришћени ваздухоплов:

1. после подношења документације која се захтева на основу 21.А.174 став б) тачка 3, која показује:

(i) да је ваздухоплов усклађен са пројектом типа одобреним у потврди о типу или додатној потврди о типу, одобреном изменом или поправком према овом анексу (Део 21),

(ii) да су испуњени важећи налози за пловидбеност, и

(iii) да је ваздухоплов прегледан сагласно примењивим одредбама Анекса I (Део М) Уредбе (ЕЗ) бр. 2042/2003;

2. ако је надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан уверен да је ваздухоплов усклађен са одобреним пројектом и да је спреман да се безбедно користи. У том циљу, надлежни орган може да изврши преглед ваздухоплова.

21.Б.327 Ограничена потврда о пловидбености

а) Надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан издаје ограничену потврду о пловидбености:

1. за нови ваздухоплов:

(i) после подношења документације прописане у 21.А.174 став б) тачка 2;

(ii) ако је надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан уверен да је ваздухоплов усклађен са пројектом који је Агенција одобрила у ограниченој потврди о типу или са посебним спецификацијама пловидбености и да је спреман да се безбедно користи. У том циљу, надлежни орган може да изврши преглед ваздухоплова;

2. за коришћени ваздухоплов:

(i) после подношења документације која се захтева у 21.А.174 став б) тачка 3. и која показује:

(А) да је ваздухоплов усклађен с пројектом који је одобрила Агенција у ограниченој потврди о типу или са посебним спецификацијама пловидбености или додатној потврди о типу или одобреној измени или поправци према овом анексу (Део 21), и

(Б) да су испуњени важећи налози за пловидбеност, и

(Ц) да је ваздухоплов прегледан сагласно примењивим одредбама Анекса I (Део М) Уредбе (ЕЗ) бр. 2042/2003;

(ii) ако је надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан уверен да је ваздухоплов усклађен са одобреним пројектом и да је спреман да се безбедно користи. У том циљу, надлежни орган може да изврши преглед ваздухоплова.

б) Ако ваздухоплов не испуњава основне захтеве из Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008, као и захтеве за ограничену потврду о типу, Агенција, узимајући у обзир одступања од ових битних захтева:

1. издаје посебне спецификације пловидбености које омогућавају одговарајућу безбедност у погледу намераваног коришћења и проверава њихово испуњење;

2. одређује ограничења у коришћењу оваквог ваздухоплова.

ц) Ограничења у коришћењу повезана су са ограниченом потврдом о пловидбености и укључују ограничења у ваздушном простору која уважавају одступања од основних захтева за пловидбеност утврђених у Уредби (ЕЗ) бр. 216/2008.

21.Б.330 Суспензија и стављање ван снаге потврде о пловидбености и ограничене потврде о пловидбености

а) Ако прибави доказе да није испуњен било који услов из 21А.181 став а), надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан суспендује или ставља ван снаге потврду о пловидбености.

б) Приликом издавања обавештења о суспензији или стављању ван снаге потврде о пловидбености или ограничене потврде о пловидбености, надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан наводи разлоге за суспензију или стављање ван снаге и поучава имаоца потврде о праву на жалбу.

21.Б.345 Чување евиденције

а) Надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан успоставља систем вођења евиденције који омогућава одговарајући увид у поступак издавања, одржавања, измена или допуна, суспензије и стављања ван снаге сваке потврде о пловидбености.

б) Евиденција садржи најмање следеће:

1. документе које је приложио подносилац захтева;
2. документе који су настали током испитивања, у којима су наведене активности и коначни резултати у складу са 21.Б.320 став б); и
3. копију сертификата и дозвола, укључујући и њихове измене и допуне.

ц) Евиденција се чува најмање шест година после брисања ваздухоплова из тог регистра.

ОДЕЉАК И ПОТВРДЕ О БУЦИ

21.Б.420 Испитивање

а) Надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан спроводи довољно детаљан поступак испитивања подносиоца захтева или имаоца потврде о буци, како би се оправдало издавање, одржавање, измена или допуна, суспензија или стављање ван снаге те потврде.

б) Надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан у својим документованим поступцима мора да обухвати најмање следеће:

1. процену подобности;
2. процену документације приложене уз захтев;
3. преглед ваздухоплова.

21.Б.425 Издавање потврде о буци

Ако се увери да су испуњени захтеви из Одељка И, Секција А, надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан без непотребног одлагања издаје или мења потврду о буци (EASA образац 45, видети Додатак VII).

21.Б.430 Суспензија и стављање ван снаге потврде о буци

а) Ако се докаже да није испуњен неки услов из 21.А.211 став а), надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан суспендује или ставља ван снаге потврду о буци.

б) Приликом издавања обавештења о суспензији или стављању ван снаге потврде о буци, надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан наводи разлоге за суспензију или стављање ван снаге и поучава имаоца потврде о праву на жалбу.

21.Б.445 Чување евиденције

а) Надлежни орган државе чланице у чији је регистар ваздухоплов уписан успоставља систем вођења евиденције са роком чувања који омогућава одговарајући увид у поступак издавања, одржавања, измена или допуна, суспензије и стављања ван снаге сваке потврде о буци.

б) Евиденција садржи најмање следеће:

1. документе које је приложио подносилац захтева;
2. документе који су настали током испитивања у којима су наведене активности и коначни резултати елемената наведених у 21.Б.420 став б);
3. копију потврде и њене измене и допуне.

ц) Евиденција се чува најмање шест година после брисања ваздухоплова из тог регистра.

ОДЕЉАК Ј

ДОЗВОЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ

Примењују се управни поступци које одређује Агенција.

ОДЕЉАК К

ДЕЛОВИ И УРЕЂАЈИ

Примењују се управни поступци које одређује Агенција.

(ОДЕЉАК Л - НЕ ПРИМЕЊУЈЕ СЕ)

ОДЕЉАК М

ПОПРАВКЕ

Примењују се управни поступци које одређује Агенција.

(ОДЕЉАК Н – НЕ ПРИМЕЊУЈЕ СЕ)

ОДЕЉАК О

ЕВРОПСКИ ТЕХНИЧКИ СТАНДАРД

Примењују се управни поступци које одређује Агенција.

ОДЕЉАК П ДОЗВОЛА ЗА ЛЕТ

21.Б.520 Испитивање

а) Надлежни орган спроводи поступак испитивања у обиму који оправдава издавање или стављање ван снаге дозволе за лет.

б) Надлежни орган припрема поступке за процењивање који обухватају најмање следеће:

1. процену подобности подносиоца захтева;
2. процену подобности захтева;
3. процену документације приложене уз захтев;
4. преглед ваздухоплова;
5. одобравање услова лета у складу са 21.А.710 став б).

21.Б.525 Издавање дозволе за лет

Надлежни орган издаје без непотребног одлагања дозволу за лет (EASA образац 20а, видети Додатак III):

1. после подношења података који се захтевају на основу 21.А.707; и
2. ако су услови лета из 21.А.708 одобрени на основу 21.А.710; и
3. ако се на основу испитивања, које може да обухвати и преглед ваздухоплова, или путем поступка који је договорен са подносиоцем захтева, надлежни орган увери да је ваздухоплов пре лета усклађен са пројектом одређеним у 21.А.708.

21.Б.530 Стављање ван снаге дозволе за лет

а) Ако се докаже да није испуњен неки услов одређен у 21.А.723 став а), надлежни орган ставља ван снаге дозволу за лет.

б) Приликом издавања обавештења о стављању ван снаге дозволе за лет, надлежни орган наводи разлоге за стављање ван снаге и поучава имаоца дозволе за лет о праву на жалбу.

21.Б.545 Чување евиденције

а) Надлежни орган успоставља систем вођења евиденције који омогућава одговарајући увид у поступак издавања и стављања ван снаге сваке дозволе за лет.

б) Евиденција садржи најмање следеће:

1. документе које је приложио подносилац захтева;
2. документе који су настали током испитивања у којима су наведене активности и коначни резултати елемената одређених у 21.Б.520 став б);
3. копију дозволе за лет.

ц) Евиденција се чува најмање шест година од престанка важења дозволе за лет.

ОДЕЉАК Q ОЗНАЧАВАЊЕ ПРОИЗВОДА, ДЕЛОВА И УРЕЂАЈА

Примењују се управни поступци које одређује Агенција.

Додаци
EASA ОБРАСЦИ

Ако се обрасци из Анекса ове уредбе издају на језику који није енглески, морају да садрже и превод текста на енглески језик.

EASA обрасци који се наводе у додацима Дела 21 садрже следеће обавезне елементе. Државе чланице обезбеђују да *EASA* обрасци које оне издају буду препознатљиви и одговорне су за њихово штампање.

Додатак I	– EASA образац 1	Уверење о спремности за употребу
Додатак II	– EASA образац 15a	Потврда о провери пловидбености
Додатак III	– EASA образац 20a	Дозвола за лет
Додатак IV	– EASA образац 20б	Дозвола за лет (коју издају одобрене организације)
Додатак V	– EASA образац 24	Ограничена потврда о пловидбености
Додатак VI	– EASA образац 25	Потврда о пловидбености
Додатак VII	– EASA образац 45	Потврда о буци
Додатак VIII	– EASA образац 52	Изјава о усклађености ваздухоплова
Додатак IX	– EASA образац 53	Уверење о спремности за употребу ваздухоплова
Додатак X	– EASA образац 55	Дозвола за обављање делатности организације за производњу
Додатак XI	– EASA образац 65	Писмо о сагласности за производњу без дозволе за обављање делатности организације за производњу
Додатак XII	–	Категорије пробних летова и одговарајућа оспособљеност посаде

Додатак I - Уверење о спремности за употребу – EASA образац 1 из Анекса (Део 21)

1. Надлежни орган <i>Approving Competent Authority/Country</i>		2. УВЕРЕЊЕ О СПРЕМНОСТИ ЗА УПОТРЕБУ AUTHORISED RELEASE CERTIFICATE EASA ОБРАЗАЦ 1/EASA FORM 1			3. Јединствени број уверења <i>Form Tracking No.</i>	
4. Име и адреса организације: <i>Organisation Name and Address</i>					5. Радни налог/уговор/фактура <i>Work Order/Contract/Invoice</i>	
6. Предмет <i>Item</i>	7. Опис <i>Description</i>	8. Каталогски број <i>Part No.</i>	9. Количина <i>Qty.</i>	10. Серијски број <i>Serial No.</i>	11. Статус/рад <i>Status/Work</i>	
12. Напомене <i>Remarks</i>						
13а. Потврђује се да су горе наведени предмети израђени у складу са: <i>Certifies that the items identified above were manufactured in conformity to:</i> ☐ одобреним пројектним подацима и да су спремни за безбедно коришћење <i>approved design data and are in a condition for safe operation</i> ☐ неодобреним пројектним подацима наведеним у рубрици 12 <i>non-approved design data specified in block 12</i>			14а. ☐ Део 145.А.50 спремност за употребу <i>Part 145.A.50 Release to Service</i> ☐ Остали прописи наведени у рубрици 12 <i>Other regulation specified in block 12</i> Потврђује се да је, ако није другачије наведено у рубрици 12, рад наведен у рубрици 11 и описан у рубрици 12 извршен у складу са Делом 145 и у погледу наведеног рада предмети се сматрају спремним за употребу. <i>Certifies that unless otherwise specified in block 12, the work identified in block 11 and described in block 12, was accomplished in accordance with Part-145 and in respect to that work the items are considered ready for release to service.</i>			
13б. Потпис овлашћеног лица <i>Authorised Signature</i>		13ц. Број одобрења/овлашћења <i>Approval/Authorisation Number</i>		14б. Потпис овлашћеног лица <i>Authorised Signature</i>		14ц. Реф. број уверења/одобрења <i>Certificate/Approval Ref. No.</i>
13д. Име <i>Name</i>		13е. Датум (дан, месец, година) <i>Date (dd.mm.yyyy)</i>		14д. Име <i>Name</i>		14е. Датум (дан, месец, година) <i>Date (dd.mm.yyyy)</i>
<p>ОБАВЕЗЕ КОРИСНИКА/УГРАДИТЕЉА / USER /INSTALLER RESPONSIBILITIES</p> <p>Ово уверење није и овлашћење за уградњу предмета. <i>This certificate does not automatically constitute authority to install the item(s).</i></p> <p>Када корисник / уградитељ ради у складу са прописима органа надлежног за пловидбеност који се разликује од органа наведеног у рубрици 1, корисник / уградитељ мора да обезбеди сагласност свог надлежног органа за прихватање таквих предмета. <i>Where the user / installer performs work in accordance with regulations of an Airworthiness Authority different than the Airworthiness Authority specified in block 1 it is essential that the user / installer ensures that his / her Airworthiness Authority accepts items from the Airworthiness Authority specified in block 1.</i></p> <p>Изјаве дате у рубрикама 13а. и 14а. не представљају довољан услов за уградњу. Систем евиденција одржавања ваздухоплова мора да садржи све неопходне податке о уградњи у складу са националним прописима корисника / уградитеља пре него што се ваздухоплов врати у употребу. <i>Statements in blocks 13a. and 14a. do not constitute installation certification. In all cases aircraft maintenance record must contain an installation certification issued in accordance with the national regulations by the user / installer before the aircraft may be flown.</i></p>						

Упутство за коришћење EASA обрасца 1

Ово упутство односи се искључиво на коришћење EASA обрасца 1 у сврху производње. Скреће се пажња на Додатак II Анекса I (Део-145) Уредбе (ЕЗ) бр. 2042/2003 који се односи на коришћење EASA обрасца 1 за потребе одржавања.

1. СВРХА И КОРИШЋЕЊЕ

1.1. Основна намена уверења јесте да прогласи пловидбеност нових ваздухопловних производа, делова и уређаја (у даљем тексту: елементи).

1.2. Између уверења и елемента мора да постоји веза. Издавалац мора да чува уверења у облику који омогућава проверавање оригиналних података.

1.3. Уверење је прихватљиво за више органа надлежних за пловидбеност, што може да зависи од двостраних споразума и/или политике органа надлежног за пловидбеност.

1.4. Уверење није ни доставница ни пријемница.

1.5. Ваздухоплови се не пуштају у употребу применом овог уверења.

1.6. Уверење не представља одобрење за уградњу елемента на појединачни ваздухоплов, мотор или елису, али помаже крајњем кориснику да одреди статус пловидбености.

1.7. Није допуштено да се истим уверењем пуштају у употребу произведени и одржавани елементи.

1.8. Није допуштено да се истим уверењем пуштају у употребу елементи који су сертификовани на основу „одобрених података” и „неодобрених података”.

2. ОПШТИ ОБЛИК

2.1. Уверење мора да буде усклађено са приложеним обрасцем, укључујући бројеве и распоред рубрика. Величина сваке рубрике може да се мења, да би одговарала индивидуалној примени, али не у мери која би уверење учинила непрепознатљивим.

2.2. Уверење мора да буде у водоравном (*landscape*) облику, а величина уверења може да се повећава или смањује, под условом да уверење остане препознатљиво и читљиво. Ако о томе постоји недоумица, неопходно је да се консултује надлежни орган.

2.3. Изјава о одговорности корисника/уградитеља може да се стави на било коју страну обрасца.

2.4. Штампа мора да буде јасна и читљива, да омогући лако читање.

2.5. Уверење може да буде унапред одштампано или да се штампа на рачунару, али у оба случаја линије и слова морају да буду јасни и читљиви и усклађени са обликом који је одређен.

2.6. Уверење мора да буде на енглеском језику и, ако је то примерено, на једном или више других језика.

2.7. Детаљи се уносе у уверење писаћом машином/рачунаром или ручно, великим штампаним словима, ради лаке читљивости.

2.8. Због јасноће, коришћење скраћеница своди се на минимум.

2.9. Полеђину уверења издавалац може да користи за додатне информације, али не и за било коју изјаву о сертификацији. Ако је полеђина уверења коришћена за додатне информације, то мора да буде назначено у одговарајућој рубрици на предњој страни уверења.

3. КОПИЈЕ

3.1. Није ограничен број копија уверења које се шаљу кориснику или које задржава издавалац.

4. ГРЕШКЕ У УВЕРЕЊУ

4.1. Крајњи корисник који примети грешку у уверењу мора писмено да грешку пријави издаваоцу. Ако издавалац може да провери и коригује грешку, он издаје ново уверење.

4.2. Ново уверење мора да има нови референтни број, потпис и датум.

4.3. Захтев за издавање новог уверења може да се прихвати без поновног проверавања стања елемента. Ново уверење није изјава о тренутном стању и оно се у рубрици 12 позива на претходно уверење следећом изјавом: „Овим уверењем коригује се грешка у рубрици [унети број рубрике која се коригује] уверења [унети референтни број претходног уверења] издатог [унети датум издавања претходног уверења] и не обухвата усклађеност/стање/спремност за употребу.” Оба уверења чувају се оно време које је одређено за чување првог уверења.

5. ПОПУЊАВАЊЕ УВЕРЕЊА

Рубрика 1 Надлежни орган/држава

Наводе се назив и држава органа који је надлежан за издаваоца уверења. Ако је Агенција надлежни орган, наводи се само *EASA*.

Рубрика 2 Заглавље EASA обрасца 1

УВЕРЕЊЕ О СПРЕМНОСТИ ЗА УПОТРЕБУ *EASA* ОБРАЗАЦ 1

Рубрика 3 Референтни број обрасца

Уноси се јединствен број који је одређен системом/поступком нумерисања који користи организација из рубрике 4; ово може да укључи алфанумеричке знаке.

Рубрика 4 Назив и адреса организације

Уносе се пун назив и адреса организације за производњу (видети *EASA* образац 55 лист А) која пушта елементе обухваћене уверењем. Логотип организације и слично допуштени су ако има довољно простора у рубрици.

Рубрика 5 Радни налог/уговор/фактура

Да би се кориснику олакшала следљивост елемента, уносе се радни налог, број уговора, број фактуре или слични референтни бројеви.

Рубрика 6 Елемент

Уноси се број елемената, ако има више од једног. Ова рубрика омогућава лакше унакрсно позивање на рубрику 12 Напомене.

Рубрика 7 Опис

Уносе се назив или опис елемента. Предност се даје изразима који се користе у упутствима за континуирану пловидбеност или подацима о одржавању (нпр. илустровани каталог делова, приручник за одржавање ваздухоплова, сервисни билтен, приручник за одржавање компоненти).

Рубрика 8 Број дела

Уноси се број дела који је означен на елементу или на листићу/амбалажи. За мотор или елису може да се користи ознака типа.

Рубрика 9 Количина

Уноси се количина елемената.

Рубрика 10 Серијски број

Ако прописи налажу да елемент има серијски број, он се уноси у ову рубрику. Поред тога, може да се наведе и било који серијски број који прописи не захтевају. Ако на елементу не постоји серијски број, наводи се „N/A (није примењиво)”.

Рубрика 11 Статус/Рада

Уноси се „*PROTOTYPE*” или „*NEW*” („ПРОТОТИП” или „НОВ”)

„*PROTOTYPE*” („ПРОТОТИП”) се уноси за:

(i) производњу новог елемента која је усклађена са неодобреним пројектним подацима.

(ii) поновно издавање уверења од стране организације из рубрике 4 после промене или поправке елемента пре његовог коришћења (нпр. после уношења измена у пројекат, корекције грешке, прегледа или тестирања или обнове рока трајања). Детаљи о првобитном пуштању, промени или поправци наводе се у рубрици 12.

„*NEW*” („НОВ”) се уноси за:

(i) производњу новог елемента који је усклађен са одобреним пројектним подацима.

(ii) поновно издавање уверења од стране организације из рубрике 4 после промене или поправке елемента пре почетка његовог коришћења (нпр. после уношења измена у пројекат, корекције грешке, прегледа или тестирања или обнове рока трајања). Детаљи о првобитном пуштању, промени или поправци наводе се у рубрици 12.

(iii) поновно издавање уверења од стране организације за производњу или од стране организације из рубрике 4, претходног уверења при промени елемента из „*PROTOTYPE*” („ПРОТОТИП”) (усклађеност само са неодобреним подацима) у „*NEW*” („НОВ”) (усклађеност са одобреним подацима и спреман да се безбедно користи), после одобрења одговарајућих пројектних података под условом да се пројектни подаци нису изменили.

У рубрику 12 уноси се следећа изјава:

„RE-CERTIFICATION OF ITEMS FROM ‘PROTOTYPE’ TO ‘NEW’: THIS DOCUMENT CERTIFIES THE APPROVAL OF THE DESIGN DATA [INSERT TC/STC NUMBER, REVISION LEVEL], DATED [INSERT DATE IF NECESSARY FOR IDENTIFICATION OF REVISION STATUS], TO WHICH THIS ITEM (THESE ITEMS) WAS (WERE) MANUFACTURED.”

„ПОНОВНО ИЗДАВАЊЕ УВЕРЕЊА ЗА ПРОМЕНУ ЕЛЕМЕНТА ИЗ „ПРОТОТИПА” У „НОВ”: ОВАЈ ДОКУМЕНТ ПОТВРЂУЈЕ ОДОБРЕЊЕ ПРОЈЕКТНИХ ПОДАТАКА [УНЕТИ БРОЈ ПОТВРДЕ О ТИПУ, ДОДАТНЕ ПОТВРДЕ О ТИПУ, БРОЈ ИЗМЕНЕ] НА ДАН [УНЕТИ ДАТУМ АКО ЈЕ ТО НЕОПХОДНО ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈУ БРОЈА ИЗМЕНЕ] НА ОСНОВУ КОЈИХ ЈЕ ОВАЈ ЕЛЕМЕНТ ПРОИЗВЕДЕН.

У рубрици 13 изабрати поље „одобреним пројектним подацима и да су спремни да се безбедно користе”.

(iv) преглед претходно пуштених нових елемената пре почетка коришћења сагласно стандардима или спецификацијама посебно одређеним за корисника (детаљи о томе и о првобитном пуштању уносе се у рубрику 12) или да би се утврдила пловидбеност (објашњење основе за пуштање и детаљи о првобитном пуштању уносе се у рубрику 12).

Рубрика 12 Напомене

Опис рада који је одређен у рубрици 11, непосредно или позивањем на документацију, како би корисник или уградитељ могао да докаже пловидбеност елемената, у вези с радовима који су сертифицирани. По потреби, може да се користи посебан лист на који се упућује у *EASA* обрасцу 1. Свака изјава мора јасно да одреди на који се елемент из рубрике 6 она односи. Ако нема изјаве, уписује се „*None*” („Нема”).

У рубрику 12 уносе се разлози за пуштање неодобрених пројектних података (нпр. у фази прибављања потврде о типу, само за тестирање, у фази одобрења података).

Ако се подаци штампају из електронског EASA обрасца 1, у ову рубрику уноси се сваки податак који не одговара некој другој рубрици.

Рубрика 13а

Означава се само једно од два поља:

1. Поље „одобреним пројектним подацима и да су спремни да се безбедно користе” означава се ако је елемент произведен коришћењем одобрених пројектних података и ако је утврђено је да је у стању да се безбедно користи.

2. Поље „неодобреним пројектним подацима наведеним у рубрици 12” означава се ако је елемент произведен коришћењем одговарајућих неодобрених пројектних података из рубрике 12 (нпр. у фази прибављања потврде о типу, само за тестирање, у фази одобрења података).

Није допуштено да се у истом уверењу наводе елементи пуштени сагласно одобреним и неодобреним пројектним подацима.

Рубрика 13б Потпис овлашћеног лица

У овај простор уноси се потпис овлашћеног лица. Ову рубрику могу да потпишу само лица која су посебно овлашћена сходно правилима и политици надлежног органа. Ради лакшег препознавања, може да се дода јединствени идентификациони број овлашћеног лица.

Рубрика 13ц Број дозволе/овлашћења

Уноси се број/референца дозволе/овлашћења. Овај број/референцу издаје надлежни орган.

Рубрика 13д Име

Читко се уноси име лица које је унело потпис у рубрику 13б.

Рубрика 13е Датум

Наводи се датум када је унесен потпис у рубрику 13б, који мора да буде у облику дд/ммм/гггг (дан се означава са две цифре, месец са прва три његова слова, а година са четири цифре).

Рубрике 14а - 14е

Општи захтеви за рубрике 14а - 14е:

Не користи се за пуштање елемента из производње. Сенчења, потамњивања и друкчија означавања служе да се спречи несмотрено или неовлашћено коришћење.

Одговорности корисника/уградитеља

Следећа изјава уноси се у уверење да би се њоме крајњи корисници обавестили о томе да нису ослобођени одговорности у погледу уградње и коришћења било ког елемента који је пропраћен обрасцем:

„УВЕРЕЊЕ АУТОМАТСКИ НЕ ПРЕДСТАВЉА И ОДОБРЕЊЕ ЗА УГРАДЊУ.

КАД КОРИСНИК/УГРАДИТЕЉ РАДИ САГЛАСНО ПРОПИСИМА ОРГАНА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПЛОВИДБЕНОСТ КОЈИ СЕ РАЗЛИКУЈЕ ОД ОРГАНА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПЛОВИДБЕНОСТ ИЗ РУБРИКЕ 1, КОРИСНИК/УГРАДИТЕЉ ТРЕБА ДА СЕ УВЕРИ ДА ЊЕГОВ ОРГАН НАДЛЕЖАН ЗА ПЛОВИДБЕНОСТ ПРИХВАТА ЕЛЕМЕНТЕ ОРГАНА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПЛОВИДБЕНОСТ ИЗ РУБРИКЕ 1.

ИЗЈАВЕ ИЗ РУБРИКА 13А И 14А НЕ ПРЕДСТАВЉАЈУ ОДОБРЕЊЕ ЗА УГРАДЊУ. ДОКУМЕНТАЦИЈА О ОДРЖАВАЊУ ВАЗДУХОПЛОВА МОРА ДА САДРЖИ ОДОБРЕЊЕ ЗА УГРАДЊУ КОЈЕ КОРИСНИК/УГРАДИТЕЉ ИЗДАЈЕ САГЛАСНО НАЦИОНАЛНИМ ПРОПИСИМА, ПРЕ НЕГО ШТО ВАЗДУХОПЛОВ МОЖЕ ДА СЕ КОРИСТИ ЗА ЛЕТЕЊЕ”.

Додатак II – Потврда о провери пловидбености – EASA образац 15a

Држава чланица/[Member State]

Чланица Европске уније(*)/A Member of the European Union

ПОТВРДА О ПРОВЕРИ ПЛОВИДБЕНОСТИ
AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE

ППП БРОЈ: _____

ARC reference: _____

Према Уредби Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008, надлежни орган државе чланице овим потврђује да се следећи ваздухоплов:

Pursuant to Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council, for the time being in to force, the [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE] hereby certifies that the following aircraft:

Произвођач ваздухоплова:

Aircraft manufacturer

Ознака произвођача:

Manufacturer's designation

Ознака регистрације ваздухоплова:

Aircraft registration

Серијски број ваздухоплова:

Aircraft serial number

сматра пловидбеним у време провере.

is considered airworthy at the time of the review.

Датум издавања:

Date of issue

Датум престанка важења:

Date of expiry

Налет ваздухоплова у сатима на дан издавања(**)

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue (**)

Потпис:

Signed

Број овлашћења:

Authorisation No.

Прво продужење: ваздухоплов је био у контролисаном окружењу према тачки М.А.901 Анекса I Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 у протеклој години. Ваздухоплов се сматра пловидбеним у време издавања.

1st Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Датум издавања:

Date of issue:

Датум престанка важења:

Date of expiry:

Налет ваздухоплова у сатима на дан издавања(**) :

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue (**)

Потпис:

Signed

Број овлашћења:

Authorisation No.

Назив организације:

Company Name

Број дозволе:

Approval reference

Друго продужење: ваздухоплов је био у контролисаном окружењу према тачки М.А.901 Анекса I Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 у протеклој години. Ваздухоплов се сматра пловидбеним у време издавања.

2nd Extension: The aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the last year. The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Датум издавања:

Date of issue

Датум престанка важења:

Date of expiry

Налет ваздухоплова у сатима на дан издавања(**)

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue (**)

Потпис:

Signed

Број овлашћења.....

Authorisation No.

Назив организације.....

Company Name

Број дозволе:

Approval reference

EASA Образац 15a - издање 4 / EASA Form 15a- Issue 4

(*) брисати за државе које нису чланице ЕУ/Delete for non-EU Member States

(**) осим за балоне и ваздушне бродове/ Except for balloons and airships

Додатак III – Дозвола за лет – EASA образац 20a

Лого надлежног органа <i>Competent authority logo</i>	
ДОЗВОЛА ЗА ЛЕТ PERMIT TO FLY	
(*)	
Ова дозвола за лет је издата према члану 5. став 4) тачка (а) Уредбе (ЕЗ) бр 216/2008 и њоме се потврђује да је ваздухоплов способан да безбедно лети у сврхе и под условима наведеним у њој и важи у државама чланицама. <i>This permit to fly is issued pursuant to Regulation (EC) No 216/2008 article 5(4)(a) and certifies that the aircraft is capable of safe flight for the purpose and within the conditions listed below and is valid in all Member States.</i> Ова дозвола важи и за лет до и унутар држава које нису државе чланице на основу одобрења надлежног органа ових држава. <i>This permit is also valid for flight to and within non-Member States provided separate approval is obtained from the competent authorities of such States.</i>	1. Знаци државне припадности и ознака: <i>Nationality and registration marks:</i>
2. Произвођач ваздухоплова/тип: <i>Aircraft manufacturer/type:</i>	3. Серијски број: <i>Serial No:</i>
4. Дозвола обухвата [сврха према тачки 21А.701 став а)]: <i>The permit covers: [purpose in accordance with point 21A.701(a)]</i>	
5. Ималац [ако је дозвола за лет издата у сврхе из тачке 21А.701 став а) тачка (15) навести „регистровани власник”]: <i>‘the registered owner’/Holder: [in case permit to fly issued for the purpose of 21A.701(a)(15) this should state</i> :	
6. Услови/напомене: <i>Conditions/Remarks:</i>	
7. Рок важења: <i>Validity period:</i>	
8. Место и датум издавања: <i>Place and date of issue:</i>	9. Потпис овлашћеног лица: <i>Signature of the competent authority representative:</i>

EASA образац 20a / EASA Form 20a

(*) За коришћење од стране државе регистрације/For use by State of Registry

Додатак IV - Дозвола за лет - EASA образац 20б

<p>Држава чланица чији је орган надлежан за издавање дозволе за обављање делатности организације на основу које је издата дозвола за лет или „EASA”, ако је одобрење издала EASA</p> <p><i>Member State of the Competent Authority having issued the organization approval under the permit to fly is issued; or 'EASA' when approval issued by EASA</i></p> <p align="center">ДОЗВОЛА ЗА ЛЕТ PERMIT TO FLY</p>	
<p>Назив и адреса организације која издаје дозволу за лет: <i>Name and address of the organisation issuing the permit to fly:</i></p>	(*)
<p>Ова дозвола је издата према члану 5. став 4) тачка (а) Уредбе (ЕЗ) бр 216/2008 и њоме се потврђује да је ваздухоплов способан да безбедно лети у сврхе и под условима наведеним у њој и важи у државама чланицама.</p> <p><i>This permit to fly is issued pursuant to Regulation (EC) No 216/2008 article 5(4)(a) and certifies that the aircraft is capable of safe flight for the purpose and within the conditions listed below and is valid in all Member States.</i></p> <p>Ова дозвола важи и за лет до и унутар држава које нису државе чланице на основу одобрења надлежног органа ових држава.</p> <p><i>This permit is also valid for flight to and within non-Member States provided separate approval is obtained from the competent authorities of such States.</i></p>	<p>1. Знаци државне припадности и ознака регистрације: <i>Nationality and registration marks:</i></p>
<p>2. Произвођач ваздухоплова/тип: <i>Aircraft manufacturer/type:</i></p>	<p>3. Серијски број: <i>Serial No:</i></p>
<p>4. Дозвола обухвата [сврха према тачки 21А.701 став а)]: <i>The permit covers: [purpose in accordance with 21A.701(a)]</i></p>	
<p>5. Ималац: [организација која издаје дозволу за лет] <i>Holder: [Organisation issuing the permit to fly]</i></p>	
<p>6. Услови/напомене: <i>Conditions/remarks:</i></p>	
<p>7. Рок важења: <i>Validity period:</i></p>	
<p>8. Место и датум издавања: <i>Place and date of issue:</i></p>	<p>9. Потпис овлашћеног лица <i>Authorized Signature:</i> Име/Name: Број под којим је дозвола заведена: <i>Approval Reference No:</i></p>

EASA образац 20б / EASA Form 20b

(*) користи ималац дозволе за обављање делатности организације / For use by Organisation Approval holder

Додатак V - Ограничена потврда о пловидбености – EASA образац 24

Лого надлежног органа
Competent authority LOGO

ОГРАНИЧЕНА ПОТВРДА О ПЛОВИДБЕНОСТИ
RESTRICTED CERTIFICATE OF AIRWORTHINESS

(¹)	Држава чланица у чији је регистар ваздухоплов уписан <i>[Member State of registry]</i> Надлежни орган државе чланице <i>[COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE]</i>	(²)
1. Државна припадност и ознака регистрације <i>Nationality and Registration marks</i>	2. Произвођач, назив, тип и модел ваздухоплова <i>Manufacturer and Manufacturer's designation of aircraft</i>	3. Серијски број ваздухоплова <i>Aircraft serial number</i>
4. Категорије <i>Categories</i>		
<p>5. Ова потврда о пловидбености издата је (³) према Конвенцији о међународном цивилном ваздухопловству од 7. децембра 1944. године и према члану 5 став 4) тачка (б) Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008, за горе наведени ваздухоплов који се сматра пловидбеним док се одржава и користи сагласно наведеним и одговарајућим оперативним ограничењима. <i>This Certificate of Airworthiness is issued pursuant to(³) the Convention on International Civil Aviation dated 7 December 1944 and Regulation (EC) No 216/2008, article 5(4)(b) in respect of the abovementioned aircraft which is considered to be airworthy when maintained and operated in accordance with the foregoing and the pertinent operating limitations.</i></p> <p>Поред горе наведеног, важе следећа ограничења: <i>In addition to above the following restrictions apply:</i></p> <p>(⁴) (⁵) Ваздухоплов може да се користи у међународном саобраћају без обзира на горе наведена ограничења. <i>The aircraft may be used in international navigation notwithstanding above restrictions</i></p>		
Датум издавања: <i>Date of issue:</i>		Потпис: <i>Signature:</i>
<p>6. Ова ограничена потврда о пловидбености важи док је надлежни орган државе чланице не стави ван снаге. <i>This Restricted Certificate of Airworthiness is valid unless revoked by the competent authority of the Member State of registry.</i></p> <p>Овој потврди прилаже се важећа потврда о провери пловидбености. <i>A current Airworthiness Review Certificate shall be attached to this Certificate.</i></p>		

EASA Образац 24 - издање 2 / EASA Form 24 - Issue 2

Ова потврда налази се у ваздухоплову за време свих летова/ This certificate shall be carried on board during all flights

(¹) For use by the State of registry.

(²) For use by the State of registry.

(³) Delete as applicable.

(⁴) For use by the State of registry.

(⁵) Delete as applicable.

Додатак VI - Потврда о пловидбености – EASA образац 25

Лого надлежног органа
Competent authority LOGO

ПОТВРДА О ПЛОВИДБЕНОСТИ
CERTIFICATE OF AIRWORTHINESS

(¹)	Држава чланица у чији је регистар ваздухоплов уписан <i>[Member State of registry]</i> Надлежни орган државе чланице <i>[COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE]</i>	(²)
1. Државна припадност и ознака регистрације <i>Nationality and Registration marks</i>	2. Произвођач, назив, тип и модел ваздухоплова <i>Manufacturer and Manufacturer's designation of aircraft</i>	3. Серијски број ваздухоплова <i>Aircraft serial number</i>
4. Категорије <i>Categories</i>		
<p>5. Ова потврда о пловидбености издата је према Конвенцији о међународном цивилном ваздухопловству од 7. децембра 1944. године и према члану 5 став 2) тачка (ц) Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008, за горе наведени ваздухоплов који се сматра пловидбеним док се одржава и користи сагласно горе наведеним и одговарајућим оперативним ограничењима. <i>This Certificate of Airworthiness is issued pursuant to the Convention on International Civil Aviation dated 7 December 1944 and Regulation (EC) No 216/2008, article 5(2)(c) in respect of the abovementioned aircraft which is considered to be airworthy when maintained and operated in accordance with the foregoing and the pertinent operating limitations.</i></p> <p>Ограничења/напомене <i>Limitations/Remark</i></p> <p>(³)</p> <p>Датум издавања: <i>Date of issue:</i></p> <p>Потпис: <i>Signature:</i></p>		
<p>6. Ова потврда о пловидбености важи док је надлежни орган државе чланице не стави ван снаге. <i>This Certificate of Airworthiness is valid unless revoked by the competent authority of the Member State of registry</i> Овој потврди прилаже се важећа потврда о провери пловидбености. <i>A current Airworthiness Review Certificate shall be attached to this Certificate</i></p>		

EASA Образац 25 - издање 2 / EASA Form 25 - Issue 2

Ова потврда налази се у ваздухоплову за време свих летова/ This certificate shall be carried on board during all flights

(¹) For use by the State of registry.

(²) For use by the State of registry.

(³) For use by the State of registry.

Додатак VII – Потврда о буци – EASA образац 45

Користи држава регистра <i>For use by State of registry</i>					Документ број: <i>Document No.</i>
ПОТВРДА О БУЦИ <i>NOISE CERTIFICATE</i>					
Ознаке регистрације ваздухоплова: <i>Registration marks</i>	Произвођач, назив, тип и модел ваздухоплова <i>Manufacturer and Manufacturer's Designation of Aircraft</i>			Серијски број ваздухоплова: <i>Aircraft serial No.</i>	
Мотор: <i>Engine</i>			Елиса: <i>Propeller (*)</i>		
Максимална маса на полетању: <i>Maximum Take-Off Mass (kg)</i>	Максимална маса на слетању: <i>Maximum Landing Mass (kg) (*)</i>			Стандард за буку: <i>Noise Certification Standard</i>	
Додатне измене спроведене ради усклађивања са одговарајућим стандардом за буку: <i>Additional modifications incorporated for the purpose of compliance with the applicable noise certification standards</i>					
Ниво буке пуна снага бочно: <i>Lateral/Full-Power Noise Level (*)</i>	Ниво буке у прилазу: <i>Approach Noise Level(*)</i>	Ниво буке у надлетању: <i>Flyover Noise Level(*)</i>	Ниво буке у прелету: <i>Overflight Noise Level(*)</i>	Ниво буке на полетању: <i>Take-Off Noise Level(*)</i>	
Напомене: <i>Remarks</i>					
<p>Ова потврда издата је према Анексу 16, Свесци I Конвенције о међународном цивилном ваздухопловству од 7. децембра 1944. године и према члану 6. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008 и њоме се потврђује да је горе наведени ваздухоплов усклађен са стандардом за буку све док се одржава и користи сагласно одговарајућим захтевима и оперативним ограничењима.</p> <p><i>This Noise Certificate is issued pursuant to Annex 16, Volume I to the Convention on International Civil Aviation dated 7 December, 1944 and Regulation (EC) No 216/2008, article 6 in respect of the abovementioned aircraft which is considered to comply with the indicated noise standard when maintained and operated in accordance with the relevant requirements and operating limitations.</i></p> <p>Датум издавања Потпис</p> <p><i>Date of issue Signature</i></p>					

EASA образац 45 / EASA Form 45

(*) Ове рубрике могу да се изоставе зависно од тога који се стандард за буку користи.
These boxes may be omitted depending on noise certification standard

Додатак VIII – Изјава о усклађености ваздухоплова - EASA Образац 52

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ВАЗДУХОПЛОВА <i>AIRCRAFT STATEMENT OF CONFORMITY</i>		
1. Држава производње <i>State of manufacture</i>	2. [ДРЖАВА ЧЛАНИЦА] ⁽¹⁾ Чланица Европске уније ⁽²⁾ <i>[MEMBER STATE](1) A Member of the European Union(2)</i>	3. Број изјаве <i>Statement Ref. No</i>
4. Организација <i>Organisation</i>		
5. Тип ваздухоплова <i>Aircraft Type</i>	6. Број потврде о типу: <i>Type-certificate Refs.</i>	
7. Ознака регистрације или друга ознака ваздухоплова <i>Aircraft Registration or Mark</i>	8. Идентификациони број произвођача: <i>Manufacturers Identification No</i>	
9. Подаци о мотору/елиси ⁽³⁾ <i>Engine/Propeller Details</i>		
10. Промене и/или сервисни билтени ⁽⁴⁾ <i>Modifications and/or Service Bulletins</i>		
11. Налози за пловидбеност <i>Airworthiness Directives</i>		
12. Концесије <i>Concessions</i>		
13. Изузеци, одрицања, одступања ⁽⁵⁾ <i>Exemptions, Waivers or Derogations</i>		
14. Напомене <i>Remarks</i>		
15. Потврда о пловидбености <i>Certificate of Airworthiness</i>		
16. Допунски захтеви <i>Additional Requirements</i>		
17. Изјава о усклађености/ <i>Statement of Conformity</i> Овим се потврђује да је ваздухоплов у потпуности усклађен са одобреним пројектним подацима и подацима из рубрика 9, 10, 11, 12 и 13. <i>It is hereby certified that this aircraft confirms fully to the type-certificated design and to the items above in boxes 9,10,11,12 and 13.</i> Ваздухоплов је спреман да се безбедно користи/ <i>The aircraft is in a condition of safe operation.</i> Ваздухоплов је задовољио проверу у лету/ <i>The aircraft has been satisfactorily tested in flight.</i>		
18. Потпис <i>Signed</i>	19. Име <i>Name</i>	20. Датум (дан/месец/година): <i>Date (d/m/y)</i>
21. Референтни број дозволе за обављање делатности организације за производњу: <i>Production Organisation Approval Reference:</i>		

EASA Образац 52 – издање 2 / EASA Form 52 - Issue 2

⁽¹⁾ Или EASA ако је EASA надлежни орган/*Or EASA if EASA is the competent authority*

⁽²⁾ Обрисати за државу која није чланица ЕУ или када се наводи EASA /*Delete for non-EU Member State or EASA*

⁽³⁾. Обрисати по потреби/*Delete as applicable*

⁽⁴⁾ Обрисати по потреби/*Delete as applicable*

⁽⁵⁾ Обрисати по потреби/*Delete as applicable*

Упутство за коришћење изјаве о усклађености ваздухоплова, EASA образац 52

1. НАМЕНА И ОБЛАСТ ПРИМЕНЕ

1.1. Коришћење изјаве о усклађености ваздухоплова коју издаје произвођач на основу Дела 21 Секција А, Одељак Ф, описано је у тачки 21.А.130, заједно са одговарајућим прихватљивим начинима усклађивања.

1.2. Сврха изјаве о усклађености ваздухоплова (EASA образац 52) издате на основу Дела 21, Секција А, Одељак Г, јесте да омогући имаоцу одговарајуће дозволе за обављање делатности организације за производњу да искористи право да прибави индивидуалну потврду о пловидбености од надлежног органа државе чланице регистрације.

2. ОПШТЕ

2.1. Изјава о усклађености мора да одговара приложеном обрасцу, укључујући бројеве рубрика и њихов распоред. Величина рубрике може да се мења да би одговарала конкретним потребама, али не у обиму који би изјаву учинио непрепознатљивом. Ако о томе постоји недоумица, неопходно је да се консултује надлежни орган.

2.2. Изјава о усклађености може унапред да се одштампа или изради на рачунару, али у оба случаја линије и знакови морају да буду јасни и читљиви и усклађени са обликом који је одређен. Унапред одштампани текст допуштен је ако је усклађен с приложеним обрасцем, али није допуштено мењати текст изјаве о сертификацији.

2.3. Образац се попуњава писаћом машином/рачунаром или ручно, великим штампаним словима, ради лаке читљивости. Прихватљиви су енглески језик и, ако је то потребно, један или више службених језика државе чланице која издаје изјаву.

2.4. Одобрена организација за производњу чува копију изјаве и њене прилоге на које упућује.

3. ПОПУЊАВАЊЕ ИЗЈАВЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ

3.1. Документ је важећи ако је свака рубрика попуњена.

3.2. Произвођач не сме да надлежном органу државе чланице у којој је ваздухоплов регистрован изда изјаву о усклађености ако пројекат ваздухоплова и уграђени производи нису одобрени.

3.3. Код података који се уписују у рубрике 9, 10, 11, 12, 13 и 14 допуштено је позивање на посебно одређене документе које архивира организација за производњу, ако с надлежним органом није другачије договорено.

3.4. Сврха изјаве о усклађености није да обухвати оне елементе опреме који морају да се уграде да би се испунили важећи оперативни прописи. Ипак, неки од ових елемената могу да се наведу у рубрици 10 или у одобреном пројекту типа. Корисници ваздухоплова се упозоравају на њихову одговорност да сами – за своју сопствену делатност – обезбеде усклађеност са одговарајућим оперативним прописима.

Рубрика 1

Наводи се име државе производње.

Рубрика 2

Наводи се орган који је надлежан за издаваоца изјаве о усклађености.

Рубрика 3

У ову рубрику претходно се штампа јединствени број, ради контроле и праћења изјаве. Ако је документ израђен на рачунару, јединствени број не мора претходно бити одштампан ако је рачунар програмиран да одреди и одштампа јединствени број.

Рубрика 4

Уносе се пун назив и адреса организације која је издала изјаву. Ова рубрика може да буде претходно одштампана. Логотип и сл. допуштени су ако има довољно простора у рубрици.

Рубрика 5

Уноси се тип ваздухоплова у целини и онако како је наведен у потврди о типу и у припадајућем листу података.

Рубрика 6

Уноси се референтни број и издање потврде о типу за предметни ваздухоплов.

Рубрика 7

Ако је ваздухоплов регистрован, његова ознака је ознака регистрације. Ако ваздухоплов није регистрован, онда се уписује ознака коју је прихватио надлежни орган државе чланице и, по потреби, надлежни орган треће државе.

Рубрика 8

Уноси се идентификациони број који је доделио произвођач за контролу, праћење и подршку у вези с производом. Он се понекад назива произвођачев серијски број или пројектантов број.

Рубрика 9

Уносе се тип мотора и елисе, у целини, онако како су наведени у одговарајућој потврди о типу и припадајућем листу података. Овде се приказују произвођачев идентификациони број и локација (место).

Рубрика 10.

Уносе се одобрене измене пројекта ваздухоплова.

Рубрика 11

Листа важећих налога за пловидбеност (или еквивалентни документи) и изјава о усклађености, са описом методе за испуњавање захтева за поједини ваздухоплов, укључујући производе и уграђене делове, уређаје и опрему. Будући захтеви за усклађеност и њихови рокови морају бити приказани.

Рубрика 12

Уносе се одобрена ненамерна одступања од одобреног пројекта типа, која се понекад називају концесија, одступање или неусклађеност.

Рубрика 13

Искључиво се уносе договорени изузеци, одрицања или одступања.

Рубрика 14 Напомене

Уносе се свака изјава, податак, посебан податак или ограничење који могу да утичу на пловидбеност ваздухоплова. Ако таква обавештења или подаци не постоје унети „NONE”/„Нема”.

Рубрика 15

За захтевану потврду о пловидбености, уноси се „потврда о пловидбености” или „ограничена потврда о пловидбености”.

Рубрика 16

У ову рубрику уносе се додатни захтеви као, на пример, они захтеви које је пријавила држава увозник.

Рубрика 17

Важење изјаве о усклађености зависи од тога да ли су попуњене све рубрике у обрасцу. Ималац дозволе за обављање делатности организације за производњу чува копију извештаја о провери у лету, са свим забележеним недостацима и детаљима о њиховом отклањању. Одговарајуће овлашћено особље и члан посаде, нпр. пилот који је обавио лет или инжењер за испитивања у лету морају да извештај потпишу као задовољавајући. Пробни лет спроводи се сходно систему контроле квалитета, у складу са 21.A.139, нарочито ставом б) тачка 1) подтачка (vi), како би се гарантовало да

ваздухоплов одговара важећим пројектним подацима и да је спреман да се безбедно користи.

Ималац дозволе за обављање делатности организације за производњу мора да има у архиви листу елемената који су обезбеђени (или стављени на располагање), да би се испунили услови за безбедно коришћење према овој изјави.

Рубрика 18

Изјаву о усклађености мора да потпише лице које је на то овластио ималац дозволе за обављање делатности организације за производњу, према 21.А.145, став д). За потпис не сме да се користи печат (факсимил).

Рубрика 19

Име потписника изјаве мора да буде читљиво откуцано или одштампано.

Рубрика 20

Уноси се датум када је потписана изјава о усклађености.

Рубрика 21

Уноси се референтни број дозволе за обављање делатности коју је издао надлежни орган.

УВЕРЕЊЕ О СПРЕМНОСТИ ЗА УПОТРЕБУ ВАЗДУХОПЛОВА
CERTIFICATE OF RELEASE TO SERVICE

[НАЗИВ ОДОБрене ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ]
[APPROVED PRODUCTION ORGANISATION NAME]

Број дозволе за обављање делатности организације за производњу:
Production organisation approval reference:

Уверење о спремности за употребу ваздухоплова сагласно 21.А.163 став д).
Certificate of release to service in accordance with 21A.163(d).

Ваздухоплов:..... Тип: Број конструктора/регистрација:
Aircraft Type Constructor No/Registration

одржаван је као што је наведено у радном налогу број:
has been maintained as specified in Work Order

Кратак опис извршених радова:
Brief description of work performed:

Потврђује се да су горе наведени радови извршени према 21.А.163 став д) и да се у односу на њих ваздухоплов сматра спремним за употребу и да је безбедан за коришћење.
Certifies that the work specified was carried out in accordance with 21A.163(d) and in respect to that work the aircraft is considered ready for release to service and therefore is in a condition for safe operation.

Овлашћено лице:
Certifying Staff (name)

Потпис
(Signature):

Место
Location:

Датум: (дан, месец, година).
Date: (day, month, year).

**УВЕРЕЊЕ О СПРЕМНОСТИ ЗА УПОТРЕБУ ВАЗДУХОПЛОВА
- EASA ОБРАЗАЦ 53**

УПУТСТВО ЗА ПОПУЊАВАЊЕ

У рубрику „КРАТАК ОПИС ИЗВРШЕНИХ РАДОВА” у *EASA* обрасцу 53 уноси се упућивање на одобрене податке који се користе да би се извели радови.

У рубрику „МЕСТО” у *EASA* обрасцу 53 уноси се назив места где се врши одржавање, а не место где се налазе објекти организације (ако се разликују).

Додатак X - Дозвола за обављање делатности организације за производњу из Одељка Г
Анекса (Део 21) – EASA образац 55

[ДРЖАВА ЧЛАНИЦА] (*)
Чланица Европске уније ()**
[MEMBER STATE] ()*
A Member of the European Union (**)

ДОЗВОЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ
PRODUCTION ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

Ознака: [КОД ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)].21.G.XXXX

Reference: [MEMBER STATE CODE ()].21.G.XXXX*

Према Уредби Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008 и Уредби Комисије (ЕЗ) бр. 1702/2003 које су сада на снази под доле наведеним условима, [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ] овим потврђује да је:

Pursuant to Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EC) No 1702/2003 for the time being in force and subject to the conditions specified below, the [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE] hereby certifies:

[НАЗИВ И АДРЕСА ОРГАНИЗАЦИЈЕ]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

као организација за производњу према Секцији А, Одељак Г Анекса I (Дела 21) Уредбе (ЕЗ) бр. 1702/2003, одобрена као организација за производњу производа, делова и уређаја наведених у приложеној листи одобрења, као и за издавање повезаних сертификата коришћењем горњих референци.

as a production organisation in compliance with the Annex I (Part 21), Section A, Subpart G of Regulation (EC) No 1702/2003, approved to produce products, parts and appliances listed in the attached approval schedule and issue related certificates using the above references.

УСЛОВИ:

CONDITIONS:

1. Ова дозвола ограничена је приложеним условима из дозволе, и
This approval is limited to that specified in the enclosed Terms of Approval, and
2. Ова дозвола мора да буде усклађена са поступцима наведеним у приручнику организације за производњу, и
This approval requires compliance with the procedures specified in the Production Organisation Exposition, and
3. Дозвола важи док одобрена организација за производњу испуњава услове из Анекса (Део 21) Уредбе (ЕЗ) 1702/2003.
This approval is valid whilst the approved production organisation remains in compliance with Annex I (Part 21) of Regulation (EC) No 1702/2003.
4. Ако су горе наведени услови испуњени, ова дозвола важи неодређено време, изузев ако се ималац дозволе одрекне од дозволе или ако она буде замењена, суспендована или стављена ван снаге.
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Датум првобитног издавања: _____

Date of original issue

Датум ове измене: _____

Date of this revision:

Измена број: _____

Revision No.:

Потпис: _____

Signed

За надлежни орган: [ОЗНАКА НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА(*)]:

For the competent authority: [COMPETENT AUTHORITY IDENTIFICATION()]:*

EASA образац 55a - издање 2 / EASA Form 55a - Issue 2.

(*) Или EASA ако је EASA надлежни орган/Or EASA if EASA is the competent authority

(**) Обрисати када држава није чланица ЕУ или када је EASA/Delete for non-EU Member State or EASA

<p>[ДРЖАВА ЧЛАНИЦА] (*) Чланица Европске уније (**) <i>[MEMBER STATE] (*)</i> <i>A Member of the European Union (**)</i></p>	<p>УСЛОВИ ИЗ ДОЗВОЛЕ <i>Terms of Approval</i></p>	<p>[КОД ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)].21.G.XXXX <i>[MEMBER STATE CODE (*)].21.G.XXXX</i></p>
<p>Овај документ је део дозволе за обављање делатности организације за производњу број [КОД ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)].21.G.XXXX издате <i>This document is part of Production Organisation Approval Number [MEMBER STATE CODE (*)].21.G.XXXX issued to</i></p> <p>Назив организације: <i>Company name</i></p> <p>Секција 1. ОБИМ РАДОВА: <i>Section 1. SCOPE OF WORK</i></p> <p>ПРОИЗВОДЊА: ПРОИЗВОДИ / КАТЕГОРИЈЕ: <i>PRODUCTION OF</i> <i>PRODUCTS/CATEGORIES</i></p> <p>За детаљнији преглед и ограничења погледати приручник организације за производњу, Секција xxx <i>For details and limitations refer to the Production Organisation Exposition, Section xxx</i></p> <p>Секција 2. МЕСТО: <i>Section 2. LOCATIONS:</i></p> <p>Секција 3. ПРАВА: <i>Section 3. PRIVILEGES:</i></p> <p>Организација за производњу овлашћена је да ради у оквиру услова из дозволе, поступака из приручника организације за производњу и правима наведеним у тачки 21.A.163. Важе следећи услови: <i>The Production Organisation is entitled to exercise, within its Terms of Approval and in accordance with the procedures of its Production Organisation Exposition, the privileges set forth in 21A.163. Subject to the following:</i></p> <p>[задржати само одговарајући текст]: <i>[keep only applicable text]</i></p> <p>Пре одобрења пројекта производа, EASA образац 1 може да се изда само у сврху усклађености. <i>Prior to approval of the design of the product an EASA Form 1 may be issued only for conformity purposes.</i></p> <p>Изјава о усклађености не може да се изда за ваздухоплов који није одобрен. <i>A Statement of Conformity may not be issued for a non-approved aircraft.</i></p> <p>Одржавање се обавља док се захтева усклађеност са прописима о одржавању, према приручнику организације за производњу, Секција xxx <i>Maintenance may be performed, until compliance with maintenance regulations is required, in accordance with the Production Organisation Exposition Section xxx</i></p> <p>Дозволе за лет могу да се издају према приручнику организације за производњу, Секција ууу <i>Permits to fly may be issued accordance with the Production Organisation Exposition Section ууу</i></p>		
<p>Датум првобитног издавања: <i>Date of original issue:</i></p> <p>Датум ове измене: Потпис: <i>Date of this revision:</i> <i>Signed</i></p> <p>Измена број: За надлежни орган: [ОЗНАКА НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА(*)] <i>Revision No.:</i> <i>For the competent authority: [COMPETENT AUTHORITY IDENTIFICATION(*)]</i></p>		

EASA образац 55б - издање 2 / EASA Form 55b - Issue 2

(*) Или EASA ако је EASA надлежни орган/Or EASA if EASA is the competent authority

(**) Обрисати када држава није чланица ЕУ или када је EASA /Delete for non-EU Member State or EASA

**ПИСМО О САГЛАСНОСТИ ЗА ПРОИЗВОДЊУ БЕЗ ДОЗВОЛЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ
ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ
LETTER OF AGREEMENT FOR PRODUCTION WITHOUT
PRODUCTION ORGANISATION APPROVAL**

[НАЗИВ ПОДНОСИОЦА ЗАХТЕВА]

[NAME OF THE APPLICANT]

[ПОСЛОВНО ИМЕ (ако се разликује)]

[TRADE NAME (if different)]

[ПУНА АДРЕСА ПОДНОСИОЦА ЗАХТЕВА]

[FULL ADDRESS OF THE APPLICANT]

ДАТУМ / Date (Day, Month, Year)

БРОЈ: RS. 21F.XXX

REFERENCE:

Поштовани,

Dear Sirs,

Ваш систем контроле производње проверен је и оцењено је да је усклађен са Секцијом А, Одељак Ф Анекса (Део 21) Уредбе (ЕЗ) бр. 1702/2003.

Your production inspection system has been evaluated and found to be in compliance with Section A, Subpart F of Annex I (Part 21) of Regulation (EC) No 1702/2003.

Сходно томе, сагласни смо да се, према доле наведеним условима, усклађеност доле наведених производа, делова и уређаја показује на основу Секције А, Одељак Ф Анекса (Део 21) Уредбе (ЕЗ) бр. 1702/2003.

Therefore, subject to the conditions specified below, we agree that showing of conformity of products, parts and appliances mentioned below may be done under Section A, Subpart F of Annex I (Part 21) of Regulation (EC) No 1702/2003.

Број
No of Units

Каталожки број
P/N

Серијски број
S/N

ВАЗДУХОПЛОВ/AIRCRAFT
ДЕЛОВИ/PARTS

На ову сагласност примењују се следећи услови:

The following conditions are applicable to this agreement:

1. Важи док је [назив организације] усклађена са Секцијом А, Одељак Ф Анекса (Део 21) Уредбе (ЕЗ) бр. 1702/2003.

It is valid whilst [Company name] remains in compliance with with Section A, Subpart F of Annex I (Part 21) of Regulation (EC) No 1702/2003.

2. Захтева се усклађеност са поступцима наведеним у приручнику [назив организације], реф/датум издања _____

It requires compliance with the procedures specified in [Company name] Manual Ref./Issue date

3. Важи до _____

It terminates on

4. Изјаву о усклађености коју је издала [назив организације], на основу тачке 21.A.130 наведене уредбе оверава орган који је издао ово писмо о сагласности према поступку _____ из горе наведеног приручника.

The Statement of conformity issued by [Company name] under the provisions of point 21A.130 of the abovementioned Regulation shall be validated by the issuing authority of this letter of agreement in accordance with the procedure _____ of the above referenced manual.

5. [назив организације] мора одмах да обавести орган који је издао ово писмо о сагласности о свакој промени свог система контроле производње која може да утиче на инспекцију, усклађеност или пловидбеност производа и делова наведених у овом писму.

[Company name] shall notify issuing authority of this letter of agreement immediately of any changes to the production inspection system that may affect the inspection, conformity or airworthiness of the products and parts listed in this letter.

За надлежни орган: [ОЗНАКА НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА(*)]:

For the competent authority: [COMPETENT AUTHORITY IDENTIFICATION()]*

Датум и потпис/*Date and Signature*

EASA образац 65 - издање 2/EASA form 65 - Issue 2

Додатак XII Категорије пробних летова и одговарајућа оспособљеност посаде

А. Опште

Овим додатком утврђују се квалификације летачке посаде која врши пробне летове сертифицираних ваздухоплова или ваздухоплова који су у процесу сертификације у складу са CS-23, за авионе чија је највећа дозвољена маса на полетању (МТОМ) 2.000 kg и више, CS-25, CS-27, CS-29 или еквивалентним сертификационим захтевима.

Б. Дефиниције

1. „Инжењер за летна испитивања“ је инжењер који учествује у процесу испитивања ваздухоплова на земљи или у лету.

2. „Водећи инжењер за летна испитивања“ је инжењер за летна испитивања који обавља дужности у ваздухоплову током пробног лета или помаже пилоту у управљању ваздухопловом и системима ваздухоплова током пробног лета.

3. „Пробни лет” обухвата:

3.1. летове у фази развоја новог пројекта (ваздухоплова, погонског система, делова и уређаја);

3.2. летове за показивање усклађености са сертификационим захтевима или са потврдом о типу;

3.3. летове за проверу нових концепата који захтевају неконвенционалне маневре или профиле лета током којих би могло доћи до напуштања одобрене анвелопе лета ваздухоплова;

3.4. летове за обуку за пробне летове.

Ц. Категорије пробних летова

1. Опште

Овај прилог се бави летовима које обављају пројектне и производне организације одобрене према Анексу I (Део 21).

2. Обим

Ако је више ваздухоплова обухваћено летним испитивањима, сваки поједини лет ће се оцењивати на основу овог додатка како би се утврдило да ли је то пробни лет и, када је то потребно, његова категорија.

Летови из тачке (Б)(3) су једини летови који се разматрају у овом додатку.

3. Категорије пробних летова

Пробни летови се разврставају на следеће категорије:

3.1. Прва категорија (1)

(а) Први лет(ови) новог типа ваздухоплова или ваздухоплова чије летне карактеристике могу бити значајно модификоване;

(б) Летови за које се може предвидети да се могу јавити летне карактеристике које се значајно разликују од оних које су познате;

(ц) Летови за испитивање нових или нестандартних конструкција и техника;

(д) Летови за утврђивање или проширење анвелопе лета;

(е) Летови за одређивање перформанси, летних карактеристика и управљивости на границама анвелопе лета.

(ф) Летови за обуку за пробне летове Прва категорија (1).

3.2. Друга категорија (2)

(а) Летови ваздухоплова који није сертифициван, који се не сврставају у Прву категорију (1);

(б) Летови сертифицираних ваздухоплова који се не сврставају у Прву категорију, након измене која још није одобрена и када се:

(i) захтева процена општег понашања ваздухоплова; или

(ii) захтева процена основних поступака посаде, када се користи нови или модификовани систем; или

(iii) захтева да се намерно лети ван одобрене анвелопе лета, у оквиру нове анвелопе која се испитује;

(ц) Летови за обуку за пробне летове Друге категорије (2).

3.3. Трећа категорија (3)

Летови за издавање изјаве о усклађености за новопроизведени ваздухоплов за који се не захтева летење ван ограничења дефинисаних потврдом о типу или летачког приручника ваздухоплова.

3.4. Четврта категорија (4)

Летови који нису класификовани као Прва или Друга категорија ваздухопловом који има потврду о типу, у случају спровођења измене која још није одобрена.

Д. Стручност и искуство пилота и водећих инжењера за летна испитивања

1. Опште

Пилоти и водећи инжењери за летна испитивања морају да имају стручност и искуство као што је назначено у следећој табели.

Ваздухоплов	Категорије пробних летова			
	1	2	3	4
<i>CS-23</i> авион за регионални саобраћај или авион са пројектованом брзином понирања (<i>Md</i>) изнад 0,6 или плафоном лета изнад 7.260 m (25.000 ft), <i>CS-25</i> , <i>CS-27</i> , <i>CS-29</i> или еквивалентни сертификациони захтеви	Ниво стручности 1	Ниво стручности 2	Ниво стручности 3	Ниво стручности 4
Остали <i>CS-23</i> са <i>МТОМ</i> од 2.000 kg или више	Ниво стручности 2	Ниво стручности 2	Ниво стручности 3	Ниво стручности 4

1.1. Ниво стручности 1

1.1.1. Пилоти морају да испуне захтеве из Анекса I (Део *FCL*) Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1178/2011 од 3. новембра 2011. године.

1.1.2. Водећи инжењер за летна испитивања мора:

а) да успешно заврши наставни програм нивоа стручности 1; и

б) да има најмање 100 сати искуства у лету, укључујући обуку за пробни лет.

1.2. Ниво стручности 2

1.2.1. Пилоти морају да испуне захтеве из Анекса I (Део *FCL*) Уредбе (ЕУ) бр. 1178/2011.

1.2.2. Водећи инжењер за летна испитивања мора:

а) да успешно заврши наставни програм нивоа стручности 1 или нивоа стручности 2; и

б) да има најмање 50 сати искуства у лету, укључујући обуку за пробни лет.

Наставни програм нивоа стручности 1 или нивоа стручности 2 за водећег инжењера за летна испитивања обухвата најмање следеће области:

- (i) перформансе;
- (ii) стабилност и управљивост;
- (iii) системи;
- (iv) руковођење испитивањем; и
- (v) управљање ризицима/безбедношћу.

1.3. Ниво стручности 3

1.3.1. Пилот мора да има важећу дозволу за одговарајућу категорију ваздухоплова који се испитује, издату у складу са Делом *FCL* и најмање дозволу професионалног пилота (*CPL*). Такође, пилот који управља ваздухопловом мора:

а) да има овлашћење за пробни лет; или

б) да има најмање 1.000 сати летачког искуства као пилот који управља ваздухопловом на ваздухопловима сличне сложености и карактеристика; и

ц) да је учествовао, за сваку класу или тип ваздухоплова, у свим летовима који су део програма на основу којег се издаје појединачна потврда о пловидбености, за најмање пет ваздухоплова.

1.3.2 Водећи инжењер за летна испитивања мора:

а) да има ниво стручности 1 или ниво стручности 2; или

б) да има значајно искуство у лету релевантно за задатке које треба да обави; и

ц) да је учествовао у свим летовима коју су део програма на основу којег се издаје појединачна потврда о пловидбености за најмање пет ваздухоплова.

1.4. Ниво стручности 4

1.4.1. Пилот мора да има важећу дозволу за одговарајућу категорију ваздухоплова који се испитује, издату у складу са Делом *FCL* и најмање *CPL*. Вођа ваздухоплова мора да има најмање 1.000 сати летачког искуства као пилот који управља ваздухопловом сличне сложености и карактеристика.

1.4.2. Стручност и искуство потребно за водећег инжењера за летна испитивања дефинисани су у приручнику за пробни лет.

2. Водећи инжењери за летна испитивања

Водећи инжењери за летна испитивања морају да имају овлашћење организације која их ангажује, са детаљним описом обима њихових овлашћења у оквиру организације. Овлашћење садржи следеће информације:

- а) име;
- б) датум рођења;
- ц) искуство и обуку;
- д) позицију у организацији;
- е) обим овлашћења;
- ф) датум првог издавања овлашћења;
- г) датум престанка важења овлашћења, по потреби, и
- х) идентификациони број овлашћења.

Водећи инжењери за летна испитивања именују се за одређени лет ако су физички и ментално способни да на безбедан начин изврше додељене дужности и одговорности.

Организација је дужна да релевантну евиденцију која се односи на овлашћења стави на располагање имаоцима овлашћења.

Е. Квалификације и искуство осталих инжењера за летна испитивања

Остали инжењери за летна испитивања, а који се налазе у ваздухоплову, морају да имају искуство и обуку који одговарају задацима који су им додељени као члановима посаде, а у складу са приручником за летна испитивања, када је то могуће.

Организација је дужна да све релевантне податке у вези с летним активностима стави на располагање релевантном инжењеру за летна испитивања.

АНЕКС II

Уредба стављена ван снаге заједно са њеним сукцесивним изменама

- Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1702/2003 (SL L 243, 27.9.2003, стр. 6).
- Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 381/2005 (SL L 61, 8.3.2005, стр. 3).
- Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 706/2006 (SL L 122, 9.5.2006, стр. 16).
- Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 335/2007 (SL L 88, 29.3.2007, стр. 40).
- Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 375/2007 (SL L 94, 4.4.2007, стр. 3).
- Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 287/2008 (SL L 087, 29.3.2008, стр. 3).
- Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1057/2008 (SL L 283, 28.10.2008, стр. 30).
- Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1194/2009 (SL L 321, 8.12.2009, стр. 5).

АНЕКС III

Упоредна табела

Уредба (ЕЗ) бр. 1702/2003	Ова уредба
члан 1. став 1.	члан 1. став 1.
члан 1. став 2.	члан 1. став 2. тач. а) - х)
/	члан 1. став 2. тач. и) и ј)
члан 2. ст. 1 и 2.	члан 2. ст. 1 и 2.
члан 2. став 3.	/
члан 2а став 1. уводна реченица	члан 3. став 1. уводна реченица
члан 2а став 1. тач. а) и б)	члан 3. став 1. тач. а) и б)
члан 2а став 1. тач. ц) и д)	/
члан 2а ст. 2-5	члан 3. ст. 2-5
члан 2б	члан 4.
члан 2ц став 1.	члан 5.
члан 2ц ст. 2. и 3.	/
члан 2д	члан 6.
члан 2е, први став	члан 7.
члан 2е, други став	/
члан 3. ст. 1. и 2. и прва реченица тачке 3.	члан 8. ст. 1, 2. и 3.
члан 3. став 3. друга реченица, ст. 4. и 5.	/
члан 3. став 6.	/
члан 4. ст. 1. и 2. и прва реченица тачке 3.	члан 9. ст. 1, 2. и 3.
члан 4. став 3. друга реченица, ст. 4, 5. и 6.	/
/	члан 10.
/	члан 11.
члан 5. став 1.	члан 12.
члан 5. ст. 2-5.	/
Анекс	Анекс I
/	Анекс II
/	Анекс III